

HOLBÆK KOMMUNE SOM TALENTMILJØ

Screening af potentialerne i Holbæk Kommune som center
for idræts- og talentmiljøer

Rapport / September 2017

Steffen Rask
Rasmus K. Storm
Henrik H. Brandt

Idrættens
Analyseinstitut

HOLBÆK KOMMUNE SOM TALENTMILJØ

Titel

Holbæk Kommune som talentmiljø. Screening af potentialerne i Holbæk Kommune som center for idræts- og talentmiljøer

Forfatter

Steffen Rask, Rasmus K. Storm & Henrik H. Brandt

Øvrige bidragydere

Maja Pilgaard

Rekvirent

Holbæk Kommune

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Colourbox

Print

Mercoprint Digital A/S

Udgave

1. udgave, København, september 2017

Pris

Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk

ISBN

978-87-93375-89-5 (elektronisk)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4A

DK-1437 København K

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Forord	6
Læsevejledning.....	6
English Abstract	8
Kapitel 1: Analytisk ramme og tilgang: Hvad skaber et godt elite- og talentmiljø?.....	10
Indledning.....	10
Analytisk ramme: Hvad er de vigtigste faktorer bag et godt talentmiljø?	10
Faktorer bag gode talent- og idrætsmiljøer	14
Hvordan skabes den bedste model?.....	19
Kapitel 2: Holbæk Kommune som idrætskommune - Baggrund	22
Demografi og geografi	22
Kommunale nøgletal	24
Politikker og aktører på idrætsområdet i Holbæk Kommune.....	26
Idrætsfaciliteter i Holbæk Kommune.....	28
Opsummering.....	43
Kapitel 3: Screening af Holbæk Kommune som talentmiljø for idræt	44
Talentmiljøer i Holbæk Kommune: Omfang, barrierer og potentialer	44
Opsummering.....	78
Kapitel 4: Udblik. Tendenser i idrætssektoren og bud på mulige fremtidige satsningsområder	79
Tendenser i idrætssektoren	81
Sociale udfordringer i idrætten.....	93
Innovatørerne kommer – en idrætssektor i hastig forandring	95
En mulig udviklings-konfiguration for Holbæk SportsBy.....	98
Store krav til ledelse og struktur.....	105
Kapitel 5: Samlet tværgående opsamling, perspektivering og anbefalinger	109
Hvad ved vi om Holbæk Kommune?	109
Hvad ved vi om talent og elite i Holbæk Kommune?	109
Hvad kan man gøre på den baggrund?	110
Konkrete tiltag	115
Referencer	120
Bilag 1: Metode til udregning af kommunale driftsudgifter til idrætsområdet	124

Forord

Holbæk Kommune har bedt Idrættens Analyseinstitut foretage en screening af idræts- og talentmiljøer i Holbæk Kommune med henblik på at foretage en vurdering af kommunens styrkeområder i forhold til at blive hjemsted og destination for idrætsrelateret talentarbejde.

Denne rapport er baseret på en række delundersøgelser, som er kort beskrevet i læsevejledningen herunder. Overordnet er det rapportens formål at analysere og perspektivere ideer, potentialer og barrierer for at udvikle fremtidens talentmiljøer i Holbæk Kommune. Rapporten skal herunder tjene som inspiration for en videre proces i kommunen.

Hovedforfattere til rapporten er Steffen Rask, Rasmus K. Storm og Henrik H. Brandt. Derudover har Maja Pilgaard bidraget med delafsnit.

Arbejdet med rapporten er gennemført i perioden fra medio marts til primo juli 2017.

Læsevejledning

Rapporten indeholder i alt fire delanalyser, der struktureres efter rapportens analytiske ramme, som præsenteres i rapportens kapitel 1.

Delanalyse 1, der præsenteres i rapportens andet kapitel, udgør en gennemgang af Holbæk Kommunes profil målt på objektive faktorer, som er væsentlige for udviklingen af idrætten og talentmiljøet i kommunen.

Kapitlet bringer blandt andet et overblik over kommunens geografi, befolkningssammensætning og facilitetsdækning samt kommunale udgifter til idrætsområdet. Disse faktorer har i varierende udstrækning indflydelse på kommunens muligheder for at skabe talentmiljøer – og hvad man herunder skal vælge at satse på – og udgør derved nødvendig baggrundsviden.

Delanalyse 2, der præsenteres i rapportens tredje kapitel, består af en konkret screening af Holbæk Kommune som talentmiljø for idræt, hvor de konkrete talentmiljøer i og omkring idrætten i Holbæk Kommune identificeres og analyseres med henblik på at vurdere styrker og svagheder.

Analysen går på baggrund af kvalitative interview med centrale aktører i kommunen samt en kvantitativ foreningsundersøgelse tæt på foreningernes ønsker, behov og holdninger til talentarbejde i kommunen.

I rapportens fjerde kapitel præsenteres Delanalyse 3, der perspektiverer mulighederne i form af et såkaldt 'udblik', der inddrager viden fra generelle udviklingstrends og -tendenser i idrætssektoren, og som i det perspektiv analyserer rammerne for udvikling af talentmiljøer inden for idræt i Holbæk og i særlig grad ser på mulighederne og perspektiverne

for at skabe en positiv udvikling på idrætsområdet bredt i Holbæk Kommune i forbindelse med etableringen af Holbæk SportsBy, der er en kommende stor idrætsfacilitet i byen.

Endelig sammenfatter Delanalyse 4 de foregående analyser og perspektiverer med scenarier for fremtidige potentialer og satsningsområder.

Boks 1: Sammenligning med andre kommuner

Relevante forhold i Holbæk Kommune er undervejs i undersøgelsen sammenstillet med lignende forhold i andre udvalgte kommuner. Ud over nabokommunerne Odsherred, Kalundborg, Sorø, Lejre og Ringsted kommuner inddrager rapporten også Holstebro og Haderslev kommuner. De to sidstnævnte kommuner er udvalgt, fordi der foreligger et sammenligneligt datagrundlag i forbindelse med tidligere undersøgelser af idrætsfacilitetsområdet foretaget af Idan i begge kommuner, og fordi de på en række kommunale nøgletal er interessante at sammenligne med Holbæk Kommune. Ud over Holstebro (Asserhøj & van Bedaf, 2016) og Haderslev (Forsberg et al, 2016a) har Idan ligeledes foretaget en lignende undersøgelse i Ringsted Kommune (Forsberg et al, 2016b).

Sammenstillingerne er baseret på data indsamlet i kommunerne i forbindelse med undersøgelser udført af Idan og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet i 2015/2016, og som er tilvejebragt efter research og dialog med de pågældende kommuner. Sammenligningerne med de udvalgte kommuner foretages velvidende, at der kan være andre kommuner, som er mere relevante for Holbæk Kommune at sammenligne med, men hvor der ikke foreligger et lignende datamateriale.

Væsentlige forhold ved sammenligningskommunerne er beskrevet herunder, og der henvises desuden til de enkelte rapporter, som gratis kan downloades i Idans Vidensbank via www.idan.dk.

Sammenligning af væsentlige forhold i Holbæk Kommune og sammenligningskommuner

Holstebro og Haderslev, der inddrages ud over nabokommune, er udvalgt, fordi de på flere måder ligner Holbæk Kommune og derfor danner et rimeligt sammenligningsgrundlag. I Holstebro og Haderslev bor der mellem 55.000 og 60.000 mennesker, mens der bor lidt flere i Holbæk (ca. 70.000). Kommunerne har alle det til fælles, at de er karakteriseret ved én dominerende købstad, hvor en stor del af befolkningen bor, mens kommunernes øvrige areal består af landdistrikter og mindre bymæssige bebyggelser.

I forhold til befolkningstætheden har Holbæk Kommune flere indbyggere pr. kvadratkilometer (123) end Holstebro (73) og Haderslev (69). I alle tre kommuner udgør personer over 65 år cirka en femtedel af befolkningen. I Økonomi- og Indenrigsministeriets samlede socioøkonomiske indeks ligger alle tre kommuner omkring landsgennemsnittet, ligesom de ligner hinanden i forhold til andelen af borgere på overførselsindkomster.

English Abstract

This report presents the results of a screening of the sport and talent development environments in Holbæk Municipality. The screening has aimed at identifying the core strengths and weaknesses in Holbæk in relation to becoming a centre for talent development in the area of sports.

The study is based on examinations of policy documents and objective data regarding Holbæk Municipality combined with surveys and qualitative interviews with key stakeholders in the city.

The results of the study are presented in five main chapters:

Chapter 1 presents the analytical framework that provides the theoretical basis of the study. Nine 'pillars' of sport policy factors inspired by the SPLISS study (*Sports Policy factors Leading to International Sporting Success*) are presented and adapted to the context of Holbæk Municipality.

Chapter 2 describes Holbæk Municipality based on a number of relevant overall macro parameters such as demography, geography, economic key figures, and coverage of sports facilities, as well as relevant policies in the field of sport. The analysis presents Holbæk as an average municipality compared to other similar municipalities, with an expected growth in population, but a lack of citizens between the age of 20 and 35 years.

Chapter 3 presents an analysis of the collected qualitative and quantitative data with the theoretical framework presented in chapter 1 as an assessment tool. The most significant potentials in Holbæk are found in relation to dual career support and innovation.

Chapter 4 presents an overview of the general development features and emerging trends in the sector of sports and exercise. The analysis provides several proposals, which sports policies in general – and *Holbæk SportsBy* – should take into consideration and accommodate.

The chapter touches upon the changing landscape for sport and recreational activities. Traditional club sport activities for children, youth and adults are still very important but the facilities and management structures centred around Holbæk SportsBy should be able to cater to a wider audience and take the rising number of stakeholders in the sports sector into account.

Chapter 5 summarizes the results of the previous sub-analyses and discusses future perspectives, potentials, and barriers for developing future elite and talent environments in Holbæk Municipality.

Three scenarios of future strategies are presented and the scope of the future strategy on talent development is discussed. Finally, specific actions and recommendations are proposed based on the previous sub-analyses.

Among the most important recommendations is the need for stimulating young people to settle or stay in Holbæk. Sport can be a means to that end if specific policies and initiatives are implemented. Creating new housing initiatives and flexible educational and job opportunities enabling young people to combine sport, a civil career, and affordable housing could have a positive impact on Holbæk as a whole.

In relation to Holbæk SportsBy, talent development can be understood not just as elite sport facilities and organisation but also in a broader way with a focus on creating an environment with real openness towards and emphasis on innovation, grassroots events and activities for new target groups in the new facilities.

Kapitel 1: Analytisk ramme og tilgang: Hvad skaber et godt elite- og talentmiljø?¹

Indledning

Rapportens teoretiske ramme bygger på den litteratur, der gennem de senere år er opbygget vedr. international eliteidræt. Særligt er den såkaldte SPLISS²-tilgang i fokus, da den sammenfatter og identificerer en række faktorer – eller søjler – der har betydning for, hvordan nationer skaber gode internationale sportslige resultater.

I denne sammenhæng tilpasses rammen til undersøgelsens formål vedr. talentmiljøer, og Holbæk Kommunes styrke på de relevante søjler vurderes gennem de data, der er samlet ind. I forlængelse heraf vurderes kommunens potentialer i forhold til fremtidige udviklingsmuligheder – både samlet og specifikt.

Den analytiske ramme præsenteres nærmere i det følgende. Herefter beskrives undersøgelsens nærmere metodiske tilgang(e).

Analytisk ramme:

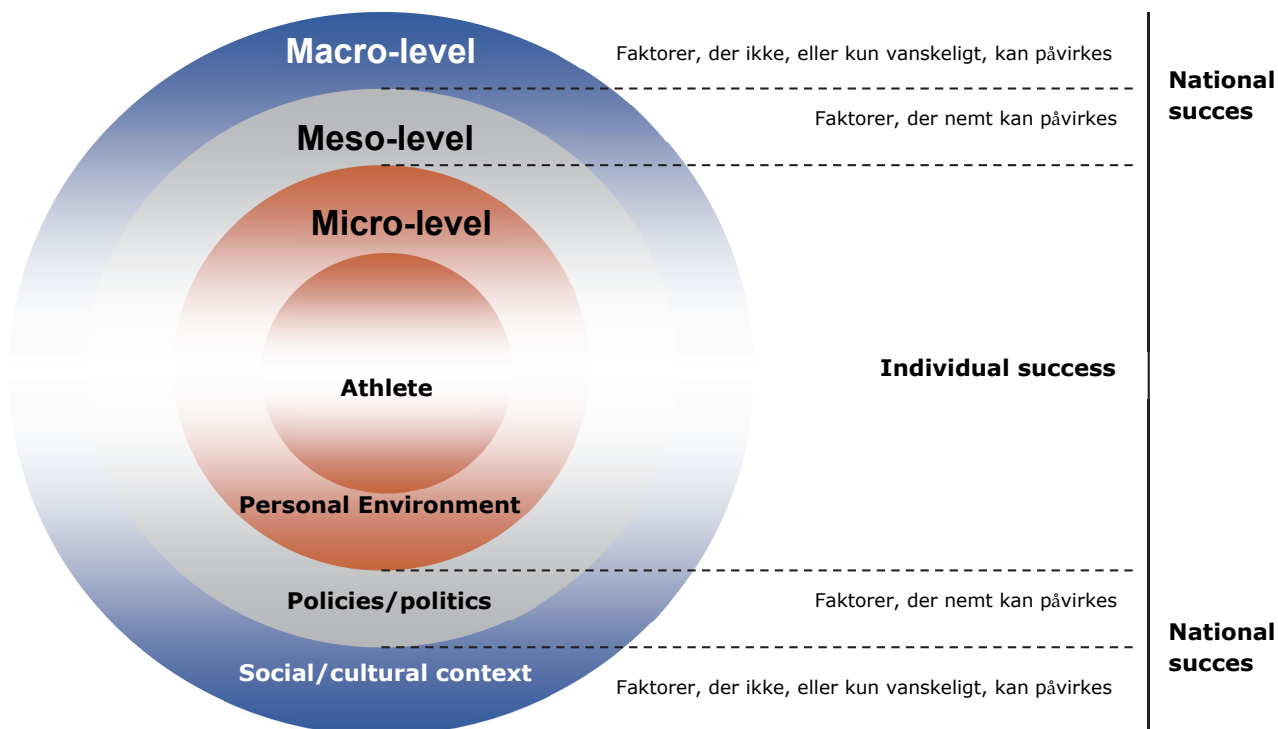
Hvad er de vigtigste faktorer bag et godt talentmiljø?

Mange faktorer spiller ind i forhold til at skabe international sportslig succes eller gode talentmiljøer. De Bosscher et. al. (2010) opdeler faktorerne i et makro-, meso- og mikro-niveau efter nedenstående model:

¹ Dette afsnit bygger på allerede eksisterende arbejde gennemført af forfatterne (fx: Storm, 2008; Storm & Nielsen, 2015), og gentager (justeret) tekst herfra.

² Sport Policy Factors Leading to International Sporting Success.

Figur 1.1: Forholdet mellem faktorer, der bestemmer sportslig succes³

Som det fremgår, står atleten i midten af figuren med relationer til en række faktorer, som udgør potentialet eller mulighedsrummet, inden for hvilket der kan opnås sportslig succes.

Nogle af disse forhold er ikke mulige, eller vanskelige, at influere, mens andre ifølge De Bosscher et. al (2008) er nemmere at påvirke gennem strategiske indsatser af forskellig art. Makroniveaufaktorer er herunder vanskelige at påvirke, mens mesoniveau- og mikroniveaufaktorer er nemmere. Nedenfor gennemgås kort de enkelte niveauer.

Makro-niveauet⁴

Der er i forskningslitteraturen enighed om, at makroniveau-faktorer, dvs. det, der i modellen betegnes som 'Social/cultural context', har væsentlig indflydelse på mulighederne for international succes – eller som her: Gode talent- og idrætsmiljøer.

I kategorien indgår nationers økonomiske styrke, men også befolkningsunderlag, geografi og klima-variationer er elementer på makroniveauet: "The macro level contains factors like economic welfare, population size, geographic and climatic variation" (De Bosscher, 2007: 17).⁵ Store nationers styrke i form af befolkningsunderlag (eksempelvis Kina), naturres-

³ Figuren er reproduceret fra De Bosscher (et. al. 2008: 17). Modellen findes også i De Bosscher (2007: 45).

⁴ Der henvises til De Bosscher (2007: 46ff) for en omfattende gennemgang og oversigt over den internationale litteratur om makro-faktors betydning for international sportslig succes.

⁵ Det skal bemærkes, at det forekommer bemærkelsesværdigt, at De Bosscher anvender betegnelsen "Social/cultural context" om forhold som geografisk størrelse og befolkningsgrundlag.

sourcer (eksempelvis det tidligere Sovjetunionen, nu Rusland) eller økonomiske styrke (eksempelvis USA), har således indflydelse på landenes respektive sportslige muligheder og talentniveau og kan aflæses direkte i medaljetabellen ved fx OL. Lande med stærke makrovariable ligger i toppen, hvilket konkret gælder Kina, Rusland og USA, der typisk ender i top-3.

Pointen er, at nationer har visse grundforudsætninger, der – afhængigt af, hvordan de 'sco-
rer på disse grundforudsætninger – virker gunstigt (eller ugunstigt) ind på deres mulighe-
der for at være succesfulde i international elitesport.

Oversat ind i denne undersøgelses ramme betyder det fx, at Holbæk Kommunes befolk-
ningsunderlag, befolkningssammensætning, aldersfordeling eller generelle velstand med-
virker til at bestemme forudsætningerne for at udvikle gode talent- og idrætsmiljøer.

Makrostrukturelle forhold såsom urbaniseringstendenser, nationale infrastrukturelle inve-
steringer, udflytningen af statslige arbejdsplader, kommunale udligninger el. lign. har lige-
ledes en direkte eller indirekte betydning for Holbæk Kommunes generelle muligheder –
også i forhold til emnet for denne rapport.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at de makrostrukturelle baggrundsvARIABLE er for-
hold, der i stor udstrækning er tvingende. Det er, som det er angivet i figur 1.1, forhold, der
er relativt vanskeligt at påvirke og gøre noget ved. I hvert fald på kortere sigt.

Øgning i befolkningsmassen eller national rigdom i form af BNP-vækst er forhold, nationer
kun kan påvirke i mindre udstrækning og som regel kun i det lange tidsperspektiv. Selvom
der lægges ganske mange kræfter i at fx at øge BNP fra politisk side, er det et langt træk og
påvirkes i stor udstrækning af internationale konjunkturer.

Parallelt hertil er det svært for Holbæk Kommune at ændre ved generelle urbaniseringsten-
denser eller national-politiske beslutninger, der fx centraliserer uddannelses- eller sygehus-
væsenet eller lægger infrastrukturelle investeringer på fx offentlige veje eller transport an-
dre steder i landet. Sådanne national-politiske beslutninger eller samfundsmæssige makro-
tendenser har lokale aktører i Holbæk begrænsede muligheder for at ændre – om end fx
etableringen af en fast Kattegatforbindelse er noget, lokale politikere er involveret i og sø-
ger at påvirke.

Det er altså ikke fordi, kommunen *ikke* som sådan kan påvirke nationale politiske beslut-
ningsprocesser, men det er meget svært og ligger i vid udstrækning uden for lokalpoliti-
kerne og embedsværkets umiddelbare kontrol. Det samme gælder fx urbaniseringstenden-
ser. Makro-forholdene er svære – måske umulige – at ændre på kort sigt.

På trods af makrovariablenes store betydning er der dog en stigende konsensus i litteratu-
ren om, at makro-niveaufaktorer som befolkningsunderlag eller GDP (Gross Domestic Pro-
duct [BNP, red.]) er blevet mindre betydende i forhold til at skabe international sportslig

succes. Det skyldes, at den generelle trend går i retning af, at nationalstater systematiserer deres elitesportssatsninger:

"The principal reason for this view is that as nations become strategic in the way in which they produce elite athletes, they rely less on uncontrollable variables and more on variables which are widely regarded as being components of an elite sports development system." (De Bosscher et. al. 2008: 18)

Det sker i stor udstrækning inden for det område, der er afgrænset som meso-niveauet i figur 1.1. Der kan med andre ord gøres noget for at spille med eller mod makroforholdenes mere strukturelt tvingende karakter.

I denne sammenhæng skal det oversættes på den måde, at danske kommuner kan fastlægge deres egne politikker, der søger at være responsive på en given omverdenssituation. Det sker allerede gennem kommunestrategier og planer for udvikling af strategiske områder, fx inden for kultur- og idrætsområdet, for handelslivet eller på området for daginstitutioner og skoler, således at kommunerne bliver attraktive for borgere, der enten kunne tænke at bosætte sig eller overvejer, om de skal blive boende.

I den forstand forsøger kommunerne at spille med – og imod – de objektive makroforhold, de agerer under, for at imødegå dem for at bedre deres situation til glæde for kommunens borgere.

Meso-niveauet⁶

Det er som nævnt især på meso-niveauet, at faktorer, der kan underlægges kontrolleret tilgang og systematisering, findes.

Det er altså på dette niveau, at spørgsmålet om, hvad der skaber gode talent- og idrætsmiljøer i Holbæk Kommune, skal stilles. Hvorledes tilrettelægges indsatsen, hvordan organiseres den, og hvem skal have ansvaret? Hvordan ser talentudviklingsmiljøet egentlig ud, og hvor godt fungerer det?

Sker der nogen former for systematiske indsatser på kommunalt niveau? Hvor god en plan for ud- eller opbygning af tidssvarende faciliteter og øvrige tilbud for talenter findes der fx? Og hvad er udviklingsperspektivet?

Meso-niveauet er området for politik- og strategiskabelse, dvs. der hvor nationer – og i dette tilfælde Holbæk Kommune og Talentrådet – kan udvikle strategier og indsatser, der styrker hhv. elitesport og talentmiljøer i den retning, der findes hensigtsmæssig.

⁶ Der henvises til De Bosscher (2007: 80ff) for en omfattende gennemgang af og oversigt over den internationale litteratur om meso-faktorerens betydning for international sportslig succes.

Mikro-niveauet

På figurens mikro-niveau finder vi de faktorer, som handler om alt fra atleternes genetiske kvaliteter, øvrige talent og vilje til elitesatsning samt påvirkningen fra forældre, venner og trænere.

I forhold til denne undersøgelse er mikro-niveauet mindre betydende, men spiller alligevel en rolle for udviklingen af gode talent- og idrætsmiljøer. Uden vilje fra konkrete borgere og interessenter til at støtte op om kommunale eller private indsatser for at forbedre konkrete forhold i kommunen, vil alle initiativer få en svær gang på jord.

Alligevel lægger talentscreeningen det primære analytiske fokus på meso-niveauet, da fokus er talent- og idrætsmiljøet og dets potentialer og på, hvad der kan gøres for at styrke og udbygge det. En sådan analyse og indsats bør fokusere på dette niveau, da det er her, konkrete politikker og indsatser kan gøre en forskel for kommunen og for de mennesker, der skal være en del af udviklingen.

Faktorer bag gode talent- og idrætsmiljøer

SPLISS-studiet opstiller i alt ni hovedsøjler af betydning for international sportslig succes, som man skal være opmærksom på, hvis man skal opbygge gode elite- og talentmiljøer. Det er ni faktorer på meso-niveauet i figur 1.1 og altså elementer, man kan skrue på for at skabe de bedste forhold for sine eliteudøvere eller talenter.

De ni søjler er: 1) Finansiering, 2) Struktur og organisering, 3) Generel idrætsdeltagelse, 4) Talent identifikation og -udvikling, 5) Dual Career support, 6) Faciliteter, 7) Trænerrekruttering og -udvikling, 8) Mulighed for at deltage i (internationale) konkurrencer og 9) Forskning og innovation.

Da den analytiske ramme som nævnt er udviklet til forstå, hvad der på internationalt niveau betinger sportslig succes, er ikke alle søjlerne lige relevante for denne undersøgelse. Nedenfor vil vi dog kort gennemgå dem inden selve analysen af forholdene i Holbæk foretages.

Finansiering

Første søjle vedr. finansiering er for så vidt ikke en overraskende faktor. Finansieringen af elitesport er omkostningsfuld, og ifølge den foreliggende litteratur tyder alt på, at regeringer og nationale sportsorganisationer bruger stadigt større økonomiske ressourcer på elitesport.

En af SPLISS-projektets hovedkonklusioner er, at finansieringsfaktoren er den vigtigste af de ni søjler i forhold til at skabe internationale sportslige resultater. Det direkte finansielle input i et givet elitesportssystem er tæt korreleret med dets output i form af medaljer.

Oversat til det kommunale niveau betyder det, at der er en tæt sammenhæng mellem de ressourcer, man sætter af til udvikling af talent- og idrætsmiljøer, og de resultater, man får

ud af dem. Problemstillingen er dog samtidigt, at der – i hvert fald på det internationale niveau – ikke er et lineært forhold mellem input og output pga. øget international konkurrence.

Snarere er der tale om et aftagende afkast af investeringerne, ligesom det i en situation med stigende konkurrence vil være nødvendigt at øge ressourceindsatsen for blot at holde det konkurrenceniveau, man befinder sig på.

Da der – i international kontekst – er stadig flere nationer, der melder sig ind i kampen om at få medaljer, stiger prisen på medaljerne tilsvarende. En analog udvikling kan ses herhjemme, hvor kommunerne i stigende udstrækning, og typisk med inspiration fra de kendte teorier fremsat af Richard Florida om oplevelsesøkonomiens muligheder, sætter midler af til udviklingstiltag inden for kultur og idræt.

Dette bevirker i en eller anden udstrækning en gensidig konkurrence mellem kommunerne, der gør effekterne af deres respektive satsninger dyrere. Derfor er fokus på flere af de andre søjler nødvendigt, da hensigtsmæssig forvaltning af ressourcer kan gøre en forskel.

Struktur og organisering

Anden søjle, der har betydning for udviklingen af sportslig succes, vedrører struktur og organisering. Det er vigtigt, at talent eller elitesatsninger er organiseret, og at der er klarhed om roller og strategi samt planer for, hvordan strategierne føres ud i livet, hvis en nation eller en organisation vil skabe succes:

"In efficient and effective elite sports systems links are in place between funding agents and those leading programmes; roles and relationships are clearly defined and understood. The challenge posed (...) is for all partners to understand their role and avoid duplication or conflict." (Green & Oakley, 2001: 258)

Det er ikke så meget spørgsmålet om, hvordan systemet er organiseret, dvs. om der eksisterer en selvstændig og overordnet institution som fx Team Danmark, der arbejder for udviklingen af eliteidræt i Danmark – eller Talentrådet gør det i Holbæk Kommune – eller om det er det ministerielle departement eller idrættens organisationer, som tager sig af koordineringen eller har det overordnede ansvar. Men lige så meget er det et spørgsmål om, at der eksisterer klare kommunikationsveje, og rollerne er veldefinerede i forhold til hinanden. I bund og grund skal der være en organisering og struktur, der kan tænke strategi og implementere den, for at en elitesportssatsning kan være succesfuld.

Oversat til konteksten for Holbæk Kommune betyder det, at skal der være succes med at udvikle gode talent- og idrætsmiljøer, skal der opbygges en organisatorisk ramme, der udvikler strategier og skaffer ressourcer til at gennemføre dem. Der skal også skaffes opbakning og klarhed om vejen. De interessenter og parter, der skal involveres, skal gives ejerskab og med andre ord være klar på, hvordan ansvaret er fordelt.

Er der klarhed i arbejdet, og er kompetencefordelingen på plads, virker systemet således bedst i forhold til målopfyldelsen og de konkrete opgaver. Det samme gælder internt i organisationen, der har hovedansvaret for udviklingen af talentstrategien.

Generel idrætsdeltagelse

Forholdet mellem bredde og elite er et omdiskuteret emne, og generelt viser forskningen, at der ikke er nogen automatik mellem de to størrelser. I forhold til om elitesportssucces i givne sportsgrene får flere til at dyrke idræt, peger de foreliggende studier i hovedsagen på, at der ikke – eller kun sjældent – eksisterer et sådant forhold.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt en høj deltagelsesgrad bevirker bedre elitesportsresultater, så peger den foreliggende litteratur på, at det i hovedsagen forholder sig sådan.

Selvom der er eksempler på, at nationer kan være konkurrencedygtige i sportsgrene med relativt lille national udbredelse, så er en høj deltagelsesgrad alt andet lige en bedre forudsætning for at skabe gode sportslige resultater end en lav, da der vil være flere potentielle talenter.

Skal der skabes gode talent- og udviklingsmiljøer i Holbæk Kommune, bør der i dette perspektiv sikres gode forudsætninger for, at mange kan dyrke idræt og sport i det hele taget.

Talentidentifikation og –udvikling

Selve udgangspunktet for udarbejdelse af den undersøgelse, som denne rapport afrapporterer, er at skabe gode talent- og idrætsmiljøer i Holbæk Kommune. At der bør være et godt talentidentifikations- og udviklingsprogram for at sikre det, er ikke overraskende. Ikke desto mindre er det den fjerde søjle i den analytiske model, analysen er opbygget omkring.

Det er herunder oplagt at argumentere, at selve arbejdet med denne undersøgelse i sig selv er en talentidentifikationsproces, der handler om at screene kommunens potentiale således, at en egentlig talentudviklingsproces kan igangsættes.

Det er dog samtidigt vigtigt at være opmærksom på, at selvom der i denne rapport gives bud på, hvilke aktører et kommende talentudviklingsmiljø kan bygges op om, så er processen ikke dermed afsluttet. Talenter skabes løbende, og der vil også i fremtiden være behov for, at den organiserende, talentmiljøerne udspringer fra og bygges op om, er følsom over for fremtidige potentielle talenter, der spirer frem.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at talentudviklingsdelen heller ikke kommer af sig selv. Der skal skabes de rette rammer og arbejdes bevidst med at bringe potentielle talenter videre fra det niveau, de måtte have, da de blev identificeret.

I mange af de sportsgrene, der er identificeret i denne undersøgelse, giver dette dog sig selv, da der allerede eksisterer talentudviklingsstrukturer i Holbæk, der søger at bringe de involverede videre. Det vender vi nærmere tilbage til.

Dual Career support

Vejen mod internationale top-præstationer i elitesport er lang, og undervejs har talenterne almindelige leveudgifter og måske særlige udgifter til udstyr eller lignende. Det er et elitesportssystemets opgave at søge at afhjælpe de problemstillinger og samtidig forberede talenterne på, at deres sportskarriere er færdig en dag.

Årsagen er kort sagt at hindre frafald. Hvis det bliver for vanskeligt at opretholde en elitekarriere, samtidig med at talenterne skal passe skole og/eller arbejde ved siden af, risikerer man – set fra elitesportssystemets side – at de vælger sporten fra.

Tilsvarende: Hvis atleterne bliver skadede og mister evnen til at konkurrere på højt niveau, er det vigtigt, at de har noget at falde tilbage på. Endvidere; kommer atleterne langt hen i den sportslige karriere uden at have forberedt sig på den civile karriere, kan det betyde et tidligere stop (end ellers), hvis atleten finder det nødvendigt at få taget uddannelse eller komme ind på arbejdsmarkedet, inden vedkommende når en alder, hvor jobmulighederne indsnævres. Set fra elitesportssystemet – eller talentmiljøets – side er det tab af potentiel succes og måske også de midler, man har investeret i talentet indtil da.

For aktører i Holbæk Kommune, der ønsker at udvikle langtidsholdbare talentmiljøer, er det derfor vigtigt at overveje, hvordan rammerne for en 'samtidig' (dual) karriere – inden for såvel sport som civilkarriere – kan tilrettelægges. Analysen søger at vurdere, hvordan denne søjle allerede er udviklet i Holbæk, samt komme med forslag til, hvordan den eventuelt kan forbedres.

Faciliteter

Søjle seks i rapportens analytiske model fokuserer på faciliteter. Det er forholdsvist indlysende, at skabelse af gode resultater forudsætter gode faciliteter at udfolde talentet i. Det er nødvendigt at have rammerne, så talenterne kan træne et sted, der lever op til kravene for at konkurrere på højeste niveau. Der skal være det nødvendige antal faciliteter af god standard, og udøverne skal have adgang til faciliteterne i det nødvendige omfang.

Her kan opstå en konflikt mellem bredde- og eliteudøvere, da eliten ofte har brug for at kunne træne på tilpassede tidspunkter. Fleksibel adgang kan være i konflikt med andre brugergruppers behov og efterspørgsel. I denne sammenhæng vil undersøgelsen vurdere, om der er de nødvendige faciliteter og adgang til dem for Holbæks talentmiljøer. Undersøgelsen vil også vurdere, hvordan forbindelsen er til andre talent- og eliteunderstøttende funktioner.

Den eksisterende forskning peger på, at nærhed mellem træningsfaciliteter og fx bopæl, bespisning, idrætsmedicinske behandlere, forskere og uddannelsesinstitutioner, hvor talenterne kan følge undervisning og studere, har en betydning for de potentielle resultater, talentmiljøerne skal producere.

Trænerrekruttering og –udvikling

Som søjle syv blandt de faktorer, der skaber international sportslig succes, står trænerrekruttering og –udvikling. Talenter har behov for kvalificeret vejledning og træning for at nå deres højeste niveau, og til det behøves selvsagt trænere eller vejledere.

Det er altså vigtigt for at skabe et kvalificeret talentmiljø, at man kan rekruttere – men også udvikle – trænere, der kan kvalificere talenterne. I forhold til denne undersøgelse vil det blive vurderet, i hvilken udstrækning og hvordan talentmiljøerne har mulighed for at tilknytte de nødvendige trænere.

Mulighed for at deltage i (internationale) konkurrencer

I forhold til at øge mulighederne for at opnå topresultater ved fx OL, VM eller EM peger den eksisterende forskning på, at det er nødvendigt, at talenter og elitesportsudøvere opøver erfaring i at konkurrere på højeste niveau.

Det betyder, at en nations chancer for at blive sportslig succesfuld øges, hvis man i tilstrækkelig udstrækning har mulighed for at sende sine atleter ud og deltage i turneringer på højeste niveau. Dette er også gældende på lavere niveauer, og det afgørende er, at der er etablerede adgangsveje til at konkurrere med andre på højt niveau.

I forhold til denne undersøgelse er denne søjle ikke så betydende i den forstand, at talentmiljøet ikke – i udgangspunktet i hvert fald – har internationalt topniveau i de sportsgrene, kommunens idrætsmiljø arbejder med elite indenfor.

I hovedsagen er der kvalificerede konkurrencemuligheder i praktisk talt alle idrætter på det relevante niveau, men søjlen vil alligevel blive berørt i analysen. Man skal heller ikke undervurdere betydningen af, at der fra tid til anden foregår konkurrencer på højt niveau på atleternes hjemmebane, altså i Holbæk Kommune.

Forskning og innovation

Ifølge den foreliggende litteratur er det først inden for de seneste år, at man på nationalt niveau er begyndt at få øjnene op for effekterne af idrætsmedicinsk og fysiologisk forskning mv. Dette har medført en relativt langsommelig igangsætning af forskning i præstationsforbedrende metoder, hvis man ser bort fra de tidligere østbloklunde.

Primært er forskningen sket inden for udstyr, da der her er profitmuligheder i forhold til bredere målgrupper ud over eliteudøvere. Ikke desto mindre betyder forskning og innovation noget for mulighederne for at skabe elite og talent. Forskning i de rette træningsmetoder og teknologisk udvikling har en stor betydning for højnelse af niveauet.

I denne sammenhæng vil forsknings- og innovationssøjlen blive vurderet selvstændigt, men primært indgå som en parameter, der søger at vurdere Holbæk Kommunes innovationskraft og udviklingsmuligheder i relation til talentmiljøerne. Rapporten vil som nævnt også komme med perspektiverende udblik til internationale og nationale tendenser, der

virker ind på, hvordan fx idrættens organisering og forskellige deltagelsesformer udvikler sig.

Spørgsmålet er, hvordan forskning og innovation kan bruges til at styrke talent- og idrætsmiljøet i kommunen.

Hvordan skabes den bedste model?

Ovenstående gennemgang tegner et billede af de faktorer, der virker ind på at skabe gode sportslige resultater. Der er samtidig foretaget en let tilpasning og oversættelse af tilgangen således, at den kan fungere som udgangspunkt for en analyse af Holbæks muligheder for at skabe et velfungerende talent- og idrætsmiljø.

I udgangspunktet er det oplagt, at de bedste forudsætninger kan skabes, hvis alle ni søjler optimeres. Men det må samtidig bemærkes, at det ikke umiddelbart kan sluttet, at en optimal opfyldelse af alle de ni søjler pr. automatik vil resultere i flere medaljer – eller gode resultater. I forhold til nationsniveauet skriver De Bosscher:

"It is impossible to create one single model for explaining international success. A system leading to success in one nation may be doomed to fail in another. Therefore it needs to be emphasised that the combination of the (...) factors (red.) may be specific to a given nation's context and that different systems may all be successful." (De Bosscher et. al. 2006: 209)

Årsagen er, at konkrete forhold i de forskellige lande kan give særlige komparative fordele, der kompenserer for manglen på styrke på et eller flere af de nævnte områder. Det kan være befolkningsunderlaget, demografi og geografi, herunder vejrforhold og lignende, som det indirekte blev beskrevet gennem ovenstående angående makroforhold (der har stor indflydelse på medaljekapabiliteten).

Dynamikken, som påvirker elitesportsformlen, er således kompleks, og samtidig vil forskellige nationer have bedre forudsætninger – og ressourcer – for at optimere en eller flere søjler end andre, og det gælder også på lokalt niveau. Som analyseret andetsteds i denne rapport står Holbæk Kommune over for en ny epoke på idrætsområdet med etableringen af Holbæk SportsBy. Såfremt man ønsker at styrke eliteidrætten med byggeriet, er det naturligt væsentligt, at man seriøst inddrager de ovennævnte faktorer i overvejelserne, når man lægger sporene for såvel den fysiske indretning som driften.

Det er ikke givet, at den bedst mulige model i Holbæk fås ved at styrke alle områderne 'bevidstløst'. Ressourcespørgsmål og prioriteringer kan spille ind afhængigt af sportsgren eller andre betydende forhold. Det vender vi nærmere tilbage til i selve analysen, hvor vi på baggrund af gennemførte undersøgelser vurderer, hvordan Holbæk Kommunes idræts- og talentmiljøer scorer på de forskellige søjler.

Metode: Dataindsamling og -bearbejdning

For at gennemføre analysen af Holbæk Kommunes potentialer vedr. udvikling af talentmiljøer er der anvendt et undersøgelsesdesign, der trækker på en række forskellige kilder og metoder for at frembringe det nødvendige data.

Først og fremmest er der i forbindelse med projektet blevet gennemført en række kvalitative interviews. Holbæk Kommune og kommunens Talentråd (læs mere om Talentrådet i kapitel 2) har hjulpet med at identificere de aktører, der er blevet udvalgt til interview. Alle interviews er med få undtagelser foretaget i Holbæk med de inviterede deltagere og har haft en varighed på mellem én og to timer.

Alle interviewene er blevet optaget, og der er udskrevet noter i forbindelse med bearbejdningen af interviewene sammen med centrale citater, der anvendes i analysen. Analysen er så vidt muligt skrevet i generelle vendinger, så ingen af de interviewede burde kunne genkendes direkte, men det kan ikke afvises, at det ud fra sammenhængen i visse tilfælde kan ses, hvem der har udtalt sig. Nærmere beskrivelse af de kvalitative dele af analysen sker i kapitel 3's indledende afsnit.

I forhold til rapportens 'udblik' er der foretaget enkelte supplerende interview samt opfølgende desk research om planerne for Holbæk SportsBy. Desuden bygger afsnittet på aktuel forskning og analyse fra især Idan og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund ved Syddansk Universitet (CISC). Særligt inddrager kapitlet aktuel viden fra forskningsprojekter om Danskernes motions- og sportsvaner, Fremtidens idrætsfaciliteter – drift, ledelse og organisering samt viden fra Idans generelle satsning på at analysere og kortlægge Idrættens Innovatører.

Ud over kvalitativt datamateriale fra interviewene hviler undersøgelsens analyser på en stor kvantitativ undersøgelse af Holbæk Kommunes foreningsliv. Den har taget form som et online-spørgeskema sendt til idrætsforeningerne gennem Holbæk Kommunes kontaktadresser. Svarprocent og rykkerprocedure beskrives nærmere i kapitel 3.

Herudover hviler undersøgelsen på kildemateriale indsamlet fra flere sider. Blandt andet kommunens egne politiske dokumenter på området, relevant litteratur og rapporter, fx om Holbæk Kommunes kunst- og teaterscene samt baggrundsdata fra Danmarks Statistik.

Sidstnævnte tjener især til at give en beskrivelse af de makrostrukturelle baggrundsforhold, der præger kommunen, og som rapportens kapitel 2 blandt andet vil fokusere på.

Dermed vil betingelser, der virker ind på Holbæk Kommunes muligheder for at (videre)udvikle talentmiljøer, blive mere klare. Dét gør det muligt at identificere områder, der kan bedres, eller initiativer, der kan modvirke eller spille med i forhold til de styrker og svagheder, Holbæk Kommune står overfor.

Herefter vil der i det efterfølgende kapitel blive stillet skarpt på meso-niveauet med de ni søjler beskrevet ovenfor.

Kapitel 4 foretager herefter (som nævnt) udblikket, og endelig sammenfatter rapportens sidste kapitel – kapitel 5 – de foregående analyser i et tværgående kapitel, hvor perspektiver og anbefalinger opstilles.

Kapitel 2: Holbæk Kommune som idrætskommune – Baggrund

Rapportens første delanalyse tegner et overordnet billede af Holbæk Kommune set med 'idrætsbriller'. Kapitlet baserer sig primært på oplysninger fra Holbæk Kommune, Danmarks Statistik og andre registerdata.

Kapitlets første del beskriver Holbæk Kommune ud fra en række overordnede parametre som demografi, geografi og en række kommunale nøgletal, ligesom relevante politikker for idrætsområdet kort opridses. Denne gennemgang er overvejende en analyse af de makrostrukturelle baggrundsforhold, der præger kommunen, og som påvirker mulighederne for at lave stærke idræts- og talentmiljøer.

Kapitlets anden del bevæger sig mere på meso-niveauet og fokuserer på kommunens idrætsfaciliteter samt gældende regler og udgifter på facilitetsområdet. Dette for at sammenligne kommunens styrker og svagheder på dette område.

Kapitlet sammenligner – i varierende udstrækning – Holbæk med andre relevante kommuner med henblik på at skabe et så retvisende billede af Holbæks svagheder og potentialer som muligt. Der trækkes også på tidligere lignende undersøgelser gennemført af Idan for andre danske kommuner.

Demografi og geografi

Holbæk Kommune i sin nuværende form blev til i forbindelse med kommunalreformen i 2007, hvor den daværende Holbæk Kommune blev slået sammen med Jernløse, Svinninge, Tornved og Tølløse Kommuner.

Kommunen har inden for de seneste år haft et stabilt indbyggertal, der dog forventes at stige i de kommende år. Medio 2017 boede der ifølge Danmarks Statistik 70.917 indbyggere i Holbæk Kommune fordelt på 577 km².

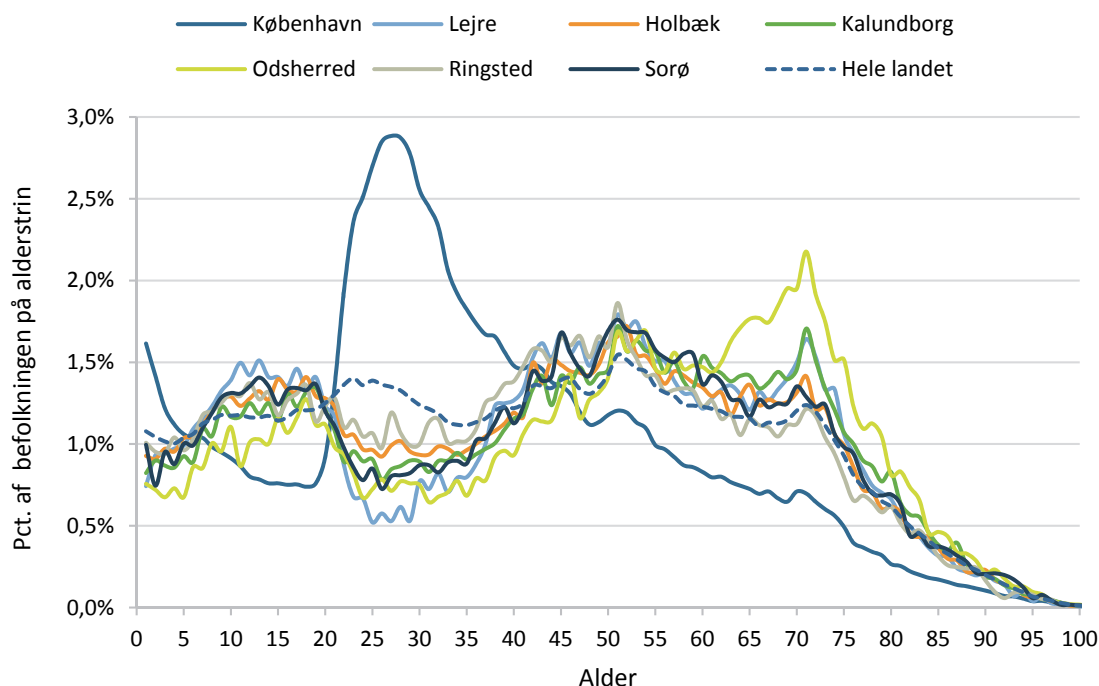
Der bor således knapt 123 indbyggere pr. kvadratkilometer. Holbæk By er med ca. 26.000 indbyggere den klart største by i kommunen, efterfulgt af Jyderup med ca. 5.000 indbyggere og Tølløse med ca. 4.600 indbyggere.

Ser man på alderssammensætningen i kommunen, der er illustreret på alderstrin i figur 2.1, ligner den på mange måder landstallene. Dog med en vigtig undtagelse, der illustrerer et centralt kendetegn ved kommunen: I aldersgruppen 20-40 år ligger andelen af borgere i Holbæk under landsfordelingen. Det er først fra omkring alderstrinnet 35 år og frem, at andelen for alvor bevæger sig mod landstallene.

Nogenlunde samme tendenser – dog med variationer – gælder for flere af de øvrige kommuner, der her er inddraget som sammenligningsgrundlag, men denne aldersgruppe er altså forholdsvis tydeligt underrepræsenteret. Det skyldes formentlig, at en stor del af aldersgruppen forlader kommunen for fx at studere i København, da Holbæk ikke har

mange uddannelsesinstitutioner med tilbud til denne aldersgruppe. Jobmulighederne i hovedstaden eller uden for Holbæk kan også tænkes at være en årsag.

Figur 2.1: Relativ alderssammensætning af borgere i Holbæk Kommune, sammenligningskommuner og landsplan

Figuren viser andelen af borgere på alderstrin sat i forhold til det samlede indbyggertal i kommunen/på landsplan. En score over 1 er lig med, at andelen af borgere på det pågældende alderstrin udgør mere end 1 pct. af den samlede befolkning. En score under 1 er omvendt lig med, at andelen udgør under 1 pct. Kilde: Danmarks Statistik (folketal, 2. kvartal 2017).

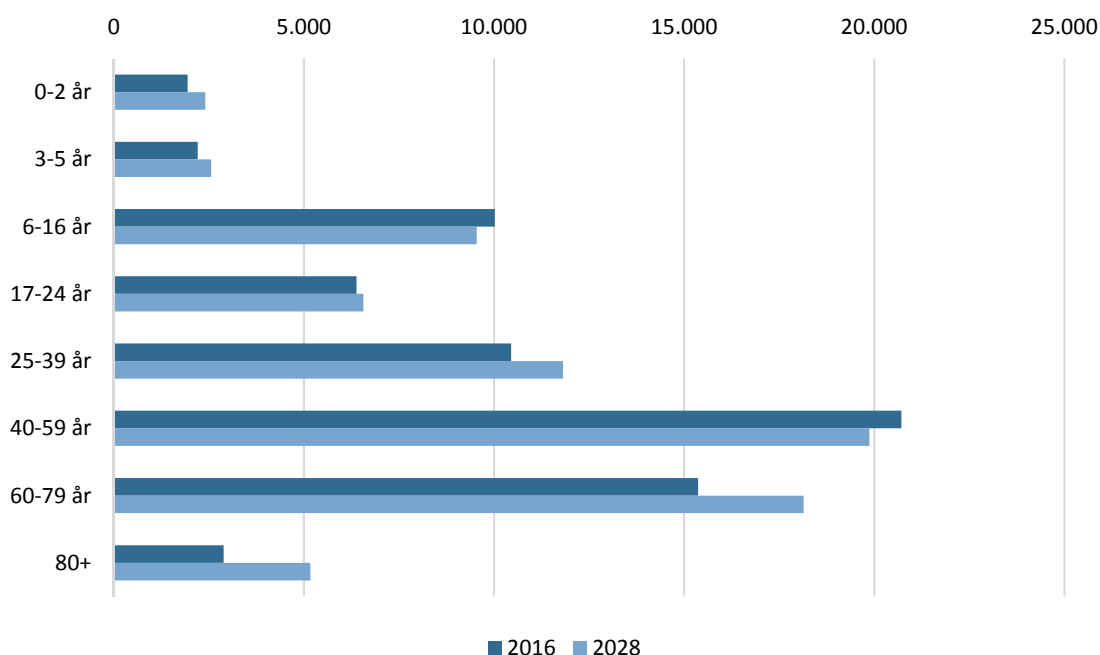
København er indsat som reference for at illustrere den særlige problemstilling vedrørende aldersfordelingen opgjort på alderstrin og viser med markant modsat fortegn, hvad et stort udbud af fx uddannelsesmuligheder gør ved en by.

Omvendt er Holbæk ikke ramt af befolkningstilbagegang. Holbæk Kommunes egen prognose forudsiger, at kommunens indbyggertal vil stige med 8,7 pct. til 76.068 i 2028.

Som illustreret i Figur 2.2 tegner den demografiske forskydning sig dog samtidig i retning af flere ældre over 60 år, hvilket også er tilfældet i mange andre kommunale befolkningsprognoser.

I Holbæk Kommune forventes antallet af borgere over 60 år at stige med lidt over 5.000 frem mod 2028, hvilket betyder at gruppen vil udgøre næsten 30 pct. af kommunens borgere mod ca. 25 pct. i 2016.

Figur 2.2: Holbæk Kommunes befolkningsprognose

Kilde: Befolkningsprognose for Holbæk Kommune (Holbæk Kommune, 2016a).

Kommunale nøgletal

Holbæk Kommune skiller sig ikke voldsomt ud, når man sammenligner med andre danske kommuner på helt overordnede parametre. Holbæk er – populært sagt – på mange måder en gennemsnitskommune. En grafisk oversigt over de kommunale nøgletal og Holbæk Kommunes placering på disse udvalgte parametre er præsenteret i figur 2.3.

Med sine 123 indbyggere pr. kvadratkilometer ligger Holbæk Kommune lige omkring landsgennemsnittet på 133 indbyggere pr. kvadratkilometer med en placering som nr. 47 på listen over de mest tætbefolkede kommuner i landet.

I Holbæk Kommune er 19,6 pct. af borgerne over 65 år, hvilket er lidt lavere end i de fleste andre danske kommuner. Til gengæld har 32,6 pct. af kommunens borgere en videregående uddannelse, hvilket er under landsgennemsnittet på 39 pct. Især de storkøbenhavnske kommuner og enkelte øvrige kommuner har en stor koncentration af højtuddannede, mens der til gengæld er væsentligt færre højtuddannede i mange af landets øvrige kommuner.

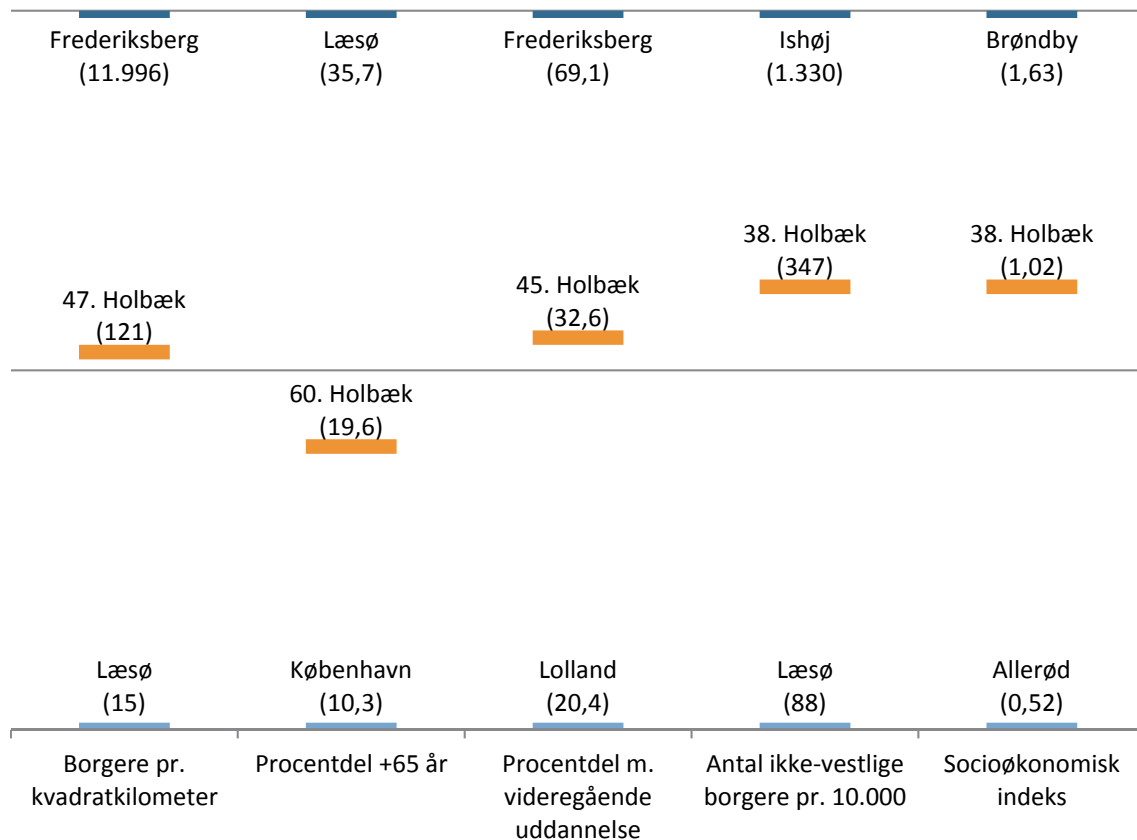
Derfor placerer Holbæk Kommune sig i den højeste halvdel, som nr. 45 på listen over kommunerne med det højeste uddannelsesniveau, selvom andelen af højtuddannede ligger lidt under landsgennemsnittet.

Der boede i 2016 i alt 2.431 borgere med ikke-vestlig baggrund i Holbæk Kommune, hvilket svarer til 347 ikke-vestlige borgere pr. 10.000 borgere. Det er under landsgennemsnittet

på 410 ikke-vestlige borgere pr. 10.000 borgere, men placerer alligevel Holbæk Kommune som nr. 38 på listen over kommuner med forholdsmeæssigt flest ikke-vestlige borgere.

Opstillet i et socioøkonomisk indeks placerer Holbæk Kommune sig som nr. 38 blandt de øvrige danske kommuner med et indekstal omkring 1. Det betyder, at kommunens udgiftsbehov er på niveau med gennemsnittet af alle landets kommuner.⁷

Figur 2.3: Holbæk Kommunes placering på udvalgte kommunale nøgletal

Kilder: ARE207-2016 (Danmarks Statistik, 2016a), FOLK1-2016K1 (Danmarks Statistik, 2016b), HFUDD10-2015 (Danmarks Statistik, 2015), SIM's kommunale nøgletal (Social- og indenrigsministeriet, 2017).

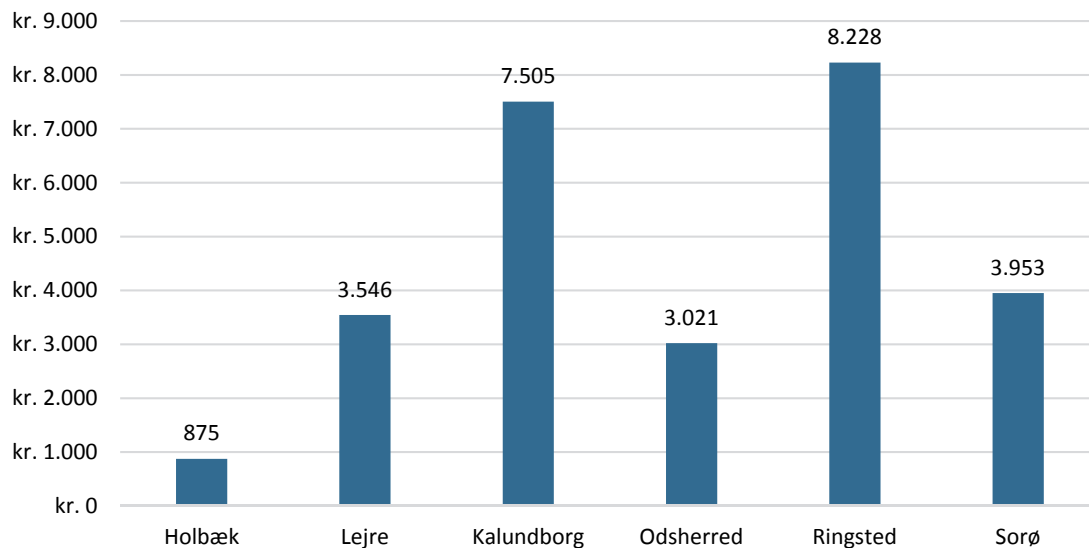
Til gengæld har Holbæk Kommune Danmarks laveste likviditet pr. indbygger. Kommunen har ifølge den seneste opgørelse for 2017 875 kr. per borger i kommunens kassebeholdning, hvilket er markant lavere end i sammenligningskommunerne.

Højeste likviditet findes i Ringsted, der har 8.228 kr. per borger, mens Lejre, Odsherred og Sorø har mellem 3.000 og 4.000 kr. per borger.

⁷ Det socioøkonomiske indeks er en parameter udregnet af Social- og Indenrigsministeriet, der giver et overblik over kommunernes relative udgiftsbehov på basis af en række socioøkonomiske kriterier (f.eks. folk uden for arbejdsmarkedet og psykiatriske patienter). En værdi over 1 betyder, at kommunen har et større udgiftsbehov relativt til gennemsnittet af kommunerne, imens en værdi lavere end 1 betyder et lavere udgiftsbehov relativt til gennemsnittet (Social- og Indenrigsministeriet, 2016).

Holbæk har også tidligere (2009) været under grænsen på 1.000 kr. per borger i kommunens likviditet. I nabokommunerne har både Odsherred, Ringsted (2008-2009) og Sorø kommuner (2010-2011) tidligere ligget under grænsen på 1.000 kr. per borger.

Figur 2.4: Likviditet per borger (kr.)

Figuren viser likviditet efter kassekreditreglen pr. indbygger i Holbæk Kommune og nabokommuner. Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal (www.noegletal.dk).

Politikker og aktører på idrætsområdet i Holbæk Kommune

En række kommunale politikker sætter tilsammen rammerne for idrætsområdet i Holbæk Kommune. Mest central i denne sammenhæng er kommunens nye kultur- og fritidspolitik fra 2017 (Holbæk Kommune, 2017).

Kultur- og fritidspolitikken skitserer kommunens arbejde med et bredt kulturbegreb, hvor kulturel aktivitet prioriteres indenfor både kunst, kultur, folkeoplysning og idræt. Målet er blandt andet at skabe synergi og samarbejde mellem kulturinstitutioner, foreninger, erhvervsliv og uddannelse inden for alle former for kulturel udfoldelse.

Denne brede prioritering ses blandt andet i opdraget til indeværende opgave, hvor der sideløbende med indeværende screening af talentmiljøer inden for idræt også foretages en screening af talentmiljøer inden for billed- og scenekunst.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at kommunen i dette lys ikke som sådan definerer sig som en elitekommune i Team Danmark forstand⁸, men ser eliteidrætten som en del af en større vifte af satsningsområder.

⁸ Team Danmark har et formaliseret samarbejde om at udvikle talentmiljøer på internationalt niveau med 22 danske kommuner. <http://www.teamdanmark.dk/Fokusomrader/Elitekommuner.aspx>.

Kultur- og fritidspolitikken skitserer også en strategi for idrætsfaciliteterne i Holbæk Kommune. Idrætsfaciliteterne i kommunen skal udvikles ved at 1) fremme muligheden for selvorganiseret aktivitet i kommunens faciliteter og anlæg og 2) understøtte etablering af faciliteter, som lokalområderne tager initiativ til, samt at 3) sikre, at flere borgere får glæde af naturområder og idrætsfaciliteter.

Folkeoplysningspolitikken (Holbæk Kommune, 2012b) fokuserer ligeledes på at prioritere, at så mange som muligt kan anvende lokaler og idrætsfaciliteter i Holbæk Kommune i gennem såvel foreninger som uorganiserede grupperinger. Derudover har kommunens børne- og ungepolitik et særligt fokus på at øge den fysiske aktivitet blandt børn ved at integrere fysisk aktivitet i dagtilbud, skoler og fritidsliv (Holbæk Kommune, 2012a).

Kommunen har ligeledes et Folkeoplysningsudvalg, der består af ni medlemmer, der vælges af idrætsforeningerne, aftenskolerne, de folkeoplysende foreninger og kommunen. Folkeoplysningsudvalgets opgave er understøtte Byrådets og Kultur- og fritidspolitikens visioner for Holbæk Kommune.

Dette indebærer blandt andet at skabe en styrket kontakt til kommunens foreningsliv og at fungere som bindeled mellem de forskellige miljøer i den kommunale administration og foreningslivet (Holbæk Kommune, 2016b).

Talentstrategi

Ved siden af kultur- og fritidspolitikken findes i Holbæk Kommune en talentstrategi, som har til formål "at skabe de optimale vilkår for den enkelte, så talentet stimuleres og udfoldes bedst muligt" (Holbæk Kommune, 2014). Talentstrategien blev vedtaget i 2015 efter en forsøgsperiode på tre år.

Talentstrategien fokuserer på at opbygge talentmiljøer, der bygger på lokale understøttede miljøer, og som kvalificerer talenterne til at forsætte på et videregående niveau i specialuddannelsesinstitutioner, klubber eller forbund. Derudover er der også mulighed for individuel talentstøtte.

Talentmiljøerne fokuserer primært på talenter i udskoling (7.-10. klasse) og på de gymnasiale uddannelser og skal understøttes af Holbæk Kommune bl.a. via økonomi, faciliteter, partnerskaber og oprettelsen af profilskoler.

Holbæk Kommunes Talentråd

I forbindelse med vedtagelsen af Holbæk Kommunes talentstrategi blev Talentrådet nedsat. Det har til opgave at implementere talentstrategien og skabe talentmiljøer i Holbæk Kommune.

Talentrådet er bredt sammensat og består af lokale repræsentanter inden for alt fra musik og kunst til erhverv og sport. Talentrådet skal således sikre talentstrategiens målsætning om at få flere talenter fra kommunen til at nå nationalt topniveau inden for deres felt. Det

fremgår af Kultur- og Fritidspolitikken, at kommunen i samarbejde med Talentrådet vil udvælge og støtte konkrete talentmiljøer og styrke samarbejdet mellem foreninger, erhvervsliv og uddannelser.

Derudover består Talentrådets opgaver i at vurdere, evaluere, vejlede og rådgive ansøgere til talentstøtte samt at give erhvervslivet mulighed for at bidrage med økonomisk støtte til kommunens talenter.

Idrætsfaciliteter i Holbæk Kommune

I dette afsnit præsenteres et overblik over idrætsfaciliteter i Holbæk Kommune. Overblikket er udarbejdet med afsæt i Idans landsdækkende facilitetsdatabase⁹, der bliver åben for offentligheden i oktober 2017. Overblikket indeholder ud over en generel oversigt over eksisterende faciliteter til idræt i Holbæk Kommune også en sammenligning med nabokommuner.

I Holbæk Kommune finder man – som i stort set alle danske kommuner – et udbud af de mest almindelige breddeidrætsfaciliteter som idrætshaller (min. 800 m²), fodboldbaner og svømmehaller (med 25 m bassin), der igennem de seneste årtier har defineret anlæg og byggeri til idræt i Danmark.

De to følgende tabeller viser antallet af faciliteter/baner inden for hver af de udvalgte facilitetstyper fordelt på udvalgte danske kommuner, henholdsvis antal borgere pr. facilitet/bane – ligeledes opdelt på kommuner.

De faciliteter, der indgår i sammenligningen på tværs af kommuner, omfatter alle private samt kommunalt ejede, drevne eller støttede (inkl. selvejende) atletikanlæg, 11-mandsfodboldbaner, idrætshaller (800 m²+), mindre idrætshaller (300-799 m²), idrætslokaler (<300 m²), svømmebassiner (50 m., 25 m. og andre bassiner), fitnesscentre, udendørs og indendørs tennisanlæg (baner), skydeanlæg, ridebaneanlæg og golfanlæg.

⁹ Databasen er under validering og vil herefter blive løbende opdateret. Facilitetsanalysen i denne undersøgelse bygger på de tilgængelige data fra maj 2017.

Tabel 2.1: Antal idrætsfaciliteter i Holbæk Kommune og nabokommuner

	Holbæk	Lejre	Kalund- borg	Odsher- red	Ringsted	Sorø
Almindelig idrætshal (800+ m ²)	21	8	15	12	8	11
Lille idrætshal (300-799 m ²)	4	3	4	4	3	6
Idrætslokale/sal (<300 m ²)	18	8	25	4	24	25
Svømmefacilitet (≥25 m.)	3	1	1	3	1	1
Svømmefacilitet (<25 m.)	1	1	2	3	5	2
Fitnesscenter	14	6	9	6	12	9
Skydeanlæg	13	5	8	6	2	5
Fodboldbane (naturgræs)	56	20	40	30	33	23
Fodboldbane (kunstgræs)	4	2	4	1	3	3
Tennisbane (udendørs)	30	16	17	21	14	14
Tennisbane (indendørs)	3	0	0	0	1	0
Atletikanlæg	2	0	1	1	1	1
Ridebaneanlæg	9	6	5	0	3	7
Golfanlæg	2	1	2	3	1	2
Indeks	68	22	48	42	37	40

Tabellen viser antal faciliteter i kommunerne. Nederst er et indeks, hvor kommunen med flest faciliteter inden for hver kategori har fået scoren 6, mens kommunen med lavest antal har fået scoren 1. Indekstallet viser den samlede score. Kilde: Facilitetsdatabase (Idan, 2017).

Tabel 2.2: Antal borgere pr. idrætsfacilitet i Holbæk Kommune og nabokommuner (borgere pr. facilitet)

	Holbæk	Lejre	Kalund-borg	Odsher-red	Ringsted	Sorø
Almindelig idrætshal (800+ m ²)	3.379	3.425	3.249	2.752	4.282	2.690
Lille idrætshal (300-799 m ²)	17.738	9.134	12.184	8.256	11.420	4.933
Idrætslokale/sal (<300 m ²)	3.942	3.425	1.949	8.256	1.427	1.184
Svømmefacilitet (≥25 m.)	23.650	27.402	48.736	11.008	34.259	29.595
Svømmefacilitet (<25 m.)	70.950	27.402	24.368	11.008	6.852	14.798
Fitnesscenter	5.068	4.567	5.415	5.504	2.855	3.288
Skydeanlæg	5.458	5.480	6.092	5.504	17.130	5.919
Fodboldbane (naturgræs)	1.267	1.370	1.218	1.101	1.038	1.287
Fodboldbane (kunstgræs)	17.738	13.701	12.184	33.023	11.420	9.865
Tennisbane (udendørs)	2.365	1.713	2.867	1.573	2.447	2.114
Tennisbane (indendørs)	23.650	-	-	-	34.259	-
Atletikanlæg	35.475	-	48.736	33.023	34.259	29.595
Ridebaneanlæg	7.883	4.567	9.747	-	11.420	4.228
Golfanlæg	35.475	27.402	24.368	11.008	34.259	14.798
Indeks	43	43	37	52	50	63

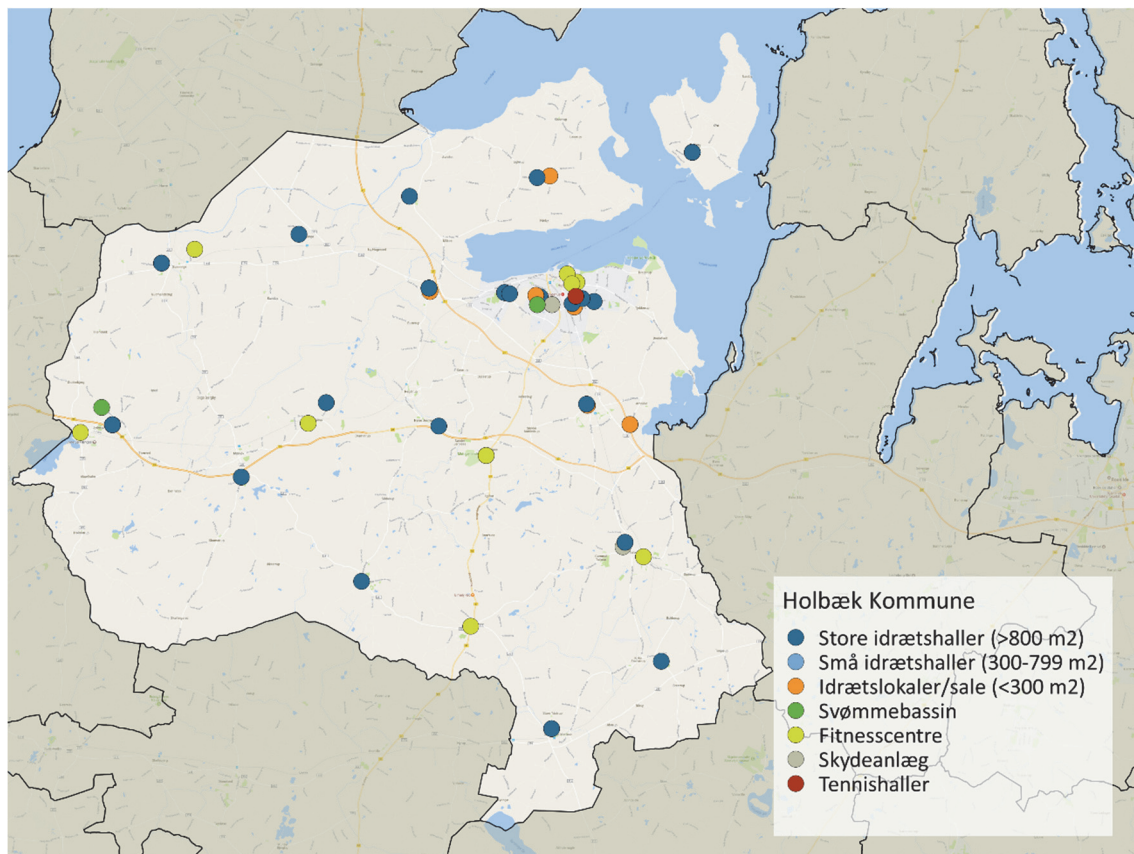
Tabellen viser antal borgere pr. facilitetstype (forholdstal). Forholdstallet er udregnet ved at tage antal borgere i kommunen og dividere med antallet af faciliteter/baner inden for de forskellige typer. Jo lavere tal, desto bedre dækning. Nederst er et indeks, hvor kommunen med lavest forholdstal for hver facilitetstype har fået scoren 6, mens bydelen med højest forholdstal har fået scoren 1. Indekstallet viser den samlede score – højest er bedst. Kilder: Danmarks Statistik og Facilitetsdatabasen, foreløbige data (Idan, 2017).

For at få så nuanceret et billede af disse forhold som muligt viser de to følgende figurer placeringen af hhv. de indendørs og udendørs idrætsfaciliteter i Holbæk Kommune. På adresser med flere typer af idrætsfaciliteter vises kun en enkelt prik.

De indendørs idrætsfaciliteter i Holbæk Kommune er, som Figur 2.5 illustrerer, ikke overraskende hovedsageligt placeret i kommunens mest befolkede område i og omkring Holbæk by. Seks af kommunens 21 almindelige idrætshaller, én mindre idrætshal, tre fitnesscentre, otte idrætslokaler, én svømmehal med to bassiner, ét skydeanlæg samt Holbæk Kommunes eneste tennishal er placeret i Holbæk by.

De mest almindelige indendørs idrætsfaciliteter som store idrætshaller og fitnesscentre findes dog spredt bredt over hele kommunen.

Figur 2.5: Oversigt over indendørs faciliteter i Holbæk Kommune

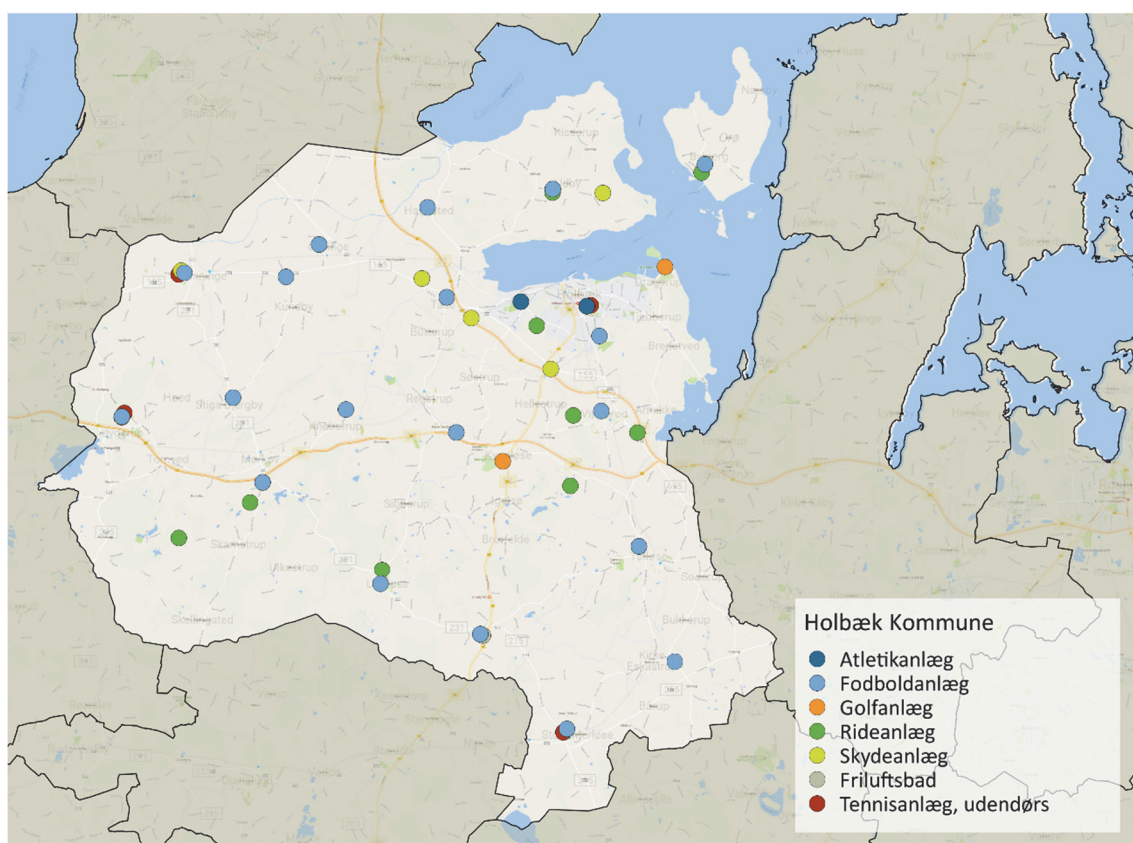

Figuren viser indendørsfaciliteter i Holbæk Kommune. Kilde: Facilitetsdatabase (Idan, 2017).

De udendørs faciliteter, som Figur 2.6 viser en kortlægning af, dækker over fodboldbaner og en række særlige baner og anlæg til forskellige mindre udbredte aktiviteter.

Fodboldanlæg er de mest almindelige udendørs idrætsfaciliteter og findes i de fleste større og mindre byer i kommunen. 14 af de 61 registrerede 11-mandsfodboldbaner findes i Holbæk by, primært på Holbæk Stadion og omkring Stenhus Gymnasium og HF, der også huser kommunens to større atletikanlæg.

Figur 2.6: Oversigt over udendørs faciliteter i Holbæk Kommune

Figuren viser udendørs faciliteter i Holbæk Kommune. Kilde: Facilitetsdatabase (Idan, 2017).

Kommende idrætsfaciliteter i forbindelse med Holbæk SportsBy

Holbæk SportsBy er et kommende stort samlet idrætscenter i Holbæk og er resultatet af en række foreningers arbejde for at finde en fremtidig løsning på byens utidssvarende sportsfaciliteter.

Holbæk SportsBy skal opføres, drives og vedligeholdes af Fonden Holbæk Sportsby og kommer blandt andet til at indeholde:

- Svømmehal med 50 m bassin, undervisnings- og terapibassiner
- Multihal med plads to håndboldbaner
- Ketcherhal til squash, badminton og bordtennis
- Indendørs tennishal
- Udendørs tennisbaner
- Sundhedshus
- Fodboldstadion med træningsbaner og kunstgræsbaner
- Atletikstadion
- Flere udendørs rekreative områder

Holbæk SportsBy forventes at stå færdig ultimo 2018 og vil selvsagt ændre billedet af facilitetsdækningen beskrevet ovenfor.

Udgifter til drift af faciliteter m.m.

I det nedenstående præsenteres en generel oversigt over udgifter til drift af faciliteter, anlægsudgifter, udbetalinger efter folkeoplysningsloven, regler for lokaleudlån, tilskudsregler og særlige puljer.

Driftsudgifter¹⁰

Tabel 2.3 viser de kommunale udgifter til drift af idrætsfaciliteter i Holbæk Kommune i perioden 2007 til 2015 målt i 2015-priser, hvilket giver de bedste muligheder for sammenligning over tid.

Holbæk Kommunes udgifter til stadions, idrætsanlæg og svømmehaller har set store variationer i perioden, hvor udgifterne faldt fra 33,7 mio. kr. i 2008 til 1,4 mio. kr. i 2009. I stedet er udgiftsposten for drift af idrætsfaciliteter for børn og unge oprettet i 2009, hvor udgifterne var på 32,2 mio. kr. Det tyder altså på en ændret konteringspraksis fra og med 2009.

Udgifter til drift af andre fritidsfaciliteter er i perioden næsten fordoblet fra 780.712 kr. i 2007 til 1.249.496 kr. i 2015. Samlet set har de kommunale udgifter til drift af idrætsfaciliteter således fra 2008 til 2015 ligget forholdsvist stabilt på ca. 34 mio. kr.

Tabel 2.3: Kommunale udgifter til drift af idrætsfaciliteter i Holbæk Kommune, 2007-2015 – (kr., 2015-priser)

	Stadions, idrætsanlæg og svømmehaller	Andre fritidsfaciliteter	Idrætsfaciliteter for børn og unge	I alt
2007	26.282.434	780.712	-	27.063.146
2008	33.735.849	568.257	-	34.304.107
2009	1.415.570	683.114	32.248.904	34.347.588
2010	1.102.894	698.821	32.568.060	34.369.775
2011	760.167	1.064.651	32.461.940	34.286.757
2012	517.312	1.254.582	32.117.108	33.889.002
2013	241.414	1.249.495	32.552.525	34.043.434
2014	116.466	1.354.418	32.254.016	33.724.900
2015	253.000	1.305.000	31.732.000	33.290.000

Kilde: Danmarks Statistik, REGK31.

Nedenstående oversigt over de kommunale udgifter til tilskud efter folkeoplysningsloven på idrætsområdet er som beskrevet i Bilag 1 udregnet som 75 pct. af driftsudgifterne til 'Fælles formål', 'Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde' og 'Lokaletilskud', samt 35 pct. af driftsudgifterne til 'Folkeoplysende voksenundervisning'.

¹⁰ Beregningsmetoden anvendt til nedenstående opgørelse af udgifter til idrætsområdet i de inddragede kommuner fremgår af Bilag 1.

I 2015 havde Holbæk Kommune i alt udgifter på ca. 3,6 mio. kr. til frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde, herunder medlemstilskud. Udgifterne til lokaletilskud til foreningers brug af private lokaler lå samme år på ca. 2,4 mio. kr. De estimerede driftsudgifter til idrætsområdet i forbindelse med den folkeoplysende voksenundervisning var ca. 1,4 mio. kr., mens driftsudgifterne til idrætsområdet for fælles formål var på 27.750 kr.

De samlede udgifter til tilskud efter folkeoplysningsloven var således i alt på ca. 7,5 mio. kr., et fald på 33 pct. fra ca. 11.2 mio. kr. i 2007 (i 2015-priser).

Tabel 2.4: Kommunale udgifter til tilskud efter folkeoplysningsloven i Holbæk Kommune, 2007-2015 (kr., 2015-priser)

	Fælles formål (folkeoplysning og fritidsaktivi- teter m.v.)	Folkeoplysende voksen- undervisning	Frivilligt folke- oplysende for- eningsarbejde	Lokaletilskud	I alt
2007	4.305	1.715.040	4.507.750	4.944.317	11.171.412
2008	-	1.773.307	5.112.653	4.970.311	11.856.271
2009	31.250	1.791.447	5.319.079	3.336.349	10.478.125
2010	96.463	1.954.073	5.192.926	3.965.434	11.208.896
2011	30.501	1.398.905	4.773.723	2.919.447	9.122.576
2012	21.385	1.416.395	3.813.391	2.401.222	7.652.393
2013	28.030	1.500.758	3.845.455	2.879.545	8.253.788
2014	27.861	1.483.986	3.799.699	2.795.181	8.106.727
2015	27.750	1.440.950	3.594.000	2.424.750	7.487.450

Kilde: Danmarks Statistik, REGK31.

Holbæk Kommune yder også en række tilskud med relevans for idrætsområdet uden om folkeoplysningsloven. Samlet set beløb denne type tilskud sig i 2015 til 943.500 kr., hvilket er en stigning på 24 pct. fra 762.055 kr. i 2007.

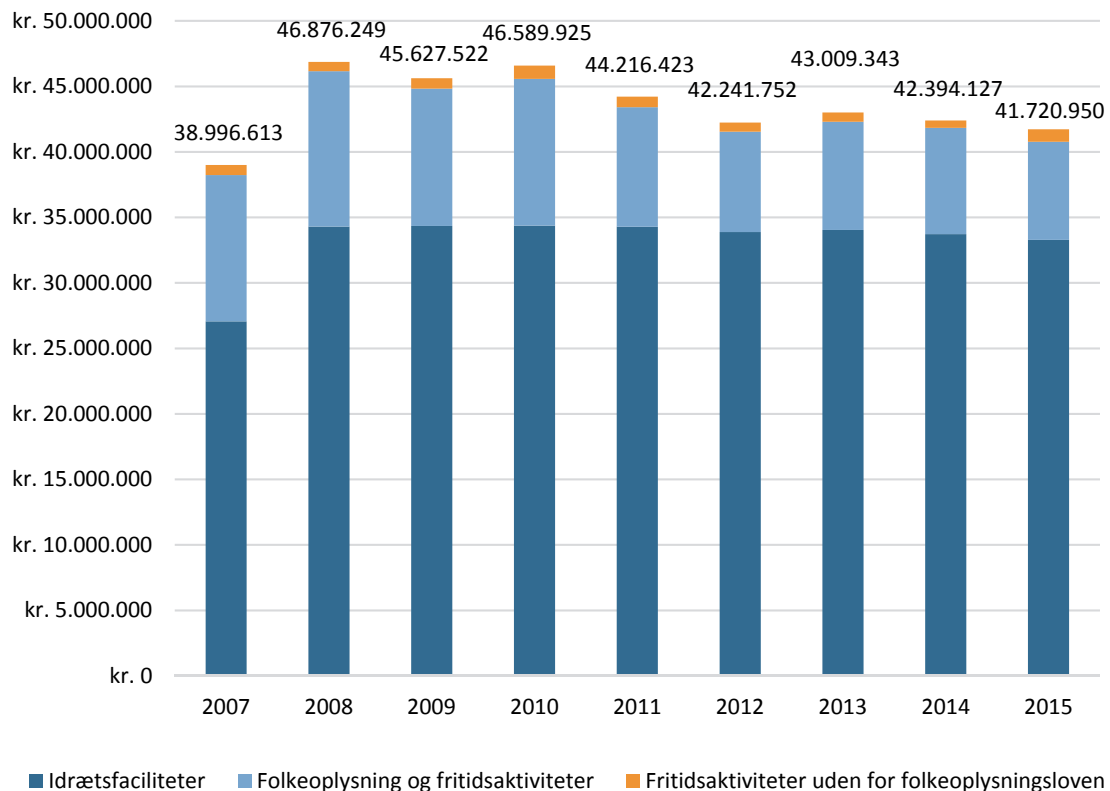
Tabel 2.5: Kommunale udgifter til fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven i Holbæk Kommune, 2007-2015 (kr. i 2015-priser)

	Fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven
2007	762.055
2008	715.871
2009	801.809
2010	1.011.254
2011	807.091
2012	700.356
2013	712.121
2014	562.500
2015	943.500

Kilde: Danmarks Statistik, REGK31.

Samles de tre hovedområder 'drift af idrætsfaciliteter', 'tilskud efter folkeoplysningsloven' og 'fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven', var de samlede kommunale udgifter på idrætsområdet i Holbæk Kommune i 2015 ca. 41,7 mio. kr. De samlede udgifter steg med næsten otte mio. kr. fra 2007 til 2008, hvorefter udgifterne er faldet til niveauet i 2015.

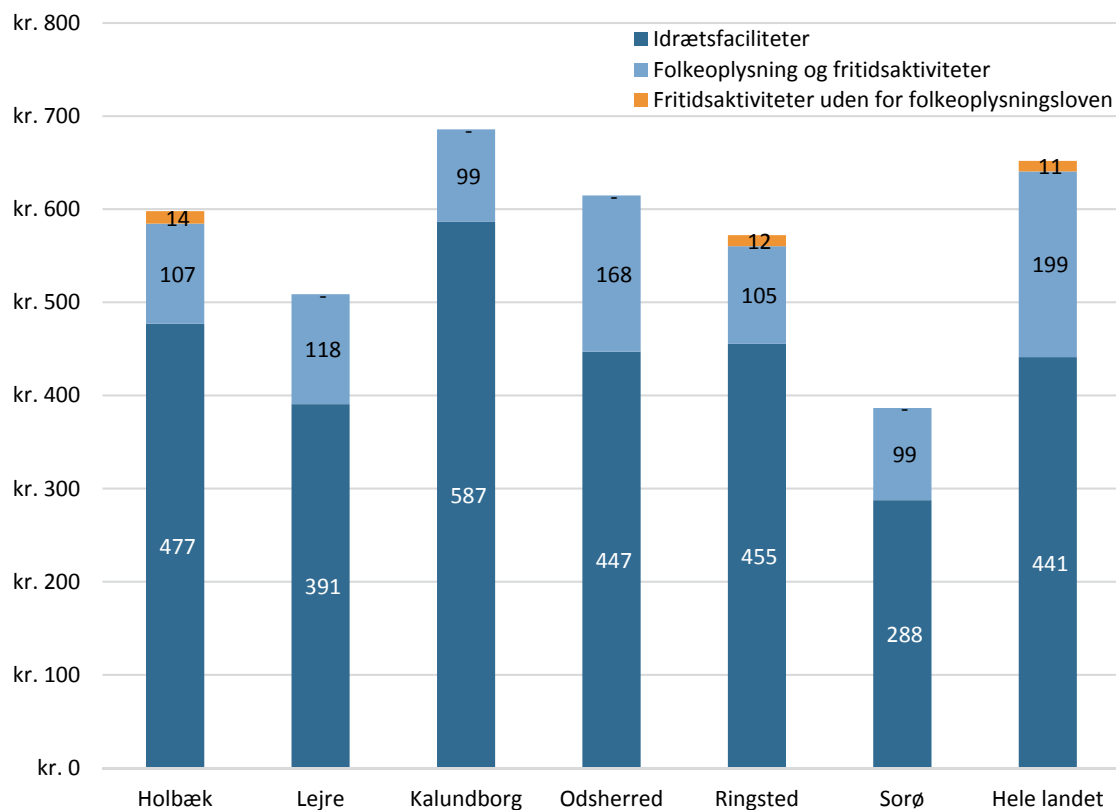
Figur 2.7: Samlede kommunale udgifter på idrætsområdet i Holbæk Kommune, 2007-2015 (kr., 2015-priser)

Figuren viser fordelingen af kommunale udgifter på idrætsområdet fordelt på årstal. Kilde: Danmarks Statistik, REGK31.

Figur 2.8 viser driftsudgifterne i Holbæk Kommune set i forhold til sammenligningskommunerne og landsplan. Det fremgår, at Sorø (387 kr. pr. borger) har de laveste samlede driftsudgifter til idrætsområdet, når det gøres op i kr. pr. borger. Sammenlignet med landsplan er samtlige udvalgte kommuner på nær Kalundborg (686 kr. pr. borger) under gennemsnittet (652 kr. pr. borger).

Figur 2.8: Driftsudgifter til idrætsområdet i kommuner og på landsplan (kr. pr. borger, 2015)

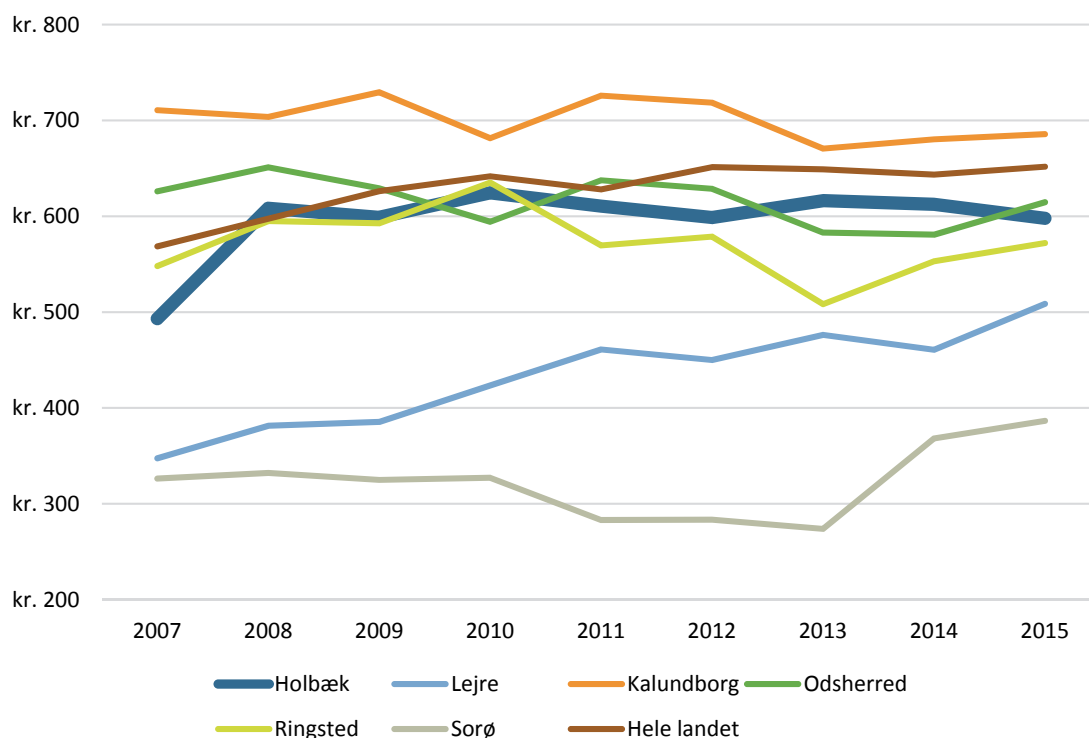
Figuren viser fordelingen af kommunale udgifter på idrætsområdet fordelt på kommuner og landstal i 2015. Kilde: Danmarks Statistik, REGK31.

I figuren er kun medregnet udgifter på de egentlige idrætsbudgetter i kommunerne, mens udgifter til eksempelvis skolefaciliteter figurerer under de enkelte skolars budgetter. Derfor skal sammenligningen tages med forbehold for, at antallet af skolefaciliteter varierer kommunerne imellem.

Dertil kommer, at langt de fleste udgifter går til idrætsfaciliteter, som varierer betragteligt i antal og type kommunerne i mellem. Fx skal de lave udgifter i Sorø Kommune formentlig ses i lyset af, at kommunen har relativt få indbyggere og har mange faciliteter samlet på relativt få større anlæg frem for mange enkeltstående faciliteter.

Ser man på udviklingen over tid i faste priser, er der en vis grad af stabilitet i udgifterne til idrætsområdet i Holbæk Kommune siden 2008.

Figur 2.9: Driftsudgifter til hele idrætsområdet i perioden 2007 til 2015 (kr. pr. borger, 2015-priser)

Figuren viser udviklingen i driftsudgifter til idrætsområdet fra 2007 til 2015 fordelt på kommuner. Kilde: Danmarks Statistik, REGK31.

Anlægsudgifter

Ud over opgørelsen af driftsudgifter til idrætsområdet har kommunerne også anlægsudgifter. De kommunale anlægsudgifter i perioden 2007-2015 fremgår af Tabel 2.6.

Tabel 2.6: Kommunale anlægsudgifter til idrætsområdet i Holbæk Kommune, 2007-2015 (kr. pr. borger, 2015-priser)

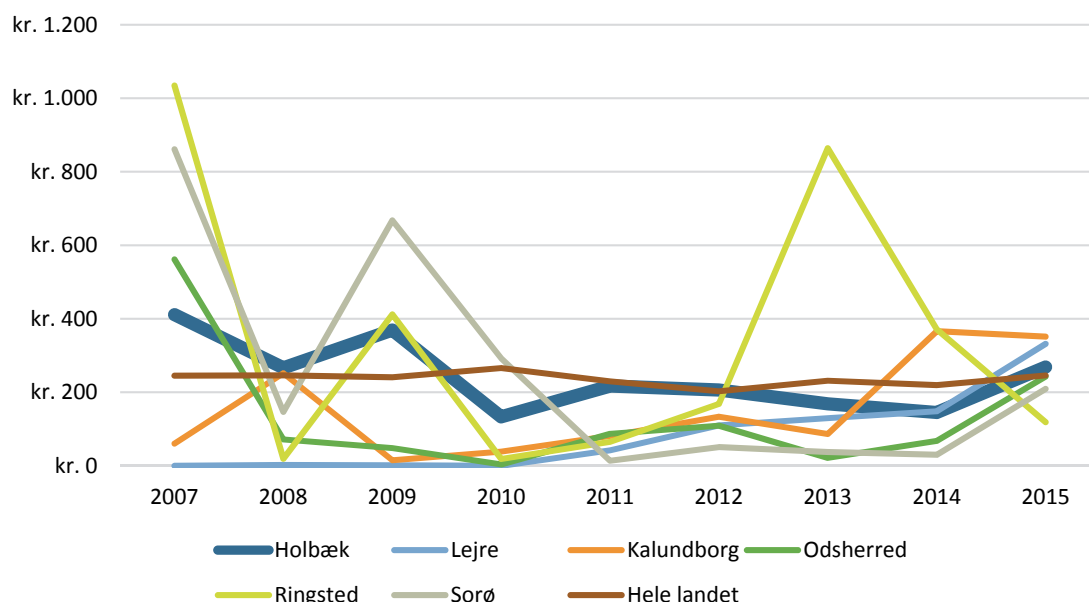
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stadions, idrætsanlæg og svømmehaller	209	139	-6	-5	-42	0	-	-	-
Andre fritidsfaciliteter	202	128	401	6	-	-	-	-	-
Idrætsfaciliteter for børn og unge	-	-	-25	132	259	206	169	145	269
I alt	411	267	369	134	217	206	169	145	269

Kilde: Danmarks Statistik, REGK31.

I figur 2.10 fremgår desuden de løbende anlægsudgifter i perioden for Holbæk Kommune og sammenligningskommunerne. Det kan ses, at der er store variationer, hvilket hænger sammen med forskelligheder i anlægsinvesteringer på tværs af kommunerne i perioden.

Figuren viser dog en nogenlunde stabil udvikling i de samlede anlægsudgifter i Holbæk Kommune.

Figur 2.10: Anlægsudgifter til hele idrætsområdet i perioden 2007-2015 (kr. pr. borger, 2015-pri-ser)

Figuren viser udviklingen i anlægsudgifter fra 2007 til 2015 fordelt på kommuner. Kilde: Danmarks Statistik, REGK31.

Regler for lokaleudlån

Dette afsnit giver indblik i, hvordan tider i kommunens idrætsfaciliteter anvendes og fordeles til fritidsbrugere.

Offentlige faciliteter i idræts- og svømmehaller, idrætsanlæg, skoler, daginstitutioner, ældrecentre og andre offentlige bygninger stilles til rådighed for "folkeoplysningsaktiviteter, frivillige kultur- og fritidsaktiviteter eller fritidsaktiviteter i forbindelse med humanitært, socialt eller sundhedsmæssigt arbejde".

Tildelingen sker årligt pr. 1. april ud fra følgende prioritering:

1. Skoler og daginstitutioner som hovedregel kl. 8.00 – 16.00.
2. Ungdomsskole kl. 16.00 – 22.00.
3. Frivillige foreningsaktiviteter for børn og unge under 25 år.
4. Folkeoplysende voksenundervisning og aktiviteter i tilknytning hertil.
5. Aktiviteter for voksne på 25 år og derover.
6. Aktiviteter i øvrige foreninger, motionsgrupper, selvhjælpsgrupper eller andre uorganiserede grupper.

Tildeling af offentlige lokaler sker ved henvendelse til den enkelte lokaleudbyder, dog sker fordelingen af lokalerne på skoler i Holbæk by ved indsendelse af ansøgning til Kultur- og Fritidssekretariatet, som herefter indkalder til fordelingsmøde.

Lån af kommunale udendørsanlæg

Når det kommer til lån af kommunale udendørsanlæg gælder det, at de stilles gratis til rådighed for foreningerne, når de anvendes til deres primære formål. Anvisning af udendørsanlæg administreres af Kultur- og Fritidssekretariatet ud fra samme prioritering som kommunens andre idrætsfaciliteter.

Sæsonen for udendørsanlæg med græsbaner løber fra 1. april til medio oktober.

Særlige puljer og tilskud

Holbæk Kommune og især Kultur- og Fritidsforvaltningen har en række forskellige puljer, der kan søges af kommunens borgere og foreninger, hvoraf en række af disse er rettet mod idrætsområdet.

En af disse er 'Udstyrspuljen', der består af to puljer, der går til idrætsudstyr og -rekvisitter. Pulje 1 har til formål, at så mange foreninger som muligt bliver tilgodeset ud fra følgende kriterier:

- Primært til udstyr og rekvisitter, der tilgodeser aktiviteter for børn og unge under 25 år.
- Opstart af nye aktiviteter i eksisterende foreninger samt opstart af nye foreninger.
- Samme forening kan ikke forvente at modtage tilskud flere år i træk.
- Der tages højde for, hvad foreningen i øvrigt har af udgifter.

Pulje 2 er en særlig pulje til udendørs mål, net og hjørneflag.

Derudover tilbyder kommunen blandt andet tilskud til leder- og instruktøruddannelser samt lokale- og medlemstilskud til frivillige folkeoplysende foreninger.

Foreninger og foreningsmedlemmer

Der findes en række datakilder, der kan bruges til at tegne et billede af udviklingen i forenings- og medlemsantal i Holbæk Kommune.

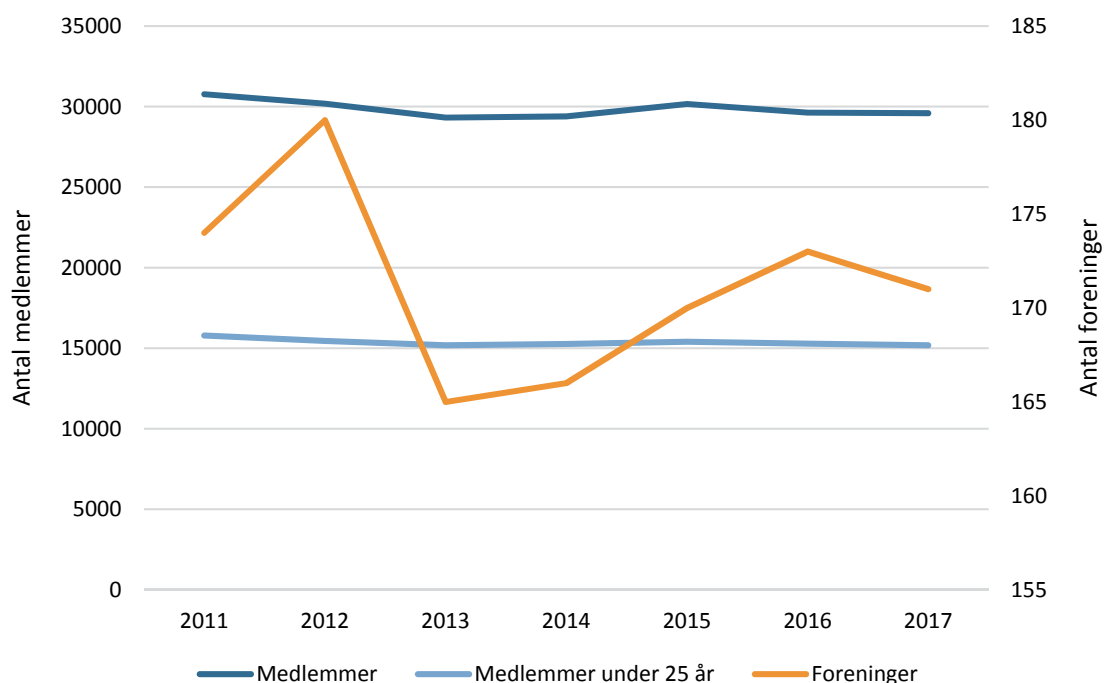
Holbæk Kommune indsamler jævnligt oplysninger om idrætsforeninger og deres medlemmer i forbindelse med ansøgning om medlemstilskud og/eller anvisning af tider i idrætsfaciliteter. Ikke alle idrætsforeninger i kommunen medregnes i den forbindelse, og derfor sammenlignes opgørelserne med opgørelser fra Centralt ForeningsRegister (CFR).¹¹

På baggrund af opgørelser over medlemstilskud i Holbæk Kommune oplyses det, at kommunen i 2017 gav tilskud til 170 af kommunens ca. 450 foreninger. Her fremgår det også, at 15.183 foreningsmedlemmer var under 25 år ud af et samlet antal medlemmer på 29.594.

¹¹ Centralt ForeningsRegister (CFR) er idrætsorganisationerne DIF, DGI og Firmaidrættens fælles portal til medlemsregistrering i de enkelte idrætsforeninger. Medlemstal og udvikling i medlemmer og foreninger er tilgængelige på www.medlemstal.dk.

Siden 2011 har antallet af foreningsmedlemmer været nogenlunde stabilt omkring 30.000 medlemmer. Antallet af medlemmer under 25 år har ligeledes været stabilt lige over 15.000, mens antallet af foreninger har varieret en smule omkring 175 foreninger.

Figur 2.11: Udvikling i foreningsmedlemmer og foreninger i Holbæk Kommune

Figuren viser udviklingen i antallet af medlemmer, medlemmer under 25 år og antallet af foreninger i Holbæk Kommune over de seneste år. Kilde: Holbæk Kommune.

En opgørelse på baggrund af tal fra CFR og Danmarks Statistik viser samlet 148 folkeoplysende idrætsforeninger i Holbæk Kommune (i 2015). Mindre forskelle kan muligvis forklares ved, at foreningerne i CFR selv opdaterer oplysningerne og kategoriserer foreningerne.

Foreningsprocenten (det samlede indbyggertal delt med antallet af medlemskaber af en folkeoplysende forening¹²) er i Holbæk Kommune 41 pct., hvilket er lidt lavere end gennemsnittet på landsplan på 45 pct. Den lavere andel er kendetegnende for Region Sjælland, hvor den gennemsnitlige foreningsprocent er 42.

I forhold til nabokommunerne ligger Holbæk gennemsnitligt, idet Lejre og Odsherred ligger omkring landsgennemsnittet, mens især Kalundborg har en lavere foreningsprocent.

¹² Hvis den samme person er medlem af to foreninger, tæller personen som to medlemskaber i Centralt ForeningsRegister.

Tabel 2.7: Medlemstal og foreningsprocent

	Folketal 2015K4	Antal medlemmer	Antal foreninger	Medlemmer i gns. pr. forening	Foreningspro- cent (pct.)
Holbæk	69.771	28.690	184	156	41 %
Hele landet	5.699.220	2.559.073	11.842	216	45 %
Lejre	27.287	12.069	61	198	44 %
Kalundborg	48.708	17.576	119	148	36 %
Odsherred	32.824	14.722	83	177	45 %
Ringsted	34.024	13.776	63	219	40 %
Sorø	29.488	11.603	64	181	39 %

Kilde: Centralt ForeningsRegister (CFR), 2015-tal.

Tidligere undersøgelser

Analysefirmaet CASA foretog i 2012 en tværkommunal undersøgelse af unges brug af aktivitetstilbud og barrierer for brug i Holbæk Kommune samt Halsnæs, Hvidovre og Høje-Taastrup kommuner (Malmgren et al., 2012a).

På baggrund af både interviews og en spørgeskemaundersøgelse blandt elever fra 5. til 10. klasse viste undersøgelsen i Holbæk Kommune, at 70 pct. af de unge (11-17 år) i Holbæk Kommune angiver, at de går til en fritidsaktivitet (Malmgren et al., 2012b). Til gengæld angiver hele 93 pct., at de er aktive i en eller flere fritidsaktiviteter i foreninger, fritidsklub eller selvorganiseret.

Rapporten 'Unge og fritidsaktiviteter i Holbæk Kommune – deltagelse og barrierer' havde følgende overordnede konklusioner:

- 70 pct. af de unge i 5.-10. klasse svarer 'Ja' til spørgsmålet 'Går du til en fritidsaktivitet?'.
- 93 pct. af de unge er dog aktive i forskellige fritidsaktiviteter, hvoraf fodbold er den mest populære og dyrkes af 22 pct.
- 69 pct. af de aktive går til deres fritidsaktiviteter i forening/klub, 14 pct. i privat firma, 2 pct. som prøveaktivitet, 3 pct. planlægger selv og 12 pct. i andre sammenhænge.
- 67 pct. af de aktive dyrker fritidsaktiviteter uden at være i klub eller forening.
- 46 pct. er stoppet med en fritidsaktivitet inden for det seneste år.
- De inaktive unge angiver tid, manglende lyst og økonomi som de tre største barrierer for at gå til fritidsaktiviteter i Holbæk Kommune.
- 41 pct. af de unge, der er stoppet med en aktivitet inden for det seneste år, angiver 'For kedeligt' som årsag.

I forhold til undersøgelsens sammenligningskommuner ligger Holbæk Kommune på niveau med de andre i forhold til deltagelse i fritidsaktiviteter. Til gengæld går de unge i Holbæk Kommune gennemsnitligt til flere aktiviteter end i de andre kommuner. Dette

skyldes ifølge rapporten primært, at Holbæk er en større kommune med flere forskelligartede tilbud.

22 pct. af de unge i Holbæk deltager i midlertidige aktivitetstilbud, som kommune og foreninger tilbyder de unge i deres skoleferieperioder, hvilket er den højeste andel blandt sammenligningskommunerne. Formålet kan dels være kriminalitetsforebyggende og dels at introducere til foreningsaktiviteter.

I forhold til sammenligningskommunerne repræsenterer Holbæk de mere klassiske fritidsaktiviteter, idet der er relativt mange, der går til fodbold og håndbold, gymnastik mv., spejder og spiller musik/synger.

Opsummering

Holbæk Kommune er på mange nøgletal en gennemsnitlig kommune, der er begunstiget ved ikke at være ramt af store udkantsproblematikker. Kommunen forventer befolknings-tilvækst de kommende år og har et velfungerende idrætsliv.

Facilitetsdækningen i forhold til inddragede sammenligningskommuner er god, og målt på udgifter til driften ligger Holbæk nogenlunde i midten af de inddragede sammenligningskommuner, dog lidt under landsgennemsnittet. Foreningsprocenten er samtidig en smule lavere end landsgennemsnittet.

Holbæk Kommune har dog udfordringer med især underrepræsentationen af borgere mellem 20 og 35 år, hvilket på visse områder udgør en begrænsning af kommunens potentiale. Den fremtidige forventede stigning i andelen af ældre borgere kan påvirke kommunens økonomi og andre forhold. I forhold til talentmiljøer og udviklingen af elite generelt er problemstillingen vedrørende de ældre dog begrænset, om end fordelingen af borgere på alderstrin konkret er en omstændighed, der udfordrer ønsket om at stimulere talentmiljøer.

Som en central overvejelse skal man i Holbæk Kommune vælge, om man vil forsøge at imødegå det forhold, at unge fra omkring 20-års alderen i stort antal forlader byen – og altså skabe tilbud, der tilsigter at fastholde dem – eller om man vil søge at skabe talentelite-miljøer for unge frem til skæringsalderen for derefter at lade de unge flytte til andre landsdele – i hvert fald i en periode under deres videregående uddannelse.

Dette forhold drøftes senere i rapporten.

Kapitel 3: Screening af Holbæk Kommune som talentmiljø for idræt

Dette kapitel indeholder rapportens anden delanalyse, hvor der fokuseres på screeningen af Holbæk Kommunes talentmiljø. Det sker som nævnt i rapportens første kapitel på baggrund af kvalitative data fra fokusgruppeinterviews med relevante aktører i kommunen.

Endvidere inddrages kvantitative data fra en spørgeskemaundersøgelse udsendt til samtlige idrætsforeninger i Holbæk Kommune om de generelle rammevilkår for kommunens idrætsmiljøer (foreningsundersøgelsen).

Delanalysen vil herunder vurdere potentialer for idrætsrelateret talentarbejde med særligt fokus på den kommende Holbæk SportsBy.

Kapitlets struktur følger de ni søjler opstillet i forbindelse med projektets analytiske ramme beskrevet i rapportens første kapitel.

Nogle pointer og konklusioner vil kunne placeres under flere faktorer, da de beskriver nogle mere generelle emner med indflydelse på talentmiljøerne og deres potentialer og barrierer i Holbæk Kommune. I analysen placeres pointerne i forbindelse med de faktorer, hvor det forekommer mest logisk i den samlede fremstilling.

Kapitlet starter med en kort introduktion til de miljøer, den kvalitative del af undersøgelsen har været i kontakt med. Herefter beskrives metodiske forhold vedrørende den kvantitative foreningsundersøgelse, svarprocent mv. Derefter foretages selve analysen af det indsamlede data.

Talentmiljøer i Holbæk Kommune: Omfang, barrierer og potentialer

Kvalitativt og kvantitativt datagrundlag

Et indledende møde med repræsentanter fra Kultur- og Fritidsforvaltningen, Talentrådet og andre relevante interessenter har dannet baggrund for den efterfølgende dataindsamling vedrørende talentmiljøer i Holbæk Kommune.

På mødet blev en lang række klubber, foreninger, institutioner og enkeltpersoner indkredset som relevante talentmiljøer, der kunne indgå i de efterfølgende kvalitative fokusgruppeinterviews.

De indkredsede talentmiljøer varierer i både medlemsantal og niveau. Der findes internationalt konkurrenceniveau omkring det kommende Badminton Europe badmintoncenter og i små klubber inden for cykeltrial og racketlon¹³, der på trods af både klubbernes og sportsgrenes størrelse konkurrerer uden for landets grænser.

¹³ Mangekamp i forskellige ketsjersportsgrene.

Samtidig findes miljøer med et nationalt fokus inden for basketball i samarbejdet mellem Holbæk Basketball Klub og Stenhus Basket College samt i svømning i Holbæk Svømmeklub, mens blandt andet samarbejder omkring fodbold i Holbæk B&I har et mere lokalt fokus.

Holbæk Cykelsport, Holbæk Svømmeklub, Holbæk Badmintonklub, Holbæk Basketballklub og Holbæk B&I blev alle fremhævet som klubber med et allerede etableret talentmiljø. Desuden blev Holbæk Karate Do og Holbæk Håndboldklub indkredset som foreninger med potentiale for talentudvikling og elitearbejde.

Derudover blev en række potentielle talentmiljøer i Holbæk Racketlonklub, Holbæk Trial klub, Holbæk Bombers (floorball), Holbæk Red Devils (amerikansk fodbold), Tuse IF – Fodbold og Jernløse Badmintonklub inddraget i den overordnede screening.

Endvidere blev repræsentanter fra Stenhus Gymnasium og HF, DGI Midt og Vestsjælland og Sundhedscentret i Holbæk Kommune fremhævet som mulige relevante fokusgruppedeltagere.

For at inddrage så mange aktører så muligt i analysen blev der foretaget en række mindre fokusgruppeinterviews og enkelte solointerviews. Fokusgruppeinterviewene formede sig som en struktureret drøftelse af, hvordan forholdene i Holbæk Kommune er set i forhold til de skitserede søjler i SPLISS-tilgangen, samt en øvrig generel, men også konkret, diskussion af potentialer, barrierer og behov for de konkrete talentmiljøer. I alt er der foretaget fokusgruppe- eller individuelle interviews med 15 nøglepersoner.¹⁴

Ud over de kvalitative fokusgruppeinterviews udgøres datagrundlaget for denne del af analysen også af en kvantitativ undersøgelse af idrætsforeningerne i Holbæk Kommune.

Foreningsundersøgelsen er udformet som et spørgeskema delt op i fire overordnede temaer. Første del ser nærmere på foreningernes generelle forhold ved at se på udviklingen i antal medlemmer, frivillige, lønnede personer samt idrætsforeningernes virke- og fokusområder. Anden del ser på foreningernes brug af og tilfredshed med faciliteter, mens tredje del beskæftiger sig med foreningernes økonomiske status og syn på fremtiden. Fjerde del fokuserer på foreningernes syn på mulighederne for talentarbejde og eliteidræt i kommunen.

Spørgeskemaet er blevet udsendt til alle kommunens idrætsforeninger. Afdelinger i flerstrengede idrætsforeninger (f.eks. St. Merløse IF og Tuse IF) er blevet inviteret til undersøgelsen individuelt, og der skelnes i af rapporteringen ikke mellem, om det er en idrætsforening eller en afdeling, som har svaret.

¹⁴ Det skal bemærkes, at det har været vanskeligt at få sat interviewaftaler med de relevante aktører op. Enkelte mødte heller ikke op til de aftalte interviewsessioner.

Idrætsforeningerne fik alle invitationen til at deltage via e-mail og svarede på spørgeskemaet online. Der blev udsendt fire rykkere og taget personlig telefonisk kontakt til en række af foreningernes kontaktpersoner for at få så mange svar inddraget som muligt.

I alt har 94 idrætsforeninger besvaret spørgeskemaet ud af de 182 inviterede. Det giver en svarprocent på 52 pct., hvilket er på niveau med svarprocenten i lignende undersøgelser i andre kommuner. 21 foreninger besvarede dog kun spørgeskemaet delvist. Selvom et relativt stort antal foreninger har deltaget i undersøgelsen, kan en række forbehold i forhold til foreningernes repræsentativitet overvejes.

I gennemsnit har foreningerne i undersøgelsen 194 medlemmer, herunder gennemsnitligt 101 medlemmer under 25 år. En udregning af gennemsnittet blandt alle foreninger i Holbæk Kommune viser, at gennemsnittet blandt samtlige foreninger er en smule lavere nemlig 173 medlemmer pr forening, mens gennemsnittet for medlemmer under 25 år er 89 pr forening.

Der kan altså være en tendens til, at det i højere grad er de større foreninger, der har deltaget i undersøgelsen. Herudover kan andre faktorer som geografisk placering i kommunen, der ikke har været muligt at tjekke for, spille en rolle i forhold til repræsentativiteten af undersøgelsens population. Det skal man have i mente, når man læser resultaterne.

Fokus på talent og elite

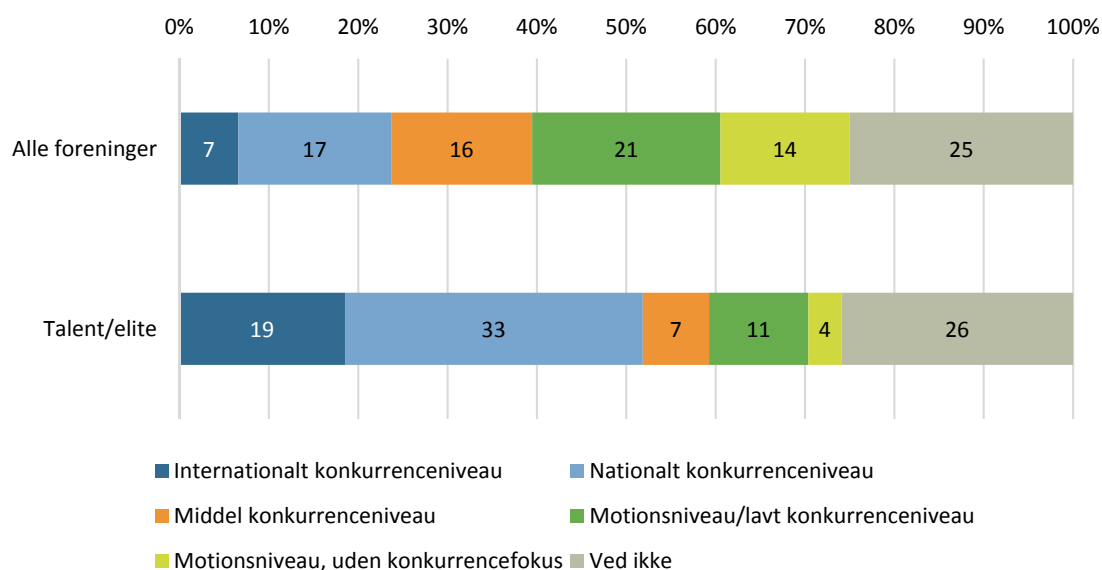
27 foreninger angiver, at det har meget stor eller stor betydning for foreningen at have et højt sportsligt niveau eller at bidrage til at udvikle talenter i Holbæk Kommune. Nogle spørgsmål vil i kapitlet blive analyseret særskilt i forhold til disse foreninger, der i varierende udstrækning arbejder med talent og elite. I afrapporteringen vil der i nogle tilfælde skelnes mellem 'Alle foreninger' og gruppen af foreninger, der benævnes: 'Talent og elite'.

Den fjerde og sidste del af spørgeskemaet fokuserer som nævnt på foreningernes ønsker, behov og holdninger til de eksisterende idrætsmiljøer og talentarbejde vedrørende eliteidræt i Holbæk Kommune. Foreningerne blev her bedt om at besvare de spørgsmål, der er relevante for dem og ellers markere 'Ikke relevant'. Derfor vil andelen, der svarer 'Ikke relevant/ved ikke', være relativt stor i de talent- og elitespecifikke spørgsmål.

Figur 3.1 viser, at 7 pct. af foreningerne i undersøgelsen vurderer, at deres bedste talenter/atleter konkurrerer på internationalt konkurrenceniveau, og 17 pct. konkurrer på nationalt niveau. 16 pct. konkurrerer på middel konkurrenceniveau, mens de resterende 60 pct. primært har fokus på motionsniveau eller svarer 'Ved ikke'.

Figuren viser derudover, at de bedste talenter/atleters konkurrenceniveau er højere blandt foreningerne, der angiver at arbejde med talent og elite. For størstedelen af disse foreninger konkurrerer de bedste talenter/atleter på internationalt eller nationalt niveau (52 pct.), mens 15 pct. primært har fokus på motionsniveau. Hver fjerde (26 pct.) svarer 'Ved ikke'.

Figur 3.1: De bedste talenter/atleters konkurrenceniveau (pct.)

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Hvordan vurderer I konkurrenceniveauet for jeres bedste talenter/atleter?' fordelt på alle foreninger (n = 76) og foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (n = 27).

Barrierer og potentialer for talent- og elitemiljøer inden for idræt i Holbæk

Den følgende del af rapporten sammenfatter pointer og konklusioner fra fokusgruppeinterviewene kombineret med en afrapportering af resultaterne af foreningsundersøgelsen. På baggrund heraf vurderes Holbæks potentialer og barrierer inden for de forskellige temaer.

Finansiering

Den første søjle, 'Finansiering', er som nævnt særligt afgørende for elitesportsresultater og udvikling af talenter. Generelt vurderer de interviewede foreningsrepræsentanter, at det er muligt at dyrke talentudvikling og eliteidræt på det nuværende niveau under de nuværende økonomiske rammer i kommunen.

Der er dog udfordringer i forhold til egenbetaling for talentprojekter, da ikke mange deciderede eliteafdelinger i kommunens klubber og foreninger ved egen kraft kan finansiere talentmiljøer, ligesom der er begrænsede muligheder for at hente sponsorering i området.

Enkelte af fokusgruppedeltagerne nævner, at hvis der på sigt skal udvikles eliteidræt på højere niveau, kan der opstå et problem med finansiering. Det vil kræve flere sponsormidler, og der er tvivl om, hvorvidt sådanne midler reelt kan findes i kommunen.

Andre pointerer omvendt, at Nordvestsjælland generelt er et stort område med lav konkurrence fra andre elitesatsninger, og at der derfor burde ligge et uudnyttet potentiale i at øge indsatsen for at søge sponsorer fra hele regionen.

Der er dog også mulighed for at kigge på andre indtægtsmuligheder end sponsorer. Ifølge respondenterne er Holbæk Svømmeklub et eksempel på, at en øget omsætning i en forening kan udnyttes i et talent- og elite-setup uden det i første omgang indbefatter sponsor-midler.

Ved at overtage driften af Holbæk Svømmehal fik svømmeklubben nye økonomiske muligheder via synergi mellem drift af svømmehal og klub og effektivisering af økonomien. Ved at øge klubbens omsætning har man formået at styrke både den organisatoriske del af klubben med flere fuldtids- og deltidsansatte samtidigt med, at man har løftet det sportslige niveau i talent- og eliteafdelingen.

Flere planer i den retning er desuden under udvikling i svømmeklubben, der har ambitioner om på længere sigt at blive blandt Danmarks og senere Skandinaviens bedste klubber. Ideen med at lade klubben stå for driften er interessant i det omfang, at der reelt synes at blive skabt en merværdi af den. I forhold til Holbæk Svømmeklub skal man konkret være opmærksom på, om modellen kan videreføres ved flytning til et nyt svømmeanlæg i Holbæk SportsBy.

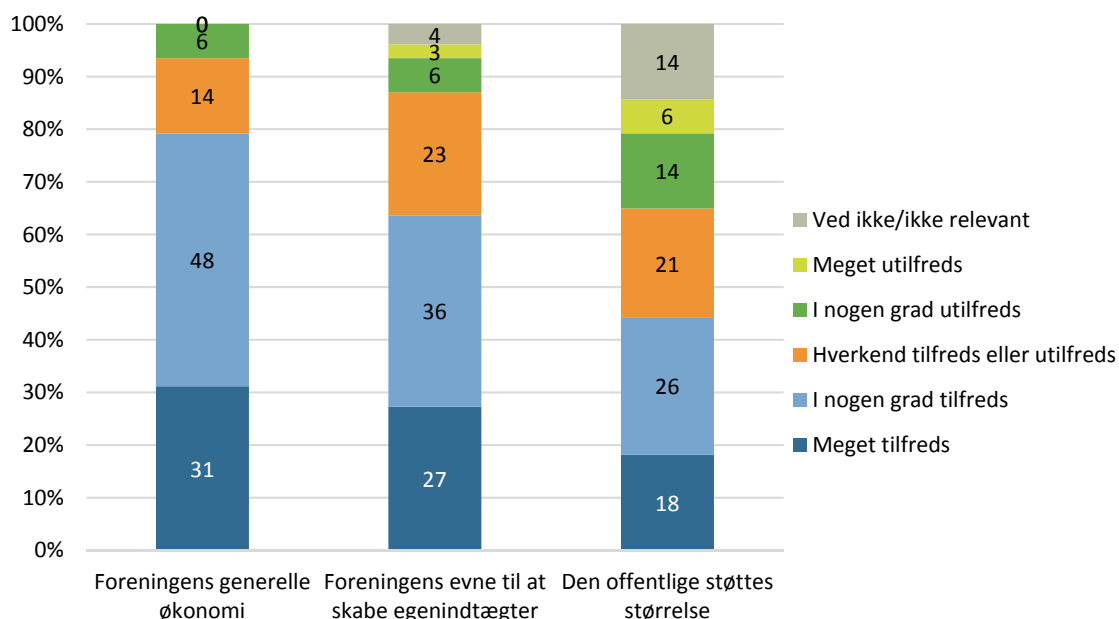
Det er værd at overveje, om andre klubber tilsvarende kan indgå denne type samarbejder med kommunen med henblik på at skabe egenindtægter. Kan det samtidig ske med synergieffekter for andre dele af kommunens services – altså uden at reducere kommunens forpligtelser eller serviceniveau – vil det være en farbar vej at gå.

En række spørgsmål i foreningsundersøgelsen zoomer ind på foreningernes egen vurdering af forskellige aspekter ved deres økonomiske forhold. Figur 3.2 viser, at foreningerne overordnet set er tilfredse med deres generelle økonomiske vilkår. Ca. 80 pct. af foreningerne er enten i nogen grad eller meget tilfredse med den generelle økonomi.

Tilfredsheden er dog faldende, når foreningerne nærmere skal vurdere deres evner til at skabe egenindtægter eller den offentlige støttes størrelse. Pointerne understreges i fokus-gruppeinterviewene, hvor især de mindre foreninger giver udtryk for manglende ressourcer og kompetencer i forhold til promovning af foreningen over for potentielle sponsorer, der kunne øge indtægtsgrundlaget.

Derudover kan den mindre grad af tilfredshed med den offentlige støtte hænge sammen med et fald i medlemstilskuddet fra kommunen over de seneste år. I 2011 blev der i gennemsnit udbetalt 249,50 kr. pr. medlem under 25 år, mens det i 2017 er faldet til 209,50 kr. I faste priser (2015-priser) er tilskuddet faldet fra gennemsnitligt 239,25 kr. i 2011 til 212,25 kr. i 2017.

Figur 3.2: Tilfredshed med foreningens økonomi (pct.)

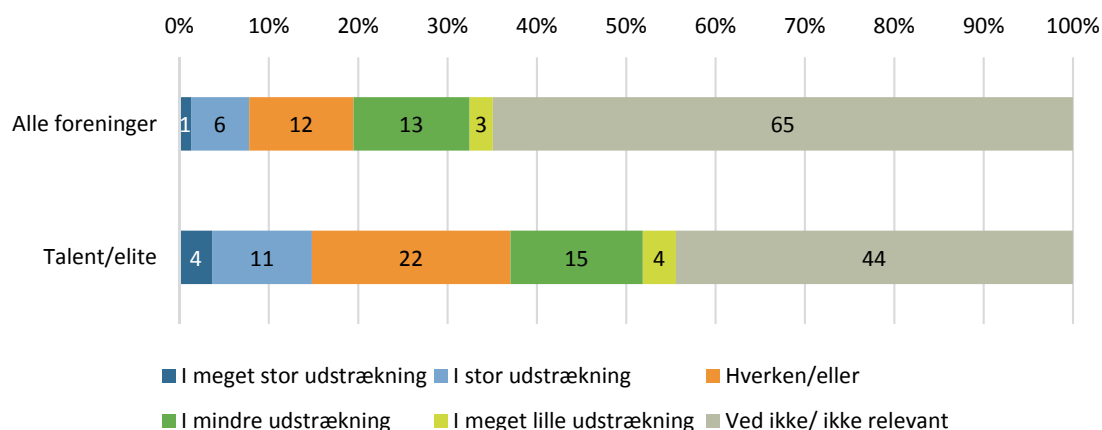

Figuren viser svarfordelinger på tre udsagn i forhold til spørgsmålet: 'I hvilken grad er foreningen tilfreds med forskellige aspekter af foreningens økonomi?' (n = 77).

I forhold til andre sammenlignelige kommuner, herunder Ringsted, Haderslev og Holstebro kommuner, er tilfredsheden med de forskellige aspekter af foreningernes økonomi dog på samme niveau eller højere blandt foreningerne i Holbæk Kommune. Både tilfredsheden med foreningens generelle økonomi og den offentlige støtte er således højere end i sammenligningskommunerne. Især er foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite, tilfredse med evnen til at skabe egenindtægter. 82 pct. angiver således, at de er meget eller i nogen grad tilfredse.

Fokuseres der mere specifikt på, hvorvidt der er de nødvendige økonomiske ressourcer til rådighed for at udvikle talent og elite i Holbæk Kommune, fremkommer nedenstående bilde på baggrund af foreningsundersøgelsen.

Figur 3.3: I hvilken udstrækning er der den nødvendige mængde ressourcer til rådighed til at udvikle talent og elite i Holbæk Kommune? (pct.)

Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet 'I hvilken udstrækning er der den nødvendige mængde ressourcer til rådighed til at udvikle talent og elite i Holbæk Kommune?' fordelt på alle foreninger (n = 77) og foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (n = 27).

Det kan ses, at der generelt er 7 pct., der i meget stor eller stor udstrækning mener, at der er der tilstrækkelige ressourcer til rådighed. 16 pct. mener det modsatte, mens 12 pct. svarer 'hverken/eller'.

Zoomer man ind på foreningerne, der har angivet, at det i varierende udstrækning er vigtigt for dem at arbejde med talent og elite, er holdningerne dog knapt så negative. 15 pct. vurderer, at ressourcerne i stor eller meget stor udstrækning er til rådighed, mens 19 pct. vurderer, at ressourcerne i mindre eller meget lille udstrækning er til rådighed. Det tyder altså på, at det primært er foreninger, der ikke umiddelbart arbejder med talent og elite, der er mest negative omkring de økonomiske muligheder i denne henseende.

Det er svært at sige præcist, hvad denne forskel skyldes. Uanset hvad forekommer den økonomiske problemstilling ikke som et markant problem blandt kommunens foreninger, om end det er indlysende, at man på et tidspunkt vil støde ind i ressourcemæssige spørgsmål, hvis arbejdet med talent og elite skal vokse ind i et højere fremtidigt niveau.

Struktur og organisering

Det mest diskuteret tema blandt deltagerne i fokusgrupperne og de øvrige interviews var struktur og organisering af udvikling af talent og elite. Kendetegnende for synspunkterne er, at Holbæk har gode forudsætninger for at (videre)udvikle talent- og elitemiljøer, men der er samtidig potentiale til forbedring.

I denne forbindelse efterlyses især et større samarbejde mellem kommunens klubber og foreninger. Et tværgående forum på tværs af både klubber og idrætsgrene kan samle kompetencer, ressourcer og viden, der kan udnyttes i større grad i kommunens idræts- og talentmiljøer.

Desuden kan samarbejde omkring udgifter, der er fælles for alle (eksempelvis fælles fysioterapi og/eller bogholderi), frigøre økonomi hos de enkelte foreninger, som kan gå til at højne niveauet i mere idrætsnære sammenhænge. Dette er især relevant for de foreninger, der får fælles adresse i Holbæk SportsBy. En foreningsleder forklarer:

"Noget af det, vi godt kunne tænke os, hvis man skulle se på det fra kommunens side, er et tværgående forum, hvor vi virkelig kan bruge hinanden til at løfte i flok. Og hvor der eventuelt kunne laves noget samarbejde om nogle af de ressourcer, som i forvejen er ens for alle eliteudøvere (...). Det kunne være en fordel, at vi har en organisation eller en form for apparat i Holbæk, hvor vi kan snakke om ting omkring elite for de folk, der gerne vil det. Så vi kan udvikle i fællesskab og dele viden og eventuelt også ressourcer, der gør at, vi for eksempel kan dele en fysioterapeut med fem-seks andre klubber, hvilket gør, at vores økonomi kan hænge sammen, og samtidig får vi noget professionelt arbejde."

Foreningsrepræsentant, Holbæk Kommune

Holbæk Kommune har i dag ingen former for tværgående forum for idræt eller talentudvikling specifikt. Det kunne eventuelt være en opgave for Folkeoplysningsudvalget eller Talentrådet at facilitere et sådant forum med det formål at styrke samarbejdet idrætsforeningerne i mellem.

Et andet behov ligger på ledelses- og bestyrelsesposterne, hvor de organisatoriske kompetencer i flere tilfælde fremhæves som begrænsede. Flere foreninger påpeger behovet for at have lønnede medarbejdere, der kan sikre kontinuitet og organisering, så afhængigheden af enkelte ildsjæle mindskes. Floorballklubben, Holbæk Bombers, er et eksempel på en klub med udviklingspotentiale, der mangler bestyrelses- og ledelseskompeter, men også ressourcer til at tage skridtet videre.

En vigtig opgave på kommunalt niveau kunne være at støtte en opkvalificering af foreningerne og deres ledelse. Talent- og elitarbejde sker ofte i samspil med en breddeafdeling i foreningerne, og for at foreningerne kan sikre gode forhold for de enkelte talenter, må foreningernes overordnede forhold derfor være sikrede. En indsats målrettet foreningsudvikling og lederuddannelse vil derfor også i andet led kunne styrke det specifikke arbejde med talentudvikling:

"Et systematisk tilbud om opkvalificering af klubberne, og gøre det til den kommunale strategi, dét tror jeg vil være med til at skabe en rigtig god grobund for talentudvikling. Simpelthen at gøre klubberne dygtigere. Det er der nogle kommuner, der gør. Nogle kommuner betaler for foreningsudviklingsforløb, som er vedvarende. "

Fokusgruppe, Holbæk Kommune

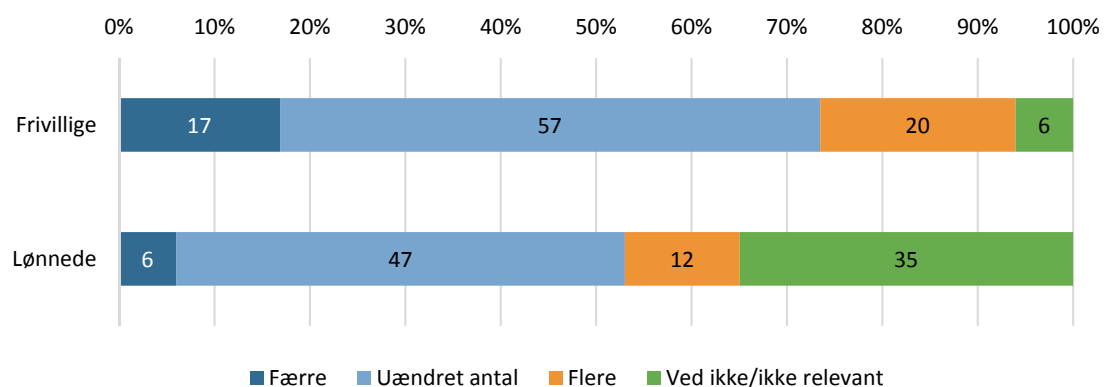
Set i forhold til undersøgelsens teoretiske ramme er dette et relevant forslag, der harmonerer godt med den viden, som foreligger om udvikling af talent og elite. Det er vigtigt, at organisationer, der arbejder med det konkrete mål at skabe talent og elite, løbende opkvalificeres til at løfte opgaven. Hvis de rette kompetencer ikke er til stede, risikerer satsningen at løbe ud i sandet.

Holbæk Kommune tilbyder allerede tilskud til leder- og instruktøruddannelse til kommunens folkeoplysende foreninger, der dækker op mod 75 pct. af kursusafgifterne, ligesom Folkeoplysningsudvalget udbyder kurser rettet specifikt mod uddannelse af foreningsledere. Fokusgruppeinterviewene blandt foreningsledere tyder dog på, at der netop her er en mulighed for at forbedre foreningernes generelle vilkår.

Konkret viser foreningsundersøgelsen, at foreningerne i gennemsnit har otte frivillige ledere og otte frivillige medarbejdere. Tre af de 88 foreninger, der har besvaret spørgsmålet, har lønnede ledere (bestyrelses- og udvalgsmedlemmer), mens otte foreninger har lønnede medarbejdere (der er regelmæssigt beskæftiget i foreningen med andre opgaver end træning/instruktion og ledelse). De foreninger, der i varierende udstrækning peger på, at det er vigtigt for dem at arbejde med talent og elite, angiver i gennemsnit at have 13 frivillige medarbejdere og 9 frivillige ledere.

Størstedelen af foreningerne har et uændret antal frivillige (57 pct.) og lønnede medarbejdere inden for de seneste fem år (47 pct.). 20 pct. har fået flere frivillige, mens 12 pct. har fået flere lønnede medarbejdere.

Figur 3.4: Udvikling i frivillige/ulønnede og lønnede medarbejdere (pct.)

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Har foreningen fået flere eller færre frivillige/ulønnede og lønnede medarbejdere inden for de seneste fem år?' (n = 83).

Foreningerne, for hvem det har betydning at arbejde med talent og elite, angiver, at 33 pct. har fået flere frivillige medarbejdere, mens 22 pct. har fået flere lønnede medarbejdere. 19 pct. har fået færre frivillige, mens 7 pct. har fået færre lønnede medarbejdere. Flere foreninger i denne kategori vurderer altså, at de har tilgang af frivillige såvel som lønnede medarbejdere, end tilfældet er blandt de alle foreninger.

Ud over forslaget om, at kommunen kan understøtte foreningsudvikling, peger de interviewede fokusgruppedeltagere og øvrige respondenter også på, at kommunen kunne være mere synlig i forhold til foreningslivet.

Desuden savnes fleksibilitet og hurtighed i forvaltningen. "Det er en kommune, der altid skal spørge," hedder det fx Det skal forstås således, at initiativrige foreningsfolk taber gnisten, når kommunens forskellige afdelinger typisk skal videre i systemet for at finde ud af, om noget kan lade sig gøre. Det mindsker hurtigheden og opstiller barrierer for, at initiativer og dermed talentmiljøer kan udvikles.

En af de interviewede respondenter efterlyser én indgang til kommunen; at foreningerne kan have én sagsbehandler, der hurtigt kan finde rundt i kommunens interne ansvarsområder i forbindelse med konkrete sager. Det er vigtigt, at foreningernes initiativer ikke drukner i kommunale sagsgange, og her kan kommunens talentråd eventuelt virke som et omdrejningspunkt for dialog.

En af de interviewede foreslår blandt andet, at kommunen ansætter en konsulent, der kan stå for kontakten mellem foreninger og kommune og lette overgangene fra det frivillige foreningsliv til kommunens mere faste rammer:

"Jeg kunne godt tænke mig, at alle idrætsforeninger havde én sagsbehandler, så når jeg skal bruge kommunen, kan jeg henvende mig til "Hanne", eller hvad hun nu hedder (...), som kender de forskellige regler og formularer, så man ikke skal søge det ene og det andet. Det har været en kamp for os (at gennemføre konkrete projekter, red.)!"

Foreningsrepræsentant, Holbæk Kommune

Udsagnet peger på, at der ikke i tilstrækkelig grad er en bevidsthed i foreningerne omkring kommunens idræts- og foreningskonsulenters arbejde, der netop kunne afhjælpe problemer i mødet mellem foreningslivet og kommunens administration.

Respondenten efterlyser ud over mere fleksibilitet også mere kreativitet til at bruge ressourcerne på tværs af forvaltningerne. Det opleves stift og til tider demotiverende, når konkrete projekter ikke kan lykkes, fordi der er faggrænser mellem kommunens forvaltningsområder, der forhindrer hurtig respons.

Overordnet er det dog i henhold til projektets analytiske ramme positivt, at Folkeoplysningsudvalget og Talentrådet allerede findes som organiserende instans for hhv. udvikling af idræt og elite- og talentmiljøer. I overensstemmelse med viden om, hvad der skaber resultater i international elitesport, er et organ for udvikling og koordination af stor betydning for udvikling af talent og elite, men det kan også overvejes, om fx Talentrådet det skal gives endnu mere strategisk handlekraft.

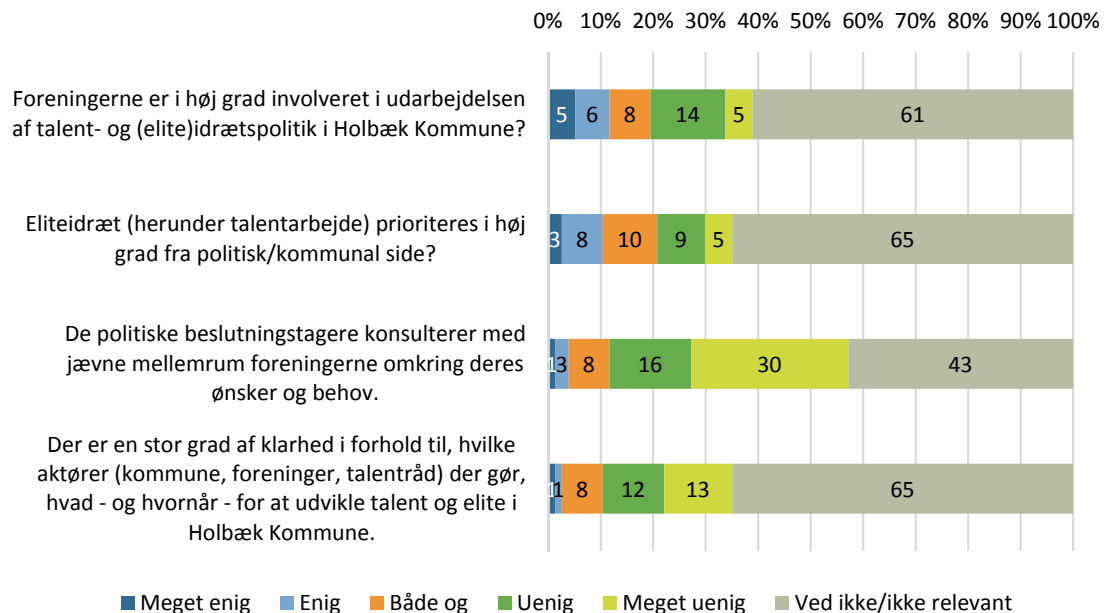
Det er en pointe fra den foreliggende litteratur, at tilstedeværelsen af personer, der har som deres daglige hovedopgave at gennemtænke og implementere relevante strategier, er en forudsætning for at skabe international sportslig succes. Det samme vil være tilfældet her. Det vil være nyttigt, at der er personer, der ud over den almindelige betjening af Talentrådet mere direkte kan arbejde med rådet og dialogen med kommunens øvrige talentaktører.

Det er vigtigt, at der skabes en kollektiv bevidsthed om retningen og en konsensus om, hvor arbejdet skal føre hen, og hvem der gør hvad og hvorfor. Da det i nogle af de gennemførte kvalitative interviews kom frem, at der er aktører i kommunens foreningsliv, der ikke har kendskab til, hvad Talentrådet laver, og hvad målet er, er der behov for yderligere at skabe denne bevidsthed.

Der er dog stor åbenhed og interesse for Talentrådets ideer og virkeområde, men det bør overvejes, hvordan der yderligere kan skabes klarhed om, hvad potentialerne i en hensigtsmæssig organisering og retning er.

Foreningsundersøgelsen kiggede også nærmere på dette emne i en række udsagn, hvor foreningerne skulle angive, i hvilken grad de er enige i udsagnet. Igen svarer størstedelen 'Ved ikke/ikke relevant', men en stor del erklærer sig alligevel mere eller mindre uenige i, at foreningerne konsulteres omkring ønsker og behov.

Figur 3.5: Angiv hvor enige I er i følgende udsagn om eliteidræt i Holbæk Kommune (pct.)

Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet 'Angiv hvor enige I er i følgende udsagn om eliteidræt i Holbæk Kommune:' i forhold til fire udsagn (n = 77).

Samtidig er meget få foreninger enige i, at der i den nuværende ordning er klarhed over fordelingen af ansvaret for at udvikle talent og elite i kommunen, hvilket delvist bekræfter vigtigheden i at få dette forhold bedre på plads i arbejdet med implementering af kommunens talentstrategi.

Svarfordelingerne blandt de foreninger, der angiver, at det har stor betydning for dem at arbejde med talent og elite, varierer ikke særligt i forhold til resterende foreninger, om end færre svarer 'Ikke relevant/ved ikke'.

Man kan sige, at arbejdet med udvikling af en egentlig strategi på området stadig er i de første faser, så svarene er måske ikke så overraskende, men det peger på den anden side på, at der skal arbejdes med denne problemstilling fremadrettet.

Breddeidræt og generel idrætsdeltagelse

Breddeidrætten i Holbæk Kommune klarer sig ifølge de interviewede respondenter og medlemsopgørelserne i delanalyse 1 overordnet godt. Frygten blandt foreninger fra Holbæks omegnsbyer er dog, at lokale miljøer presses af en øget centralisering. Der er således en vis latent konflikt mellem land og by, der må adresseres – også i forhold til de kommende planer om Holbæk SportsBy:

”Hvis vi fjerner alt idrætten ind til Holbæk centrum, så dør alle de små byer rundt om – det er Sønder Jernløse, det er Tuse og Tuse Næs. Hvis det hele bliver centreret i Holbæk, så er der ikke noget tilbage i de små byer.”

Fokusgruppe, Holbæk Kommune

En anden af de interviewede foreningsrepræsentanter supplerer med, at der er en problemstilling ved at samle alle kommunens bedste spillere i samme klub:

”Jeg var til samling med fem-seks andre klubber fra Holbæk Kommune, og vi kan se, at det er gået totalt i stå i ungdomsrækkerne, så de skal til at starte forfra. Og det er fordi, at de har mistet deres bedste spillere, så de yngre spillere ikke har haft nogen at se op til, fordi de spiller inde i Holbæk. (...) Så der har været manglende kommunikation og manglende samarbejde.”

Fokusgruppe, Holbæk Kommune

Blandt fodboldklubberne er der dog forsøgt at modarbejde intern konkurrence blandt klubberne i kommunen ved at oprette et fællesskab på tværs af foreninger:

”Vi har stiftet Holbæk Fodboldfællesskab, hvor alle kommunens fodboldklubber er repræsenteret. Med primært fokus på de allermindste børn – at vi får taget godt imod og rekrutteret til fodbold. Det er et nyt projekt, der er startet for et halvt års tid siden. Fodbold som sport og glæden ved det er egentlig det primære, og så måske at lære at blive gode venner som klubber før vi gør alt muligt andet sammen.”

Fokusgruppe, Holbæk Kommune

På trods af fordelene ved en centralisering af talentarbejdet omkring de stærkeste miljøer, er det nødvendigt at skabe dialog og samarbejde blandt de enkelte klubber, da rekruttering af talenter i fælles miljøer kan underminere allerede etablerede idrætsmiljøer og have negativ indflydelse på breddeidrætten som grundlag for talenter.

En respondent i foreningsundersøgelsen forklarer, hvordan potentialet kan udnyttes i holdfællesskaber inden for nogle af de store holdsportsgrene:

”At de store foreninger, hvor niveauet er højest, bliver synlige ude i de mindre foreninger; dvs. faciliterer fx fællestræninger for de bedste udøvere, så de træner med andre på

eget niveau, ligesom det er vigtigt, at der skabes en kultur, hvor vi ser os alle som en del af fx Holbæk B&I. Dette skal forstås således, at det skal være naturligt for de mindre foreninger at sende deres bedste udøvere ind til foreningen, der er på højest niveau, så vi som område kan tilbyde idræt på højt niveau. Tilsvarende skal den store forening også sende udøvere, der bedst udvikler sig i de næstbedste klubber, ud til dem. Generelt set bør der være mest fokus på den enkelte udøvers udviklingsmuligheder frem for medlemsantal, og hvor gode de næstbedste hold i klubberne er.”

Foreningsundersøgelse, Holbæk Kommune

Hvorvidt man i praksis kan sende udøvere – især børn og unge – rundt mellem de forskellige klubber, er usikkert og ikke nærmere afdækket i denne sammenhæng. Det er tænkeligt, at det især, hvad angår børn, er omfattet af konkrete problemstillinger, men det er hensigtsmæssigt, at man på en eller anden måde får oprettet et samarbejde, der ikke ødelægger grundlaget i ’satellitklubberne’ og samtidig formår at skabe udviklingsmuligheder for kommunens bedste talenter, hvis holdbarheden af samarbejdet skal være langvarigt.

Problemstillingen er, at konkurrence mellem klubberne i kommunen risikerer at dræbe visse klubbers årgange eller breddegrundlag og hold til ugunst for det samlede tilbud i kommunen, og dermed – i anden runde – muligheden for at udvikle talent og elite. Det vil være nyttigt, om man kan finde en samarbejdsmodel, der tager hensyn til såvel elite og bredde som til de enkelte bysamfund i kommunen.

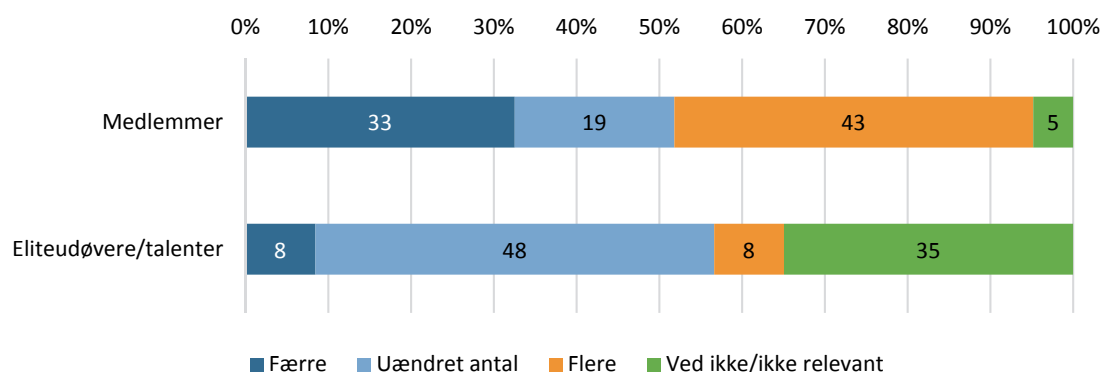
Det er vigtigt at arbejde frem mod, at foreningerne trækker på samme hammel og kan se sig selv i kommunens større strategier på en måde, der harmonerer med foreningernes egne mål og ønsker.

Det er ikke nogen let proces at udvikle den gode model for det, men det er nødvendigt at gøre sig fremadrettede overvejelser over, hvordan både centrale og decentrale interesser vedrørende såvel bredde som elite kan tænkes sammen. Det kræver strategisk retning og peger tilbage på pointerne vedrørende organisering opstillet ovenfor.

Medlemsopgørelserne i Kapitel 2 viser, at udviklingen i foreningsmedlemmer i Holbæk Kommune har været nogenlunde stabil omkring 30.000 medlemmer siden 2011. Flere af kommunens foreninger vurderer, at de har fået flere medlemmer inden for de seneste fem år. Færre foreninger vurderer, at de er gået tilbage.

Af figur 3.6 kan det aflæses, at 43 pct. af foreningerne angiver, at de har fået flere medlemmer, 19 pct. er uændret, mens 33 pct. vurderer, at de har fået færre medlemmer. Andelen af eliteudøvere/talenter blandt foreningernes medlemmer er for størstedelen også uændret. Otte pct. har fået flere eliteudøvere/talenter, og otte pct. har fået færre.

Figur 3.6: Udvikling i medlemmer og eliteudøvere/talenter (pct.)

Figuren viser svarfordelinger på spørgsmålet 'Har foreningen fået flere eller færre medlemmer inden for de seneste fem år?' (n = 83).

Blandt foreningerne, for hvem arbejdet med talent og elite er vigtigt, vurderer hele 56 pct., at de har fået flere medlemmer, mens 26 pct. har fået færre medlemmer. 22 pct. har fået flere eliteudøvere/talenter, mens 15 pct. har fået færre. 37 pct. vurderer at antallet er uændret, mens 25 pct. svarer 'Ved ikke' blandt denne gruppe af foreninger. Foreninger har i forvejen gennemsnitligt flere medlemmer end gennemsnittet for alle foreninger i kommunen med 216 medlemmer i gennemsnit, heraf 139 medlemmer under 25 år.

Dette tyder på, at foreningslivet i Holbæk overordnet set er velfungerende og ikke i tilbagegang. Selvom der er problemer med land/by-relationen og formentlig også intern konkurrence mellem nogle af foreningerne om medlemmer, uenighed om ambitionsniveau og retning, så tyder det ovenstående ikke på, at kommunens foreninger er i krise. Der er udfordringer, men udgangspunktet for videreudvikling af talent og elite synes tilstede.

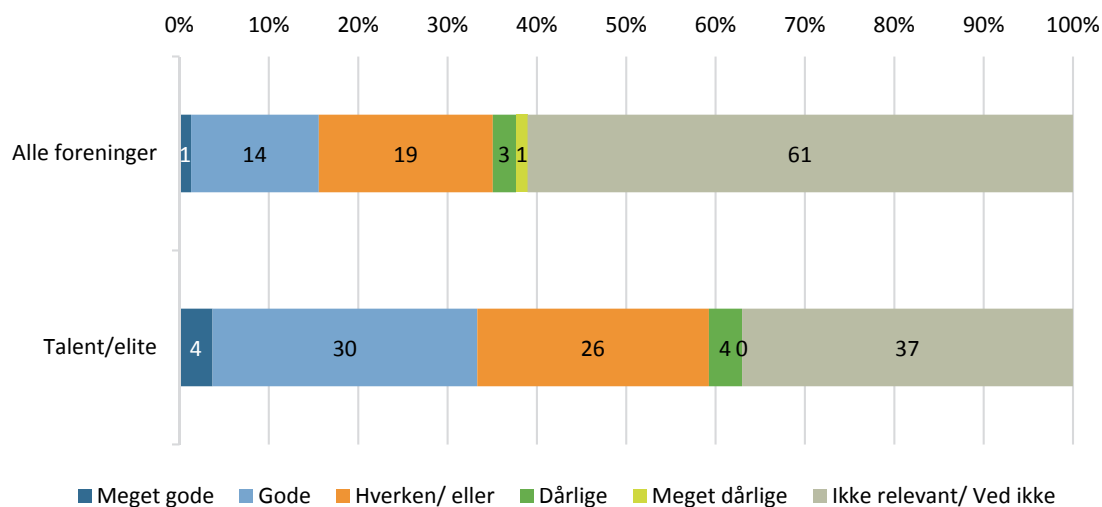
Talentidentifikation og -udvikling

Emnerne talentidentifikation og talentudvikling blev ikke direkte diskuteret i forbindelse med interviewene, men selve udgangspunktet for denne undersøgelse er et ønske om at skabe gode talentmiljøer i Holbæk Kommune.

Fokusgrupperne og de øvrige interviews var dermed i sig selv en form for talentidentifikationsproces, der handler om at screene kommunens potentiale således, at en egentlig talentudviklingsproces kan igangsættes. Generelt var der enighed om, at talenterne i Holbæk Kommune har gode muligheder for at udvikle deres talenter.

Spurgt ind til de generelle vilkår for udvikling af talenter og eliteidræt i Holbæk Kommune svarer 15 pct. af foreningerne, at vilkårene er gode eller meget gode. 19 pct. svarer 'Hverken/eller', mens 4 pct. svarer 'Dårlige' eller 'Meget dårlige'. Foreningerne, der har fokus på talent og elite, er mere positive end de resterende foreninger. 34 pct. svarer, at vilkårene er meget gode eller gode. Hver fjerde (26 pct.) svarer 'Hverken/eller', mens fire pct. svarer 'Dårlige'. 37 pct. svarer 'Ikke relevant/Ved ikke'.

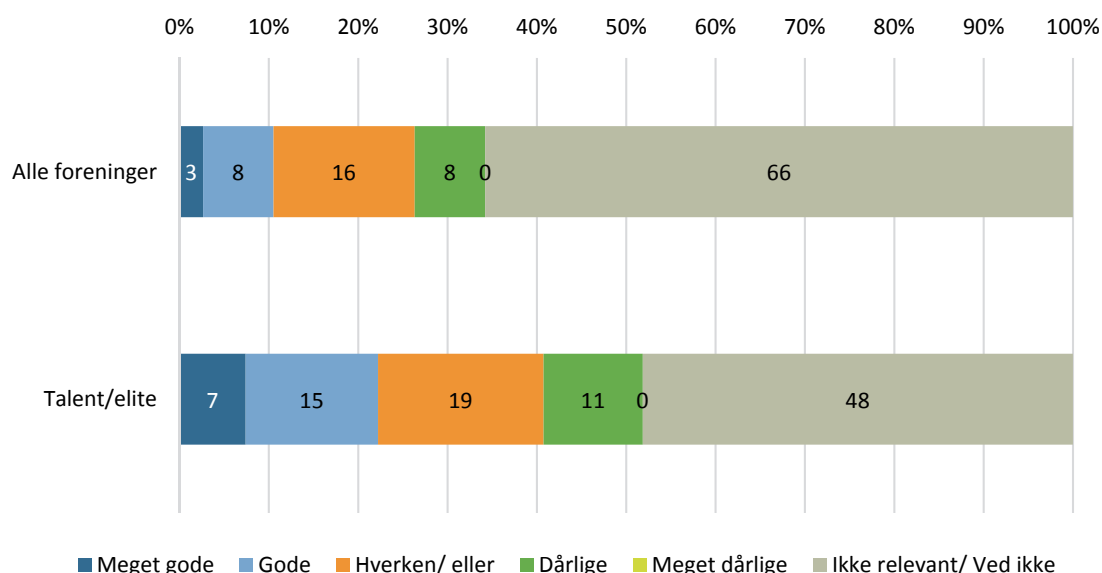
Figur 3.7: Vilkår for udvikling af talenter og eliteidræt i Holbæk Kommune (pct.)

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Hvor gode er vilkårene for udvikling af talenter og eliteidræt generelt i Holbæk Kommune?' fordelt på alle foreninger (n = 77) og foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (n = 27).

Spurgt ind til foreningernes egne evner til at udvikle talenter og eliteidræt er lidt flere foreninger negative i deres generelle vurdering. 8 pct. svarer 'Dårlige', mens 11 pct. er positive og svarer 'Meget gode' eller 'Gode'. 16 pct. svarer 'Hverken/eller'.

Figur 3.8: Hvor gode er foreninger og klubber i Holbæk generelt til at udvikle talenter og eliteidræt?

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Hvor gode er foreninger og klubber i Holbæk generelt til at udvikle talenter og eliteidræt?' fordelt på alle foreninger (n = 76) og foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (n = 27).

Foreningerne, der angiver, at arbejdet med talent og elite er vigtigt for dem, er dog en smule mere positive, og 22 pct. svarer 'Meget gode' eller 'Gode', mens 48 pct. svarer 'Ikke

relevant/Ved ikke'. På trods af dette efterlader svarene det indtryk, at der endnu er et stykke til, at forudsætningerne for udvikling af talent og elite er helt på plads.

En vigtig del af talentudviklingsprocessen omfatter, at der er adgang til idrætsrelaterede ydelser som eksempelvis ekstra træning, vejledning, økonomisk godtgørelse og lignende.

De mest almindelige ydelser, som foreningerne har mulighed for at tilbyde sine mest talentfulde atleter, er godtgørelse af udgifter til eksempelvis transport og turneringsgebyrer og ekstra idrætsspecifik træning. Hhv. 28 pct. og 25 pct. af foreningerne har mulighed for at tilbyde disse ydelser.

Derudover kan 22 pct. tilbyde atleterne tøj og udstyr, mens få foreninger (7-8 pct.) har mulighed for at tilbyde karrie- og/eller studievejledning og behandling i form af fysioterapi, massage og/eller genoptræning.

Det er primært foreningerne, der angiver, at talent og elite er vigtige for dem, der har mulighed for at tilbyde denne type ydelser. Flest kan tilbyde ekstra idrætsspecifik træning (50 pct.), mens 39 pct. kan tilbyde tøj/udstyr og godtgørelse af udgifter. Kun hver femte kan tilbyde behandling og karrie-/studievejledning.

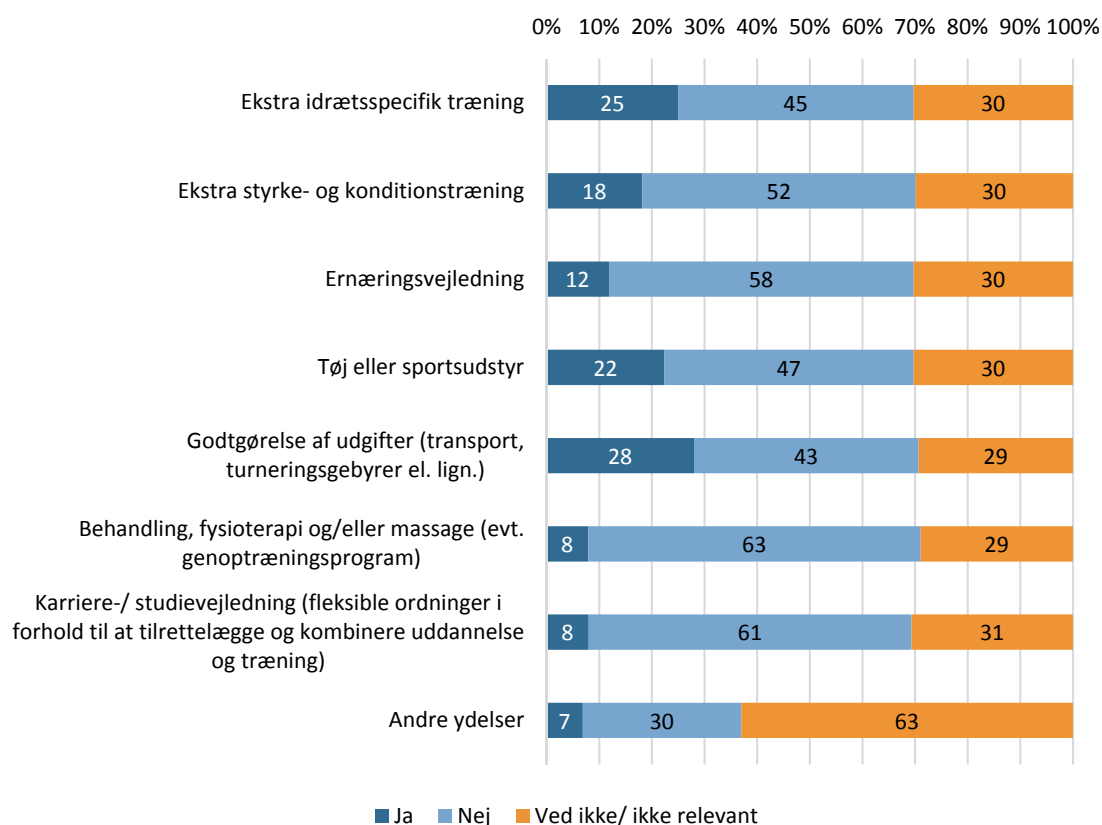
Her kan der med andre ord identificeres et behov for forbedring. Enkelte foreninger har angivet, at de kan tilbyde andre ydelser primært i form af mentaltræning.

I forhold til netop ekstra ydelser til atleter ligger der et potentiale i det kommende Holbæk SportsBy, hvor blandt andet sundhedscenteret vil kunne tilbyde flere ydelser. I forhold til karriere- og studievejledning kan det ligeledes noteres, at Holbæk har gode tilbud på Stenhus Gymnasium og HF, selvom det ikke som sådan er et tilbud, foreningerne kan tilbyde.

Der er dog et yderligere potentiale for, at Holbæks lokale idrætsforeninger kan udvikles igennem et samarbejde med Stenhus Gymnasium & HF, der har både viden og kompetencer inden for en række sportsgrene.

Ud over træningskompetencer kan mulighederne for at få atleter tilbage i foreningerne, når de går ud af Stenhus Gymnasium & HF, være en måde at højne det sportslige niveau i byen. Den længerevarende fastholdelse af talenter er en af de centrale udfordringer, ønsket om at udvikle talent- og elitemiljøer står over for.

Figur 3.9: Ekstra ydelser til talentfulde atleter (pct.)

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Har I mulighed for at tilbyde nedenstående ydelser til talentfulde atleter?' (n = 77).

Ca. hver tredje forening (31 pct.) i undersøgelsen svarer 'Ja' til at have særlige samarbejder med andre partnere, foreninger eller institutioner omkring elite- og/eller talentarbejde. De fleste samarbejdsrelationer er med college på Stenhus eller Stenhus Kostskole. Derudover er der tale om samarbejder af forskellige karakter med de nationale forbund, mens enkelte samarbejder med elite- og divisionsklubber i Holbæk eller andre kommuner.

Både i foreningsundersøgelsens åbne svarkategorier og i fokusgruppeinterviewene er det et tema, at foreningerne håber på en endnu større grad af samarbejde foreningerne imellem, når Holbæk SportsBy åbner.

Det er primært foreninger, der også angiver at arbejde med talent og elite, der har særlige samarbejdsrelationer. 48 pct. svarer 'Ja' til at have et sådan samarbejde.

Dual career-support

Et af Holbæk Kommunes største potentialer findes ifølge fokusgruppedeltagerne og de øvrige interviewrespondenter i forhold til elite- og karrierestøtte.

For det første fremhæves det store potentiale i miljøet omkring Stenhus Gymnasium & HF, der fungerer som eliteidrætsgymnasium og i samarbejde med Team Danmark tilbyder særlige uddannelsesforløb for talenter.

Samtidig tilbyder Stenhus Gymnasium & HF fem Sports College discipliner (basketball, fodbold, håndbold, tennis og badminton), hvor uddannelse og eliteidræt kan kombineres med kostskoleophold. Det er totalt set et ganske stærkt tilbud inden for discipliner, der har en naturlig forankring i kommunen. Det understreges blandt andet af, at Dansk Basketball Forbund anbefaler sine spillere at tage gymnasieuddannelsen på Stenhus Gymnasium og HF, hvor de kan kombinere uddannelse med træning på højeste niveau.

Barriererne opleves ifølge interviewrespondenterne, når talenterne afslutter gymnasiet og søger mod studiebyerne med videregående uddannelser. Her stopper mange deres idrætsmæssige aktiviteter i Holbæk.

Selvom talentmiljøernes fokus i nogle tilfælde er realistisk i den forstand, at det primært er på at udvikle talenterne og sende dem videre, hæmmes elitesatsninger i længere forløb og bredere forstand i kommunen af det store frafald, der også kom til udtryk i forbindelse med gennemgangen af Holbæks alderssammensætning i rapportens andet kapitel.

I bund og grund er det en generel problemstilling for hele kommunen, og her er der potentialer og udviklingsmuligheder, der bør overvejes. I sig selv vil det ikke være nok med satsninger inden for idrætsområdet, men for Holbæk Kommune som helhed vil det være fordelagtigt, hvis det er muligt at fastholde flere borgere i de aldersgrupper, der er underrepræsenteret i kommunen.

Ikke bare vil det gavne elite- og talentmiljøerne, det vil kunne tænkes at have en positiv indvirkning på andre områder. Udviklingen af de idrætslige miljøer kan bidrage til et generelt løft af kommunen.

Her kan en indsats i forhold til talenter i idræt, men også andre kulturelle områder, måske være noget, der samlet kan modvirke lidt af den underrepræsentation af borgere på de yngre alderstrin, som kommunen lider af.

Inspirationen er i denne sammenhæng Holbæk Svømmeklub, der aktuelt (blandt andet) arbejder på at skabe samarbejde med virksomheder i Holbæk Kommune og på længere sigt Roskilde Universitet i håbet om at kunne fastholde talenterne/atleterne i klubben, når de læser videre eller søger lærepladser og/eller erhvervsuddannelse.

Det er værd at overveje, om Holbæk Kommune i den henseende kan udvikle særlige tilbud for folk, der skal have videregående uddannelser, job(træningsforløb) eller forskellige typer af erhvervsuddannelse. Særligt sidstnævnte bør overvejes nærmere, da der generelt er mangel på fleksible erhvervsuddannelsesmuligheder, der kan kombineres med elitesportsudøvelse herhjemme.

Den tradition, der er i Danmark for at skabe fleksible uddannelses tilbud til talent og elite, er hovedsageligt udviklet inden for det boglige uddannelsesområde, og udvikling af alternative tilsvarende tilbud inden for erhvervsområdet kunne være en farbar vej at gå fx i

samarbejde med lokale og regionale virksomheder, offentlige myndigheder og håndværksmestre. Konkret ligger der flere store virksomheder i regionen, fx Novo Nordisk, Sparekassen Sjælland og Lundbeck, der kunne være kernen i at skabe mulighed for tilpassede dual career-programmer både for praktikophold og efter afsluttet uddannelse.

Det kunne være interessant at søge at udvikle en særlig Holbæk-model i forhold til talenter, der gik på at sikre fleksible erhvervsrettede uddannelsesmuligheder, da der er markant mangel på den slags tilbud generelt på eliteidrætsområdet i Danmark. Nogle af de interviewede respondenter peger selv på denne mulighed.

Ideen med at søge at opbygge et samarbejde med videregående uddannelsesinstitutioner tæt på Holbæk er ligeledes en farbar vej at gå, og den ene retning udelukker ikke den anden. En interviewrespondent påpeger, at det egentlig blot kræver et par biler for at bringe talenter til og fra fx Roskilde, hvis de skal passe deres studier eller ønsker at læse videre:

”Jeg tror også, at det handler om at få lavet de her ændringer på, hvordan man gør. Kigger man mod Jylland, så kan de jo godt fastholde deres eliteudøvere i de lokale byer, og få dem til at flytte sig længere, fordi de har de rette faciliteter. Og det er jo igen sådan noget med: ”kan man lave noget transport for nogle af de her udøvere, som kommunen kan være med til at hjælpe med at støtte?”. (...) For eksempel, hvis der er flere eliteudøvere fra Holbæk som skal på Roskilde Universitet, så kunne man finde en bil, som de kan få lov at bruge. (...) Prøve at se om vi kan få en sponsor ind, som er bilforhandler, der kan sætte en bil til rådighed inden for de rammer, der måtte være. Så koster det måske 2000 kr. at sætte en bil til rådighed for nogle [udøvere]. ”

Fokusgruppe, Holbæk Kommune

Roskilde Universitet – der udbyder en lang række bachelor-, kandidat- og ph.d.-uddannelser – samt University College Sjælland – der blandt andet udbyder lærer- og pædagoguddannelsen – ligger umiddelbart ved motorvejen ved Roskilde og kan nås i løbet af ca. 30 minutter fra Holbæk.

Togforbindelserne mellem Roskilde og Holbæk er gode, og transporttiden overstiger reelt ikke den tid, det tager at komme fra det centrale København, hvor mange eliteatleter bor og studerer, til Brøndby, hvor de Team Danmark-støttede atleter har adgang til træningsfaciliteter, rådgivning og idrætsmedicinsk samt fysioterapeutisk bistand i Idrættens Hus.

Et andet klart aspekt i den sammenhæng er bomuligheder. Det har ikke været en del af denne undersøgelses opdrag at vurdere behovet for kollegie- eller studieboliger i kommunen, men en naturlig del af at udvikle forskellige tilbud til talenter er at overveje, hvordan man skaffer boliger til dem – især, hvis man ønsker at fastholde flere ud over gymnasiealderen. I takt med at boligpriserne i de store uddannelsesbyer stiger, så er det nærliggende, at der vil opstå efterspørgsel på bomuligheder andre steder i landet.

Her er Holbæk måske endnu ikke det sted, man som ung kigger hen først, men som en del af en samlet dual career-pakke, der også ønsker at fastholde borgere ud over deres 20. år, er det oplagt, at boligmuligheder er et konkurrenceparameter, der kunne virke gunstigt ind

på muligheder for at stimulere talentmiljøer. De tiltag, der allerede gøres med at udbygge bomulighederne på Stenhus Gymnasium og HF, er interessante og er et sted at rette fokus hen.

I hvert fald vil det give mening at overveje, hvilke af de nævnte forhold, bolig, uddannelse, transport der kan skabes hjælpeforanstaltninger til for at højne mulighederne for, at talent og elitemiljøerne i kommunen kan vokse.

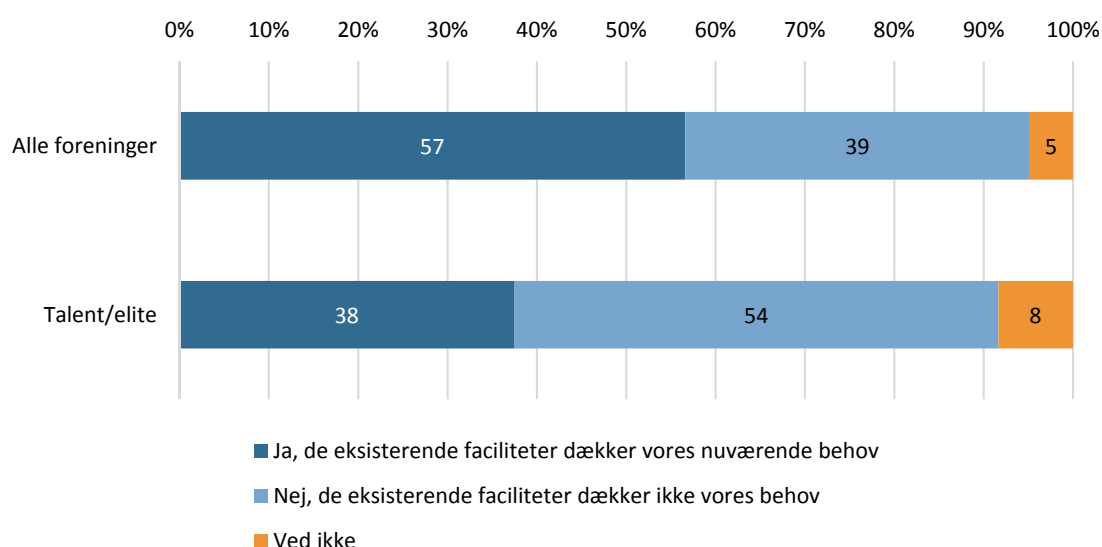
Sportslig infrastruktur og faciliteter

Tidligere blev facilitetsdækningen i Holbæk Kommune berørt, og analysen viste, at kommunen sammenlignet med nabokommunerne generelt har en god dækning. Analysen siger dog ikke noget om kvaliteten af faciliteternes stand, som generelt blandt fokusgrupperne vurderes lavt. Der findes således mange lokale faciliteter, men kvaliteten af faciliteterne ses også som en barriere for udvikling af talent og elite.

Foreningsundersøgelsen viser endvidere, at næsten hver fjerde forening vurderer, at de eksisterende faciliteter ikke dækker deres behov. Spørgsmålet indeholdt også en åben svarkategori, hvor foreningerne kunne fremlægge ideer til, hvordan behovet for faciliteter bedre kan dækkes. Kommentarerne kan inddeles i nogle overordnede temaer.

For det første peges der især på højere kvalitet i de nuværende faciliteter, der er nedslidte og mangler renovering og modernisering. Derudover efterlyses flere tider i faciliteterne, da især idrætshallerne er fuldt bookede i eftermiddags- og aften timerne, hvilket bremser mulighederne for rekruttering samt adgang til specialfaciliteter som fx kunstgræsbaner og springfaciliteter.

Figur 3.10: Kan de eksisterende faciliteter i kommunen dække jeres behov? (pct.)

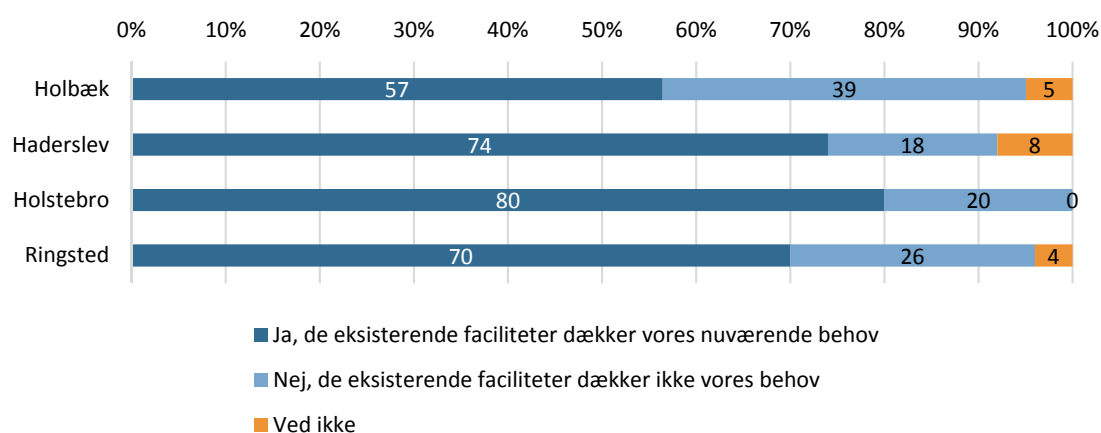

Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet 'Kan de eksisterende faciliteter i kommunen dække jeres behov?' fordelt på alle foreninger (n = 83) og foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (n = 27).

Hvad angår foreningerne, der anfører, at arbejde med talent og elite er vigtigt, er de noget mere negativt stemte, hvad angår faciliteter end de øvrige foreninger. 38 pct. svarer, at de eksisterende faciliteter dækker deres nuværende behov, mens over halvdelen (54 pct.) svarer, at de ikke dækker deres behov. Her synes altså at være en problemstilling om end den kommende Holbæk SportsBy formentlig vil ændre på det billede.

Sammenlignet med både Haderslev, Holstebro og Ringsted er tilfredsheden med faciliteterne blandt foreningerne i Holbæk Kommune lavere. Den højeste tilfredshed findes i Holstebro, hvor tilfredsheden blandt idrætsforeningerne er 23 procentpoint højere end i Holbæk.

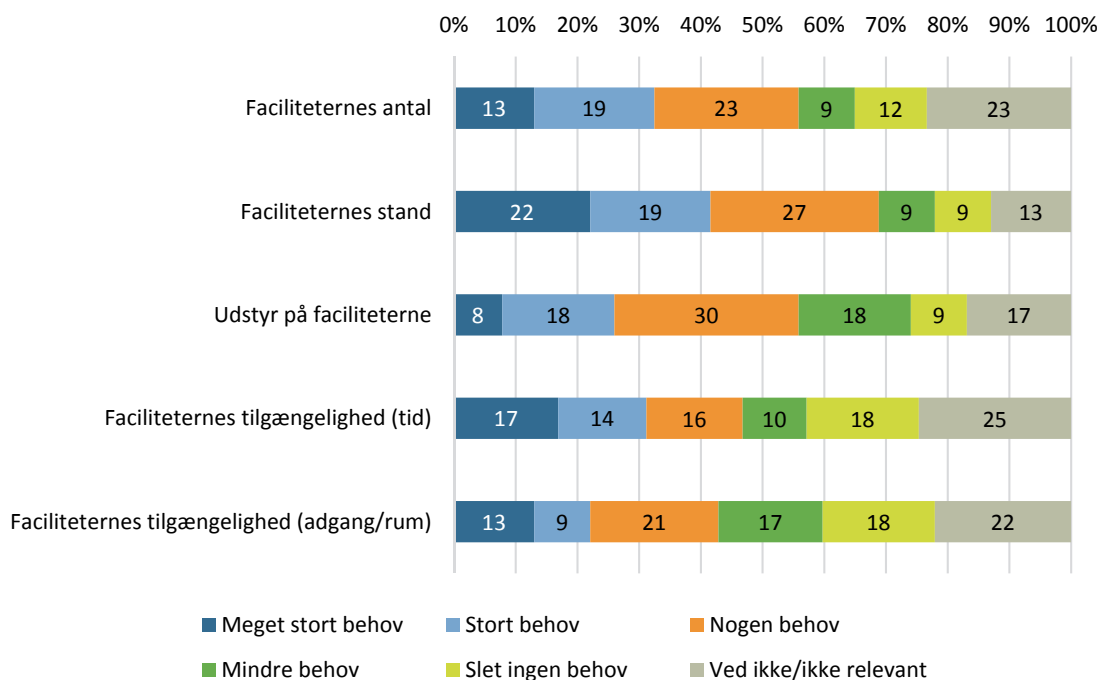
Figur 3.11: Behov for faciliteter sammenlignet med andre kommuner (pct.)

Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet 'Kan de eksisterende faciliteter i kommunen dække jeres behov?' fordelt på kommuner (Holbæk, n = 83, Haderslev, n = 39, Holstebro, n = 46, Ringsted, n = 46).

Behovet for renovering og modernisering af de eksisterende faciliteter viser sig også i figur 3.12 nedenfor, hvor det største behov for forbedring er i faciliteternes stand. 41 pct. af foreningerne i Holbæk Kommune ser et stort eller meget stort behov for forbedring af faciliteternes stand. Foreningerne vurderer til gengæld, at faciliteternes tilgængelighed har det mindste behov for forbedring.

Figur 3.12: Behov for forbedringer (pct.)

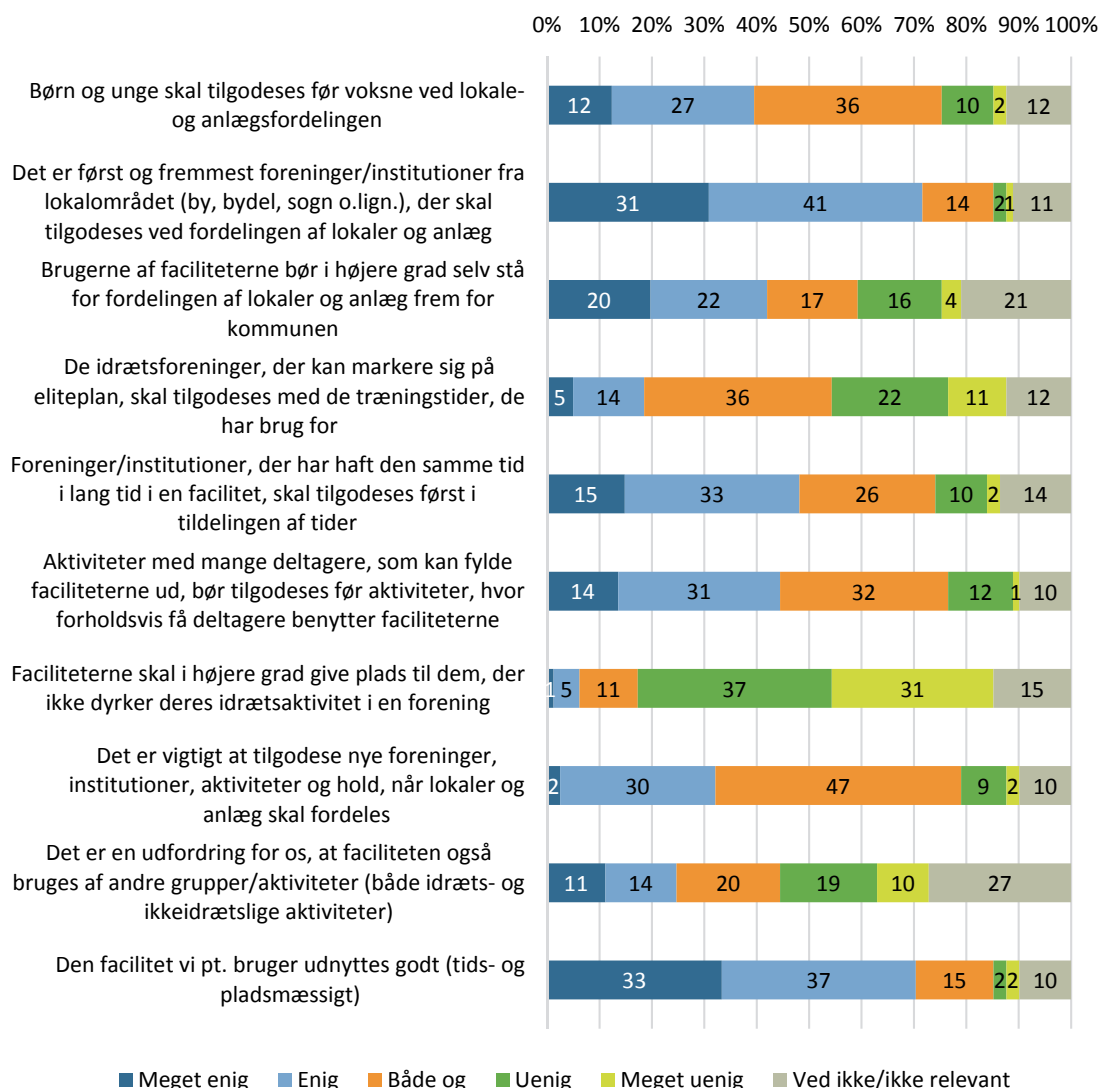

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'I forhold til hvilke af de følgende forhold er der behov for forbedringer?' (n = 77)

Foreninger, der angiver, at arbejdet med talent og elite er vigtigt, anfører, at behovet for forbedring af antallet af faciliteterne og deres stand er særligt stort. Hele 37 pct. svarer, at behovet for forbedring af faciliteternes stand er meget stort, mens 15 pct. angiver, at behovet er stort. 41 pct. svarer, at behovet for forbedring af faciliteternes antal er meget stort eller stort, mens 38 pct. mener, at behovet for udstyr på faciliteterne er stort eller meget stort.

Overordnet understreger svarfordelingerne, at Holbæk Kommunes faciliteter generelt har brug for forbedring både i forhold til stand, antal og tilgængelighed. Derudover er der også spurgt til, hvad idrætsforeningernes holdninger til organiseringen af idrætsfaciliteterne er, herunder fordeling af tider. Naturligvis skal den kommende Holbæk SportsBy meget gerne bidrage til at afhjælpe nogle af problemstillingerne på facilitetsområdet. Holdningerne er præsenteret i figur 3.13.

Figur 3.13: Holdninger til organisering af faciliteter

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Angiv hvor enig eller uenig I er i forhold til følgende udsagn vedr. idrætsfaciliteterne i Holbæk Kommune' (n = 81).

Figuren viser, at langt størstedelen af idrætsforeningerne mener, at fordeling af faciliteter først og fremmest skal tilgodese lokale foreninger. Det er samlet set 72 pct. af idrætsforeningerne meget enige eller enige i. Derudover er syv ud af ti foreninger meget enige eller enige i, at deres primære facilitet udnyttes godt tids- og pladsmæssigt.

Omvendt er det få foreninger (19 pct.), der mener, at idrætsforeninger, der har mulighed for at markere sig på eliteplan, skal tilgodeses i fordelingen af tider i faciliteterne. Endnu færre (6 pct.) mener, at idrætsaktiviteter uden for foreningerne skal gives plads i idrætsfaciliteterne.

Foreninger, der angiver, at arbejde med talent og elite er vigtigt for dem, adskiller sig primært fra de andre foreninger ved, at 41 pct. er meget enige eller enige i, at foreninger, der

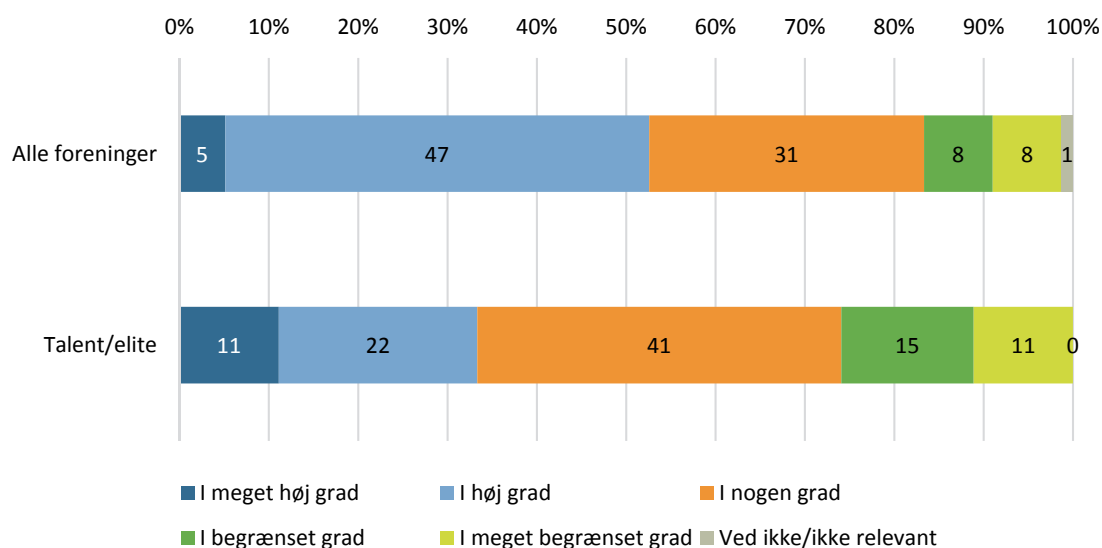
kan markere sig på eliteplan, skal tilgodeses først i tildelingen af tider. Dette er ikke et overraskende resultat.

I tillæg til ovenstående spørgsmål er alle brugere også blevet bedt om at vurdere, om de eksisterende faciliteter i en samlet vurdering opfylder deres krav for at kunne udføre deres aktivitet på tilfredsstillende vis.

Der lægges her op til en mere nuanceret og samlet vurdering af de eksisterende faciliteter i kommunen, og brugerne har her kunnet svare via en skala frem for kun ja/nej. Lidt over halvdelen af foreningerne erklærer sig enten i høj grad eller i meget høj grad tilfredse med faciliteterne i kommunen. 16 pct. er enten i begrænset grad eller meget begrænset grad tilfredse.

Foreninger, der angiver, at arbejde med talent og elite er vigtigt for dem, angiver en lidt mindre overordnet tilfredshed med kommunens faciliteter. 33 pct. er i høj grad eller meget høj grad tilfredse, mens 26 pct. i begrænset eller meget begrænset grad er tilfredse.

Figur 3.14: Overordnet tilfredshed med faciliteter

Figuren viser svarfordelingen på spørgsmålet 'I en samlet vurdering, opfylder de eksisterende faciliteter i Holbæk Kommune så de behov, I har for at kunne udføre jeres aktiviteter på tilfredsstillende vis?' fordelt på alle foreninger (n = 78) og foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (n = 27).

Et konkret forhold, der blev diskuteret i forbindelse med fokusgrupperne, er konkurrencen om haltider, der er en barriere for medlemstilgang, samtidig med at mulighederne for ekstra træningstid til talenterne er dårlige. De interviewede respondenter vurderede således et stort potentiale i den kommende Holbæk SportsBy, der skal skabe flere træningstider for foreningerne både i den nye facilitet og i de øvrige lokale faciliteter.

Forventningen er, at Holbæk SportsBy vil tilbyde en bedre facilitetsdækning, men også flere specialfaciliteter til kommunens borgere og talentmiljøer. Samtidig får flere foreninger mulighed for at få opnormeret antallet af timer i de enkelte faciliteter. Samarbejde mellem

sportsbyens brugere omkring koordinering og organisering er dog vigtig, da mange brugere mister eksklusivitet i forhold til mere enkeltstående faciliteter:

”Det hele i Sportsbyen afhænger af, hvor gode klubberne er til at samarbejde. Det handler om samarbejde. Og det hele handler om, at de store klubber måske skal sluge nogle kameler, fordi nu har de ikke deres eget. Det, tror jeg, bliver den største udfordring.”

Fokusgruppe, Holbæk Kommune

Som en foreningsleder udtrykker det her, er det nødvendigt med en stærk organisator og god koordinering af Sportsbyens faciliteter for at undgå problemer mellem klubber og sportsgrene på forskellige sportslige niveau og med forskelligt fokus, når mange skal deles om de samme faciliteter. Gennem dialog og organisering er der dog store muligheder for synergieffekter på tværs af klubber og sportsgrene i form af videns- og ressourceudveksling i et stærkt miljø.

Der er således kvaliteter og ressourcer inden for forskellige sportsgrene, der kan udnyttes på tværs af andre sportsgrene. Der ligger eksempelvis kompetencer inden for atletik, gymnastik og vægtløftning, der kan udnyttes i håndbold, fodbold og basketball i forhold til spring, sprint, smidighed og styrketræning.

Også i den forbindelse vil en konsulent eller en slags fælles administrator være en fordel i samspillet og samarbejdet på tværs af idrætsgrene, for at udnytte potentialerne i sportsbyen bedst muligt.

Samarbejdsmulighederne mellem foreninger og sundhedssektor, samt mulighederne for at styrke samarbejdet med Stenhus Gymnasium & HF, hvor kompetencer, ressourcer og viden er til stede i testcenteret, er et andet område, der vil kunne gavne talentmiljøerne i byen.

I testcenteret kan talent og elite få viden om deres fysiologi vedrørende fx iltoptagelse eller energiomsætning, og i forebyggelsescenteret kan der også tænkes fysioterapi ind i forhold til eliteudøverne – ud over den almindelige betjening af byens borgere.

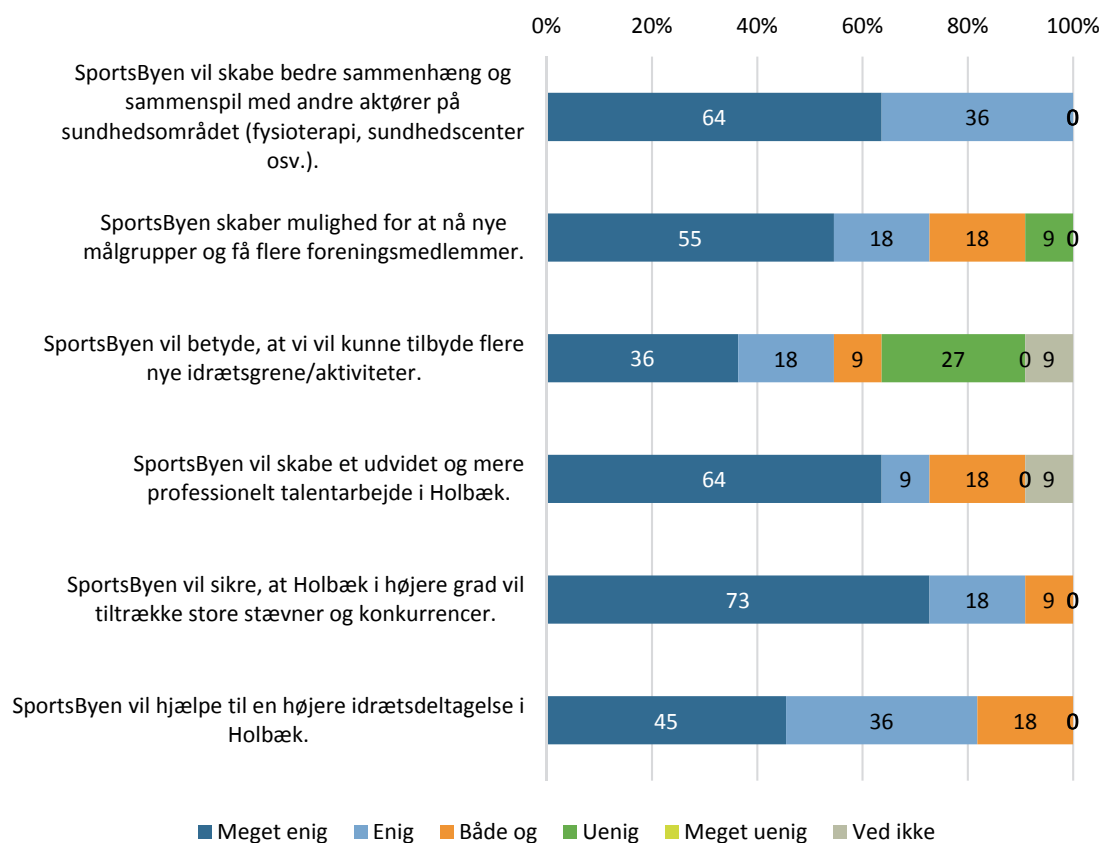
Af de deltagende foreninger i foreningsundersøgelse regner 14 pct. med at skulle være en del af den kommende Holbæk SportsBy, mens 75 pct. ikke regner med at skulle. 10 pct. ved ikke, om de skal være en del af projektet.

De 11 foreninger, der har angivet, at de skal være en del af Sportsbyen, vurderede en række udsagn i forhold til deres forventninger til Sportsbyen. Forventningerne var udpræget positive, og foreningerne forventer generelt, at Sportsbyen vil have en række positive effekter.

Alle foreningerne er enige om, at Sportsbyen vil skabe bedre sammenhæng og sammenspil med andre aktører, mens næsten hver fjerde forventer, at Sportsbyen skaber mulighed for flere medlemmer.

Samme andel forventer et kvalitetsløft af kommunens talentarbejde, mens troen på at flere store stævner og konkurrencer samt en højere idrætsdeltagelse vil følge med, også er stor.

Figur 3.15: Forventninger til Holbæk SportsBy (pct.)

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Angiv hvor enig du er i nedenstående udsagn i forhold til Holbæk SportsBy' stillet til kommende brugere af Holbæk SportsBy (n = 11).

Trænerekspertise og -udvikling

Trænerrekruttering til de etablerede talentmiljøer vurderes ikke som et problem blandt fokusgruppedeltagerne. Til gengæld er der ifølge de interviewede respondenter problemer med at rekruttere trænere i breddeafdelingerne.

Derfor forsøger mange foreninger at finde ungdoms- og breddetrænere internt i foreningerne gennem trænerkurser. Alligevel vurderes trænermangel som en barriere for medlemsrekruttering, og dette udgør en udfordring for udviklingen af foreningerne som sådan. Nogle interviewrespondenter nævner, at Holbæk Kommune er en pendlerby, og det udgør en barriere for at finde folk til at gøre en frivillig indsats.

Problemstillingen bunder ligeledes i det generelle problem med, at unge i bestemte aldersgrupper er underrepræsenteret blandt kommunens borgere set i forhold til landstallene, og det påvirker trænerrekrutteringsmulighederne. I anden omgang kan det påvirke antallet af udøvere og dermed i næste led antallet af potentielle talenter og mulighederne for at udvikle gode elitemiljøer.

En løsning af det problem er tæt knyttet til flere af de øvrige problemstillinger identificeret i denne undersøgelse. Det er dog opfattelsen blandt de interviewede, at Holbæk Kommune er indstillet på at afhjælpe problemstillingen:

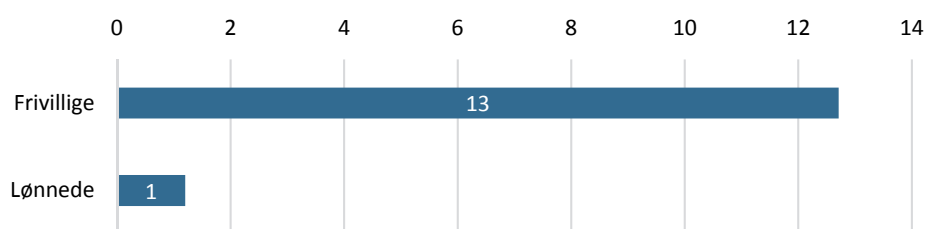
”Jeg synes, vi er rigtig flot stillet i Holbæk Kommune – at vi får 75 pct. af vores uddannelsesudgifter dækket.”

Fokusgruppe, Holbæk Kommune

Foreningsundersøgelsen viser, at langt størstedelen af trænere og instruktører i foreningerne er frivillige/ulønnede. Foreningerne har i gennemsnit 13 frivillige og en enkelt lønnet træner. 18 ud af de 91 foreninger, der besvarede spørgeskemaet, har én eller flere lønnede trænere. Det er primært foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite, der har lønnede trænere. I gennemsnit har de tre lønnede trænere i hver forening.

I forhold til sammenligningskommunerne har Holbæk færrest frivillige trænere pr. forening. Flest frivillige trænere pr. forening har man i Holstebro (17), mens Haderslev har 16 og Ringsted 14. Kun i Ringsted har foreningerne i gennemsnit mere end én lønnet træner, idet foreningerne i gennemsnit har tre lønnede trænere.

Figur 3.16: Gennemsnitligt antal frivillige/ulønnede og lønnede trænere

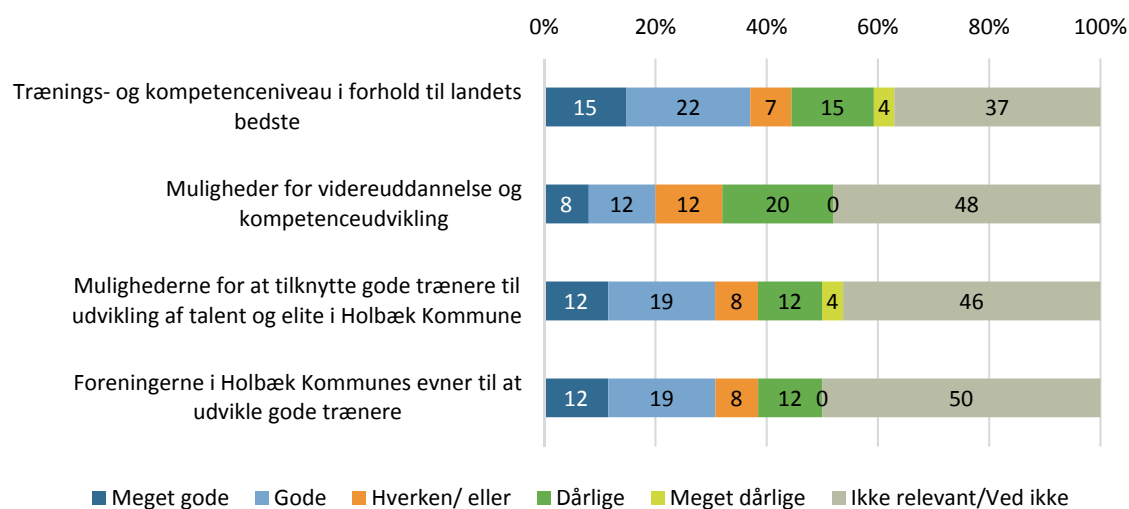

Figuren viser det gennemsnitlige antal frivillige/ulønnede og lønnede trænere. Baseret på spørgsmålet 'Hvor mange trænere og instruktører er regelmæssigt beskæftiget i foreningen?' (n = 91).

I forhold til de bedste atleter og talenter trænere er 37 pct. af foreningerne, der angiver at arbejde med talent og elite, positive over for træneres trænings- og kompetenceniveau i forhold til landets bedste trænere, mens 19 pct. er negative.

Foreningerne er mest splittede omkring mulighederne for videreuddannelse og kompetenceudvikling, hvor 20 pct. svarer positivt, mens samme andel svarer negativt. Tilfredsheden med mulighederne for at tilknytte gode trænere og foreningernes evner til at udvikle gode trænere vurderes som gode eller meget gode af 31 pct. af foreningerne.

Figur 3.17: De bedste atleter/talenter trænere (pct.)

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Hvordan vurderer I følgende aspekter i forhold til de bedste atleter/talenter trænere?' blandt foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (n = 27).

Konkurrencebetingelser

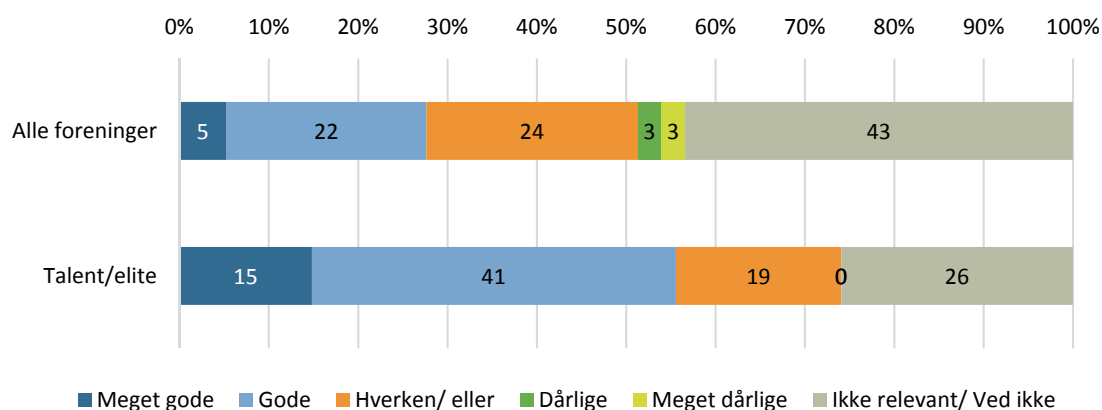
Den ottende faktor, der er en del af denne undersøgelses samlede teoretiske ramme, er 'konkurrencebetingelser'. Denne søjle blev ikke behandlet nærmere af de interviewede respondenter.

Det skyldes, at søjlen har mindre relevans for talent- og elitesportsmiljøer i denne sammenhæng, da man i Danmark sjældent oplever problemer med at kunne sende sine udøvere ud at konkurrere på relevant niveau.

Foreningsundersøgelsen peger da også på, at langt størstedelen er enten positive eller neutrale på spørgsmålet om mulighederne for, at de bedste talenter og atleter kan konkurrere på tilfredsstillende niveau. Foreningerne, der angiver, at arbejde med talent og elite er vigtigt for dem, er især positive, og ingen svarer, at mulighederne er dårlige eller meget dårlige.

Kommentarer i de åbne svarkategorier peger på, at de få foreninger, der har svaret negativt, savner flere stævner i forbundsregi, hvilket Holbæk Kommune dårligt kan påvirke.

Figur 3.18: Muligheder for at konkurrere på et tilfredsstillende niveau (pct.)

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Hvordan vurderer I mulighederne for, at jeres bedste talenter og atleter kan konkurrere på et tilfredsstillende niveau?' fordelt på alle foreninger (n = 76) og foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (n = 27).

Generelt er der imidlertid ikke noget, der tyder på, at kommunens foreninger har problemer i forhold til konkurrencebetingelserne. Man skal dog være opmærksom på, at Holbæk SportsBy i nogle idrætsgrene vil kunne bidrage til at styrke konkurrencemiljøet lokalt, hvilket alt andet lige vil være motiverende og måske også udviklende for eliteidrætten i kommunen.

Forskning og innovation

Forskning og innovation er i mange henseender heller ikke en videre relevant faktor på kommunalt niveau i den forstand, at der ikke findes kommunale forskningsenheder, der arbejder med at udvikle relevant viden angående talent- og elitemiljøer. Det er med andre ord ikke en søjle, kommunerne i den forstand konkurrerer på for at skabe gode elite- og talentmiljøer.

Men der er i henseende til talent- og elitemiljøer på kommunalt plan behov for at anvende forskningsbaseret viden til at øge sandsynligheden for, at de kommunale strategier lykkes. Vidensmiljøer forankret i kommunen kan her gøre en forskel.

Konkret findes i Holbæk Kommune allerede et potentiale i Stenhus Test- og Videnscenter på Stenhus Gymnasium & HF. Der er et stort potentiale i mulighederne for sikre talenternes udvikling gennem løbende fysiske tests i forhold til dosering, intensitet og træningsmængde.

Som tidligere nævnt er der muligheder i at kombinere viden fra testcenteret med samspillet mellem foreninger, talenter og sundhedscenteret i den kommende Holbæk SportsBy, hvor man vil kunne tilbyde en særlig pakke i forhold til mange andre kommuner. Testcenteret skaber derudover muligheder for, at Stenhus Sports College kan sælge sig på netop dette område i forhold til andre konkurrerende akademier.

”Ikke nok med at vi har faciliteterne og softwaren, men vi har også kloge folk, der ved, hvordan det skal bruges. En af hovedårsagerne til, at basketballforbundet har peget på Stenhus som det primære sted, er, at de ved, at den fysiske del her er bedst.”

Fokusgruppe, Holbæk Kommune

Analysen har ikke kunnet afdække potentialerne i forhold til samarbejder med Holbæk Sygehus eller det kommende sundhedscenter i Holbæk SportsBy nærmere, men det der indlysende, at der bør tænkes på tværs i forhold til at udnytte den viden, disse institutioner besidder også.

Der ligger altså potentialer, der kan udnyttes til at tiltrække og fastholde talenter, og det bør bringes i spil i forbindelse med den generelle strategi om at styrke kommunens talent- og elitemiljøer.

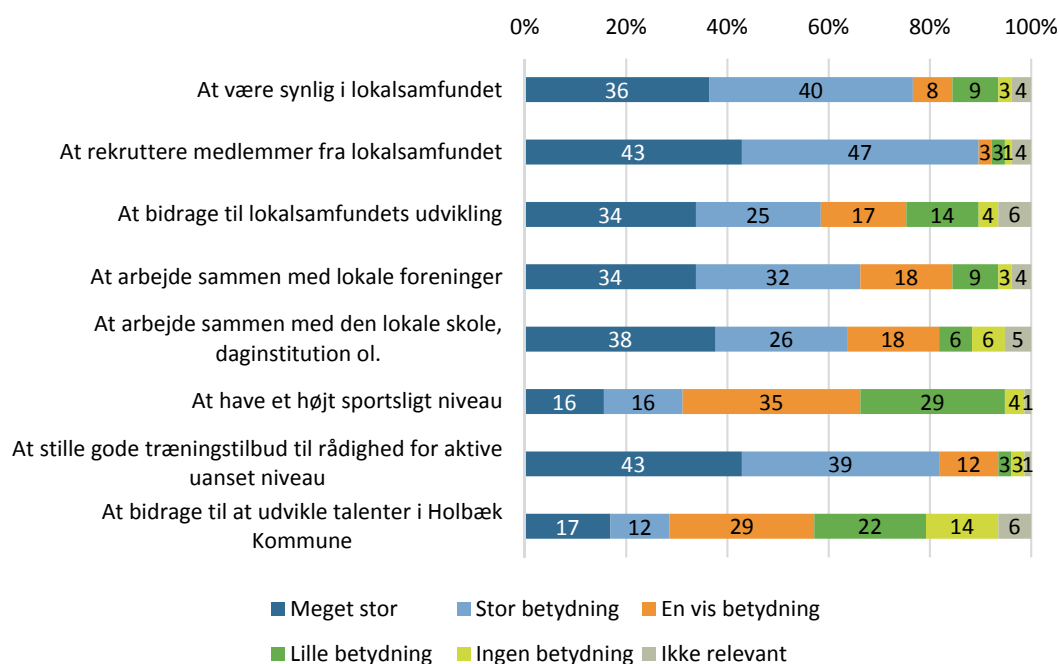
Andre faktorer

Foreningsundersøgelsen indeholdt, ud over spørgsmål relateret til de ni søjler, også en række spørgsmål om mere generelle forhold i forhold til udvikling talenter i Holbæk Kommune. Herunder foreningernes roller og syn på fremtiden.

Figur 3.19 illustrer, at langt størstedelen af idrætsforeningerne i Holbæk Kommune er optaget af at rekruttere medlemmer fra lokalsamfundet, og for en stor del af foreningerne har det også meget stor eller stor betydning at stille gode træningstilbud til rådighed for aktive uanset niveau.

Omvendt er det naturligt en mindre del af foreningerne, der tillægger det meget stor eller stor betydning at bidrage til at udvikle talenter i Holbæk Kommune og at have et højt sportsligt niveau. Mange foreninger er med andre ord mest interesserede i at sikre gode breddeidrætstilbud.

Figur 3.19: Foreningens rolle i lokalsamfundet (pct.)

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Hvilken betydning har følgende forhold for foreningens rolle i lokalsamfundet (der hvor foreningen holder til)?' (n = 77).

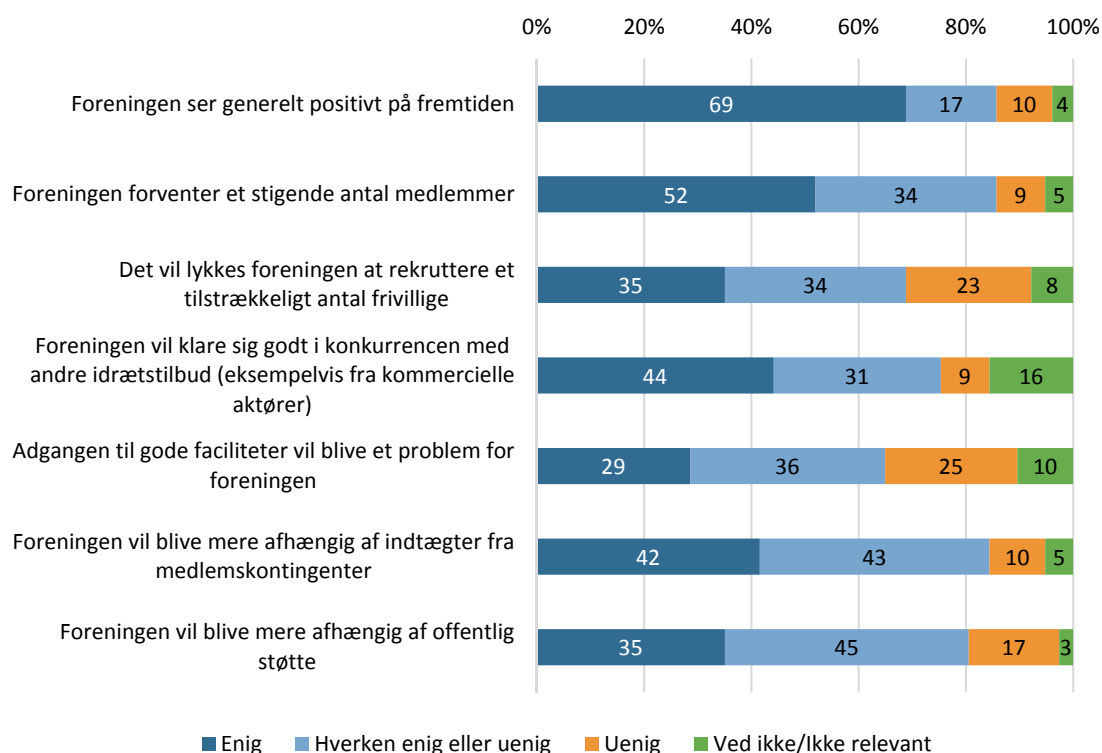
Figur 3.20 viser, at de fleste idrætsforeninger i kommunen ser positivt på fremtiden (69 pct.), og det er relativt få, som svarer negativt hertil (10 pct.). Lidt flere end hver anden idrætsforening forventer et stigende antal medlemmer (52 pct.), og lidt færre forventer, at de vil rekruttere tilstrækkeligt med frivillige.

23 pct. forventer dog problemer med at rekruttere tilstrækkeligt med frivillige, hvilket også blev påpeget i fokusgruppeinterviewene. Her er håbet, at et øget samarbejde i Holbæk SportsBy kan bidrage til flere frivillige, der kan hjælpe til på tværs af foreninger og dermed mindske behovet for frivillige i den enkelte forening.

44 pct. af idrætsforeningerne vurderer, at de vil klare sig godt i konkurrencen med kommercielle aktører, fx fitnesscentre. En relativ stor del (42 pct.) vurderer, at de vil blive mere afhængige af indtægter fra medlemskontingenter, mens 35 pct. regner med, at de vil blive mere afhængige af offentlig støtte.

Hver tredje forening vurderer, at adgangen til gode faciliteter ikke vil blive et problem i fremtiden, mens hver fjerde vurderer, at det bliver et problem. Det er især foreningerne, der regner med at blive en del af den kommende Holbæk SportsBy, der er positive i forhold til adgangen til gode faciliteter i fremtiden. Den relativt store andel af foreninger, der svarer 'Hverken enig eller uenig' og 'Uenig', kan tyde på, at der er en vis usikkerhed i forhold til, hvordan Sportsbyen vil påvirke kommunens resterende faciliteter.

Figur 3.20: Foreningernes syn på fremtiden (de kommende fem år) (pct.)

Figuren viser svarfordelingen til spørgsmålet 'Hvordan vurderer foreningen den nærmeste fremtid (de kommende 5 år)?' (n = 77).

Blandt foreningerne, der angiver, at arbejde med talent og elite er vigtigt for dem, er synet på fremtiden overordnet mere positivt og adskiller sig på en række af udsagnene. 89 pct. angiver, at de generelt ser positivt på fremtiden, mens ingen er uenige i udsagnet. 81 pct. forventer også flere medlemmer, ligesom 56 pct. forventer, at det vil lykkes at rekruttere tilstrækkeligt med frivillige. Foreningerne er særdeles positive i forhold til at klare sig i konkurrencen med andre idrætsstilbud, idet hele 70 pct. er enige i udsagnet.

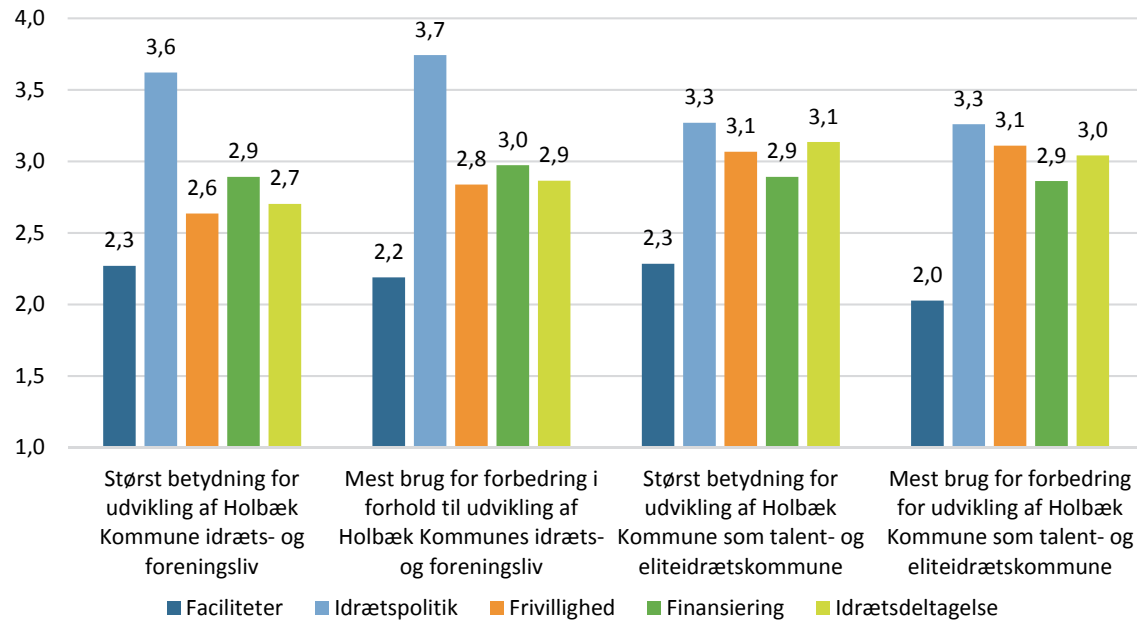
Foreningerne, der angiver, at arbejde med talent og elite, forventer dog også i højere grad end de resterende foreninger, at de bliver mere afhængige af offentlig støtte. 48 pct. er enige i dette, mens 7 pct. er uenige. 45 pct. er hverken enige eller uenige.

Som det sidste blev foreningerne bedt om at rangere fem forskellige faktorer i forhold til, hvad der har hhv. størst betydning og mest brug for forbedring i forhold til udvikling af Holbæk Kommunes idræts- og kulturliv og i forhold til udvikling af Holbæk Kommune som talent- og eliteidrætskommune.

De fem faktorer var: idrætsfaciliteternes antal og stand (faciliteter), udvikling af en samlet tilgang til politisk og strategisk udvikling (idrætspolitik), antallet af frivillige/ulønnede medarbejdere (frivillighed), finansiel støtte til forening (finansiering) og antallet af idrætsaktive, foreningsmedlemmer og muligheder for at dyrke idræt (idrætsdeltagelse).

Foreningerne rangerede de fem faktorer fra 1-5, hvor 1 er det, der har størst betydning eller har mest brug for forbedring, og 5 er det, der har mindst betydning eller mindst brug for forbedring. Figur 3.21 viser den gennemsnitlige score for hver faktor i forhold til hinanden. Jo lavere scoren er, jo mere brug for forbedring eller større betydning har det.

Figur 3.21: Rangering af faktorer for Holbæk Kommune (gennemsnit)

Figuren viser gennemsnittet for hver kategori i forhold til spørgsmålet 'Ranger de 5 nedenstående muligheder i overensstemmelse med, hvad du mener, der har [udsagn]' (n = 74). 1 = er det mest betydningsfulde/har mest brug for forbedring og 5 = det mindst betydningsfulde/har mindst brug for forbedring.

Figuren viser, at der generelt er en rimelig klar sammenhæng mellem de faktorer, der har størst betydning og har mest brug for forbedring. 'Faciliteter' vurderes som det, der har størst betydning for både udvikling af Holbæk Kommunes idræts- og foreningsliv og udvikling af Holbæk som talent- og eliteidrætskommune.

Det er samtidig den faktor, der vurderes til at have mest brug for forbedring i forhold til begge parametre. 'Idrætspolitik' er omvendt den faktor med det højeste gennemsnit inden for alle fire spørgsmål.

Det kunne tyde på, at selvom kommunens talentstrategi ikke tillægges den store betydning i forhold til de fire andre faktorer, så kan den stadig forbedres.

Blandt de foreninger, der angiver, at arbejdet med talent og elite er vigtigt for dem, er rangeringen en smule anderledes (se figur 3.22). 'Faciliteter' fremhæves stadig som det, der har størst betydning for både udvikling af Holbæk Kommunes idræts- og foreningsliv og udvikling af Holbæk som talent- og eliteidrætskommune.

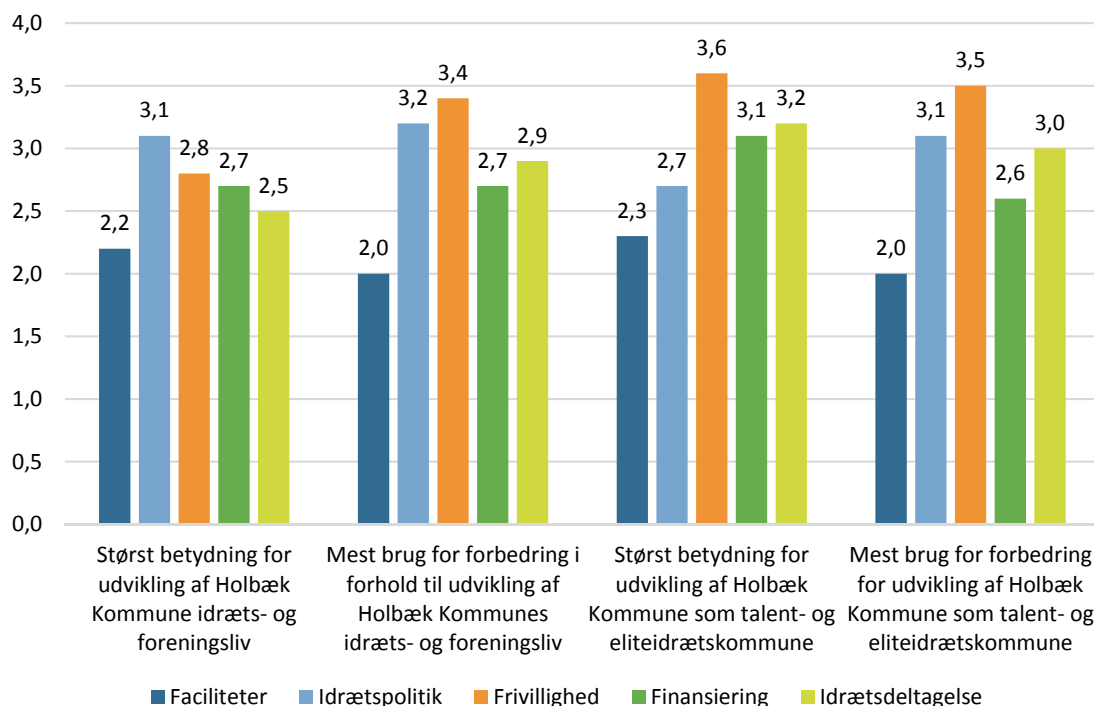
Til gengæld vurderes 'Idrætspolitik' som den faktor, der har næststørst betydning for udvikling af Holbæk Kommune som talent- og eliteidrætskommune, modsat figur 3.21 ovenfor, hvor 'Idrætspolitik' vurderes som den mindst vigtige faktor. I stedet er det især 'Frivillighed', der ikke tillægges samme vigtighed af foreningerne, der angiver at arbejde med talent og elite.

At frivilligheden tillægges mindre betydning af denne gruppe foreninger kan hænge sammen med, at netop disse foreninger i forvejen har flere frivillige end gennemsnittet og derfor ikke oplever en mangel på samme måde som andre foreninger.

At denne gruppe af foreninger finder, at vigtigheden af 'idrætspolitik' er så relativt stor, kan skyldes en bevidsthed om, at det kræver hjælp, støtte og målrettede indsatser at skabe gode talent- og elitemiljøer. En god idrætspolitik kan bidrage til det, men undersøgelsen har ikke kunnet afdække de bagvedliggende grunde til svarerne nærmere.

Derudover mærkes Holbæk Kommunes talentstrategi og effekterne af dette fokus på talentudvikling naturligvis mest i netop disse foreninger. Derfor kan det virke naturligt, at foreningerne vurderer idrætspolitik som en vigtigere faktor end andre foreninger, der ikke umiddelbart fokuserer på udvikling af talent og elite.

Figur 3.22: Rangering af faktorer for Holbæk Kommune blandt foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (gennemsnit)

Figuren viser gennemsnittet for hver kategori i forhold til spørgsmålet 'Ranger de 5 nedenstående muligheder i overensstemmelse med, hvad du mener, der har [udsagn]' blandt foreninger, der angiver at arbejde med talent og elite (n = 27). 1 = er det mest betydningsfulde/har mest brug for forbedring og 5 = det mindst betydningsfulde/har mindst brug for forbedring.

Opsummering

På baggrund af kvalitative data fra fokusgruppeinterviews samt enkeltinterviews og kvantitative data fra en undersøgelse blandt samtlige idrætsforeninger i Holbæk Kommune vurderes de økonomiske muligheder for kommunens talentmiljøer helt overordnet at være rimelige. Men det tyder også på, at skal niveauet for talent- og elitearbejde løftets konkurrencemæssigt, så skal der flere ressourcer til.

Der er potentiale for forbedring i forhold til struktur og organisering, hvor større samarbejde foreningerne imellem, såvel som imellem kommune og foreninger, efterlyses. Klarhed om organisering, ansvar og retning skal ligeledes styrkes.

Et af Holbæk Kommunes stærkeste potentialer findes i en stærk dual career-pakke, hvor gode muligheder for at kombinere uddannelse og eliteidræt især er at finde i samarbejderne med Stenhus Gymnasium & HF.

Barriererne opstår særligt, når talenterne bliver ældre, hvor mulighederne er færre. En indsats for sikre bomuligheder og transport til – samt samarbejde med – uddannelsesinstitutioner uden for kommunen kan skabe grobund for unikke kombinationsmuligheder også efter, at talenterne får studenterhuen på og forlader gymnasiet. Det kan bidrage til at fastholde talent og elite, hvilket kan tænkes at smitte af på kommunen generelt.

I denne forbindelse kan der også være et potentiale i mere fleksible erhvervsuddannelsesløsninger, hvor kommunen kan blive førende på området.

På facilitetsområdet er tilfredsheden i Holbæk Kommune lavere end i andre sammenlignelige kommuner, hvilket ser ud til at kunne forbedres i forbindelse med den kommende Holbæk SportsBy.

En sammenfatning af de konkrete anbefalinger, der udspringer af ovenstående analyse, præsenteres i en tværgående perspektivering i rapportens Kapitel 5, der også inddrager resultaterne fra undersøgelsens 'udblik', der præsenteres i det kommende Kapitel 4.

Kapitel 4: Udblik. Tendenser i idrætssektoren og bud på mulige fremtidige satsningsområder

Screeningen af potentialerne i Holbæk Kommune/Holbæk SportsBy som center for idræts- og talentmiljøer skal ikke kun forstås i forhold til traditionelt talentudviklingsarbejde i eliteidrætten.

Dette kapitel vil se på idrætten i bredere forstand i forhold til at gøre Holbæk og særligt den kommende Holbæk SportsBy til et attraktivt sted at udfolde sit idrætsrelaterede talent for såvel kommunens borgere som for udefrakommende brugere eller potentielle tilflyttere.

Holbæk som talentmiljø i forhold til eliteidrætten er udførligt beskrevet i det foregående kapitel. Dette kapitel vil søge at identificere fremtidige scenarier og perspektiver for udvikling af idrætten i Holbæk i lyset af de muligheder, den kommende Holbæk SportsBy giver idrætten i kommunen.

Kapitlet bygger på den forudsætning, at kommunen ønsker at centralisere en række faciliteter i Holbæk by i den kommende Holbæk SportsBy, som er under opførelse ved Fonden Holbæk SportsBy. Sportsbyen vil føre til mere moderne faciliteter for en række idrætsgrene i Holbæk by og samtidig give en samlet udvidelse af kapaciteten. I første omgang er Holbæk SportsBy planlagt med de nedenstående faciliteter, hvilket i sagens natur betyder, at væsentlige spor for byggeriet er lagt¹⁵:

- Svømmehal med 50-meter bassin, legebassin, terapibassin samt tilskuerfaciliteter.
- Multihal med to håndboldbaner med tilskuerpladser.
- Ketsjerhal med plads til squash, badminton, bordtennis og tilskuerpladser.
- Både indendørs og udendørs tennisbaner med tilskuerpladser.
- Sundhedshus med træningssale, behandlerrum, sansehave, petanquebaner, on-line rum mv.
- Foyer med foreningszone med fællesfaciliteter, café, restaurant og reception.
- Fodboldstadion, træningsbaner og kunstgræsbaner.
- Atletikstadion med opvisningsbaner og tilskuerpladser.
- Mountainbikespor.
- Streetbasket.
- Ridesti.

Byggeriet er ikke udelukkende tænkt som miljø for talentudvikling og eliteidræt, men har et langt bredere formål, som beskrevet i lokalplanmaterialet for området¹⁶:

Holbæk er i dag en aktiv by med mange potentialer for at skabe rammer for det aktive liv, både lokalt og regionalt. Med en ny samlet svømme-, idræts- og sundhedsfacilitet,

¹⁵ Se Holbæk Kommunes materiale om Holbæk SportsBy: <https://holbaek.dk/politik/planer-og-projekter/holbaek-sportsby/nyhedsoversigt/>

¹⁶ Se Holbæk Kommunes temaside om Holbæk SportsBy: http://lokalplaner.holbaek.dk/dk/267---holbaek-sportsby/formaal_og_indhold/baggrund-og-formaal/

med navnet Holbæk SportsBy, ønsker Byrådet at skabe et fremtidssvarende aktivitetsområde for både bredde og elite. Et idrætslandskab, der giver Holbæk puls og nytænker sammenhængen mellem sundhed og idræt. Området skal med sin udformning og sine aktiviteter appellere til både den formelle og uformelle idræt, samt sundhedsrelaterede funktioner.

Visionen er, at området vil inspirere til nye koblinger mellem leg og læring, fællesskab og mesterskab, samt kultur og natur. Der er opstillet en række grundprincipper:

Det er kendt at idræt forbedrer den generelle sundhedstilstand. Derfor er det naturligt at samle et nyt sundhedshus i sportsbyen.

- Udgangspunkt i livsfaser. Det er vigtigt, at området udformes, så det kan bruges af alle Holbæks borgere fra ung til gammel.
- Fokus på aktive og inaktive. Holbæk SportsBy skal rumme elite og bredde, og udformes så eliten kan inspirere bredden, som igen er grundlag for eliten.
- Viden om nutidens og fremtidens motionsvaner. Holbæk SportsBy skal vise vejen for nye måder at dyrke idræt, så området bliver ved med at være attraktivt.
- Mod til at udfordre traditioner og bygge til fremtiden. Bebyggelsen i området skal udvikles, så den kan danne rum for fremtidens sport. F.eks. ved at etablere overdækninger uden at de er bestemt på forhånd.

Disse grundprincipper har i praksis nogle implikationer for de spor, der skal lægges i forhold til drift, ledelse og organisering af Holbæk SportsBy.

Forventningerne til Holbæk SportsBy inkluderer, men rækker langt ud over de behov og potentialer i forhold til talentudvikling og eliteidræt, som er beskrevet i de foregående kapitler.

Opgaven for styregruppen bag byggeriet af Holbæk SportsBy og den efterfølgende driftsgruppe med repræsentanter for Holbæk Kommune og Fonden Holbæk SportsBy bliver derfor at udvikle et miljø, der kan udvikle og styrke elite- og talentmiljøet i Holbæk Kommune og samtidig skabe optimale betingelser for de mange bredere formål og potentialer ved Holbæk SportsBy.

Det følgende kapitel vil være baseret såvel på de lokale interview og analyser gennemført som led i analysen af Holbæk Kommune som talentmiljø som på andre aktuelle analyser, der bredere analyserer centrale udviklingstræk i idrætten af relevans for den kommende Holbæk SportsBy. Idan har i kapitlet inddraget elementer fra en række aktuelle forskningsprojekter og initiativer i regi af Idan og samarbejdspartnere i forhold til eksempelvis Danskernes motions og sportsvaner, innovation i idrætten samt drift, ledelse og organisering af idrætsfaciliteter.

Delanalysen vil rejse og perspektivere følgende hovedspørgsmål som en del af grundlaget for den videre udvikling af Holbæk SportsBy:

- *Hvad er de generelle idrætstendenser med 'volumen' i forhold til forskellige målgrupper? Hvor ser vi emerging trends i forhold til såvel store, traditionelle idrætsgrene som særlige*

nicher, som Holbæk SportsBy og det omgivende miljø kan dyrke for at skabe nyskabende idrætsrelaterede miljøer i Holbæk Kommune? Her tænkes på såvel eventudvikling, leder/kompetenceudvikling, særlige idrætsgrene, særlige udviklingsmiljøer.

- *Hvilke behov og ønsker fra idrætsgrene, idrætsentreprenører og arrangører etc. skal Holbæk SportsBy og miljøet heromkring kunne tilgodese for at tiltrække nye aktiviteter eller for at skabe ny udvikling blandt eksisterende miljøer i de kommende attraktive rammer?*

Tendenser i idrætssektoren

Visionen for Holbæk SportsBy går ud på at skabe et sted for alle målgrupper og aldersgrupper og om at bygge på nutidens og fremtidens idrætsvaner. Talentudvikling og eliteidræt står altså ikke alene, og det er derfor nødvendigt at orientere sig bredt mod aktuelle trends og tendenser i idrætsdeltagelsen.

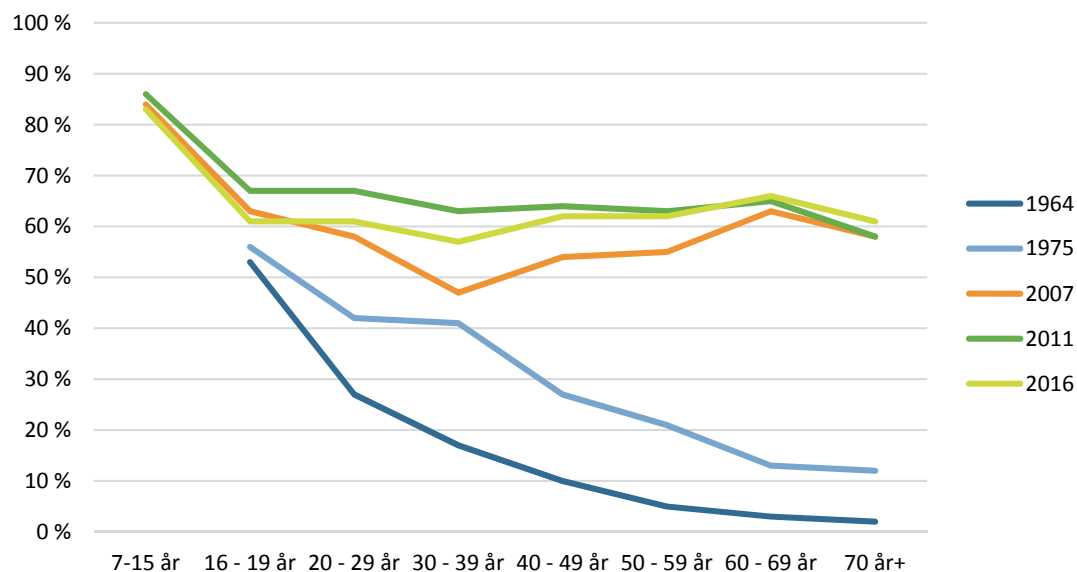
Kapitlet nedenfor beskriver i kort form nogle af de væsentligste udviklingstræk i danskernes motions- og sportsvaner, som Holbæk SportsBy skal forholde sig til i såvel arkitektur og indretning som struktur og organisering. Materialet bygger primært på den landsdækkende undersøgelse 'Danskernes motions- og sportsvaner 2016' (Pilgaard & Rask, 2016).

Generelle tendenser i motions- og sportsvanerne

Udviklingen i danskernes motions- og sportsvaner har været en uafbrudt væksthistorie de seneste mange årtier. Den seneste landsdækkende analyse fra 2016 viste dog et foreløbigt mætningspunkt i det overordnede deltagelsesniveau blandt både børn og voksne.

Fordelt på aldersgrupper viser udviklingen, at aldersgrupper yngre end 50 år angiver lavere idrætsdeltagelsesniveau end samme aldersgrupper tidligere har gjort, mens aldersgrupper over 60 år fortsat melder om stigende deltagelsesniveau (se figur 4.1).

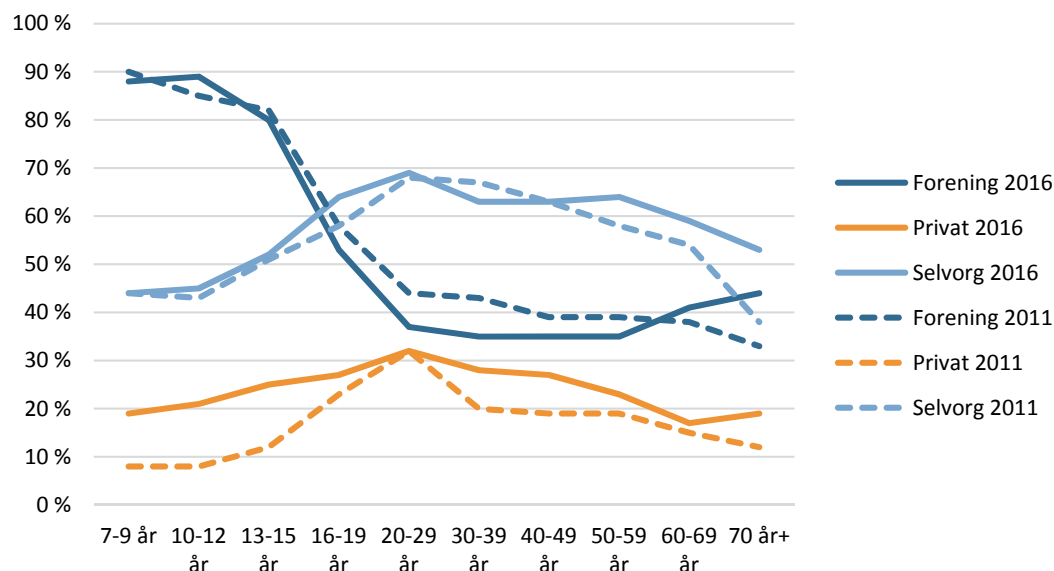
Figur 4.1: Ældre danskere melder fortsat om stigende deltagelse i sport og motion, mens deltagelsesniveauet i yngre aldersgrupper er faldende

Figuren viser andelen af voksne respondenter fordelt på aldersgrupper, der svarer 'ja' til spørgsmålet 'Dyrker De sport?' (1964), 'Dyrker De sport (motion)?' (1975), 'Dyrker du normalt sport/motion?' (2007, 2011, 2016). Kilde: Pilgaard & Rask, 2016)

De seneste 50 års overordnede vækst i især voksne danskernes deltagelse i sport og motion præger karakteren af de mest populære aktivitets- og organiseringsformer i dag.

Figur 4.2: Udvikling i organiseringsformer viser en forskydning mod mere uformel organisering af sport og motion blandt både unge og voksne

Figuren viser andelen af alle respondenter fordelt på aldersgrupper, der organiserer sport og motion i hhv. forening, privat/kommercielt og selvorganiseret regi (2007, 2011 og 2016). Kilde: Pilgaard & Rask, 2016)

Generelt ser man en forskydning mod mere selvorganiseret idrætsdeltagelse samt øget idrætsdeltagelse i privat/kommercielt regi blandt både unge (helt ned i teenagealderen) og

voksne. Begge organiseringsformer vinder frem i forhold til foreningsidrætten, som oplever stagnation blandt børn mellem 7 og 15 år (86 pct. dyrkede foreningsaktiviteter i både 2011 og 2016) og en lille samlet tilbagegang mellem 2011 og 2016 blandt voksne (41 pct. i 2011 og 39 pct. i 2016).

Figuren viser en iøjnefaldende vækst gennem de seneste år på især det private marked, som tidligere primært leverede idræt til yngre voksne i 20 års alderen. Det seneste halve årti har budt på en hurtigt-voksende kommerciel 'revolution' af idrætstilbud i Danmark, som i stigende grad også appellerer til børn og voksne i alle aldre.

Foruden de tre hovedorganiseringsformer af danskernes idræt i fritiden, skal det bemærkes, at også firmaidræt og bevægelsesfag udbudt af aftenskoler har stort potentiale og allerede spiller en vigtig rolle for idrætsdeltagelsen i forskellige målgrupper blandt voksne. Hos børn er daginstitutioner, skoler og uddannelsesinstitutioner samt SFO'er og ungdoms klubber ligeledes væsentlige arenaer for idrætsdeltagelsen.

Holbæk SportsBy er i høj grad tænkt som foreningernes sted. De fleste kommuner følger folkeoplysningsloven og har en praksis, hvor de først og fremmest tilgodeser foreningsidræt for børn og unge i lokaletildelingen til offentlige idrætsfaciliteter samt i forskellige støtteordninger. Dertil er det en målsætning, at Holbæk SportsBy skal styrke talentudvikling og eliteidræt, hvilket potentielt indsnævrer målgruppen. Dette forhold udelukker dog ikke, at en kommunal idrætspolitik også kan indtænke særlige målgrupper, selvorganiserede grupper, voksne foreningsudøvere, lige som der naturligvis er mulighed for at støtte tiltag til fremme af sport og motion gennem andre instrumenter end folkeoplysningsloven. Driften af Holbæk SportsBy, hvor der blandt andet er planlagt et sundhedshus, vil naturligt forudsætte et bredere fokus på idræt og motion end eliteidræt/talentudvikling og foreningsidræt med fokus på børn og unge.

Tendenser i danskernes motions- og sportsvaner

Danskernes valg af idrætsaktiviteter kan beskrives ud fra flere perspektiver. Det landsdækkende perspektiv viser nogle meget overordnede træk uden blik for lokale trends eller forbigående 'hypedes' tendenser.

Det skal bemærkes, at der i nogle idrætsgrene kan være lokale 'kraftcentre', som bryder negative landsdækkende trends eller giver grobund for at opdyrke nicher for udvalgte idrætsgrene, hvor den kommende Holbæk SportsBy kan gøre sig bemærket på regionalt, nationalt eller internationalt plan.

Samtidig er det værd at bemærke, at befolkningssammensætningen og befolkningsfremskrivningerne for Holbæk Kommune med blandt andet udsigt til befolkningstilvækst og flere ældre borgere i de kommende år, som beskrevet i Kapitel 1, naturligvis bør indgå i overvejelserne for kommunens idrætspolitik og de fremtidige målsætninger for Holbæk SportsBy.

Den overordnede tendens viser en massiv vækst de seneste årtier i individuelle motions- og fitnessprægede aktiviteter som løb, styrketræning og vandreture. Især vandreture og styrketræning kan beskrives som voksne danskeres foretrukne hverdagsmotion, som de aktive gennemsnitligt dyrker flere gange ugentligt. Aktiviteterne foregår primært selvorganiseret eller i kommercielt regi og stort set uden konkurrencedeltagelse. Løb har en lidt anden karakter, da udøverne af denne aktivitet typisk træner med lidt lavere frekvens (1-2 gange om ugen), og halvdelen af alle løbere har deltaget i konkurrencer. Det kan være løbeevents lige fra forskellige lokale motionsløb til større internationale events med forskellige distancer.

Blandt børn ser man et mere 'klassisk' idrætsmønster omkring sportsgrene som fodbold, svømning og gymnastik som de store trækplastre med håndbold og badminton i næste generation, lige som dans og ridning er meget store aktiviteter blandt pigerne. Dertil vokser gadeidrætter som skateboard, rulleskøjter og løbehjul i popularitet. Allerede i de tidlige teenageår slår 'voksentendenserne' igennem med vækst i deltagelsen i styrketræning og løb, som kun er overgået af fodbold blandt de største børn. Fodbold er ikke blot den største aktivitet blandt børn, men også den aktivitet, børn dyrker med største frekvens.

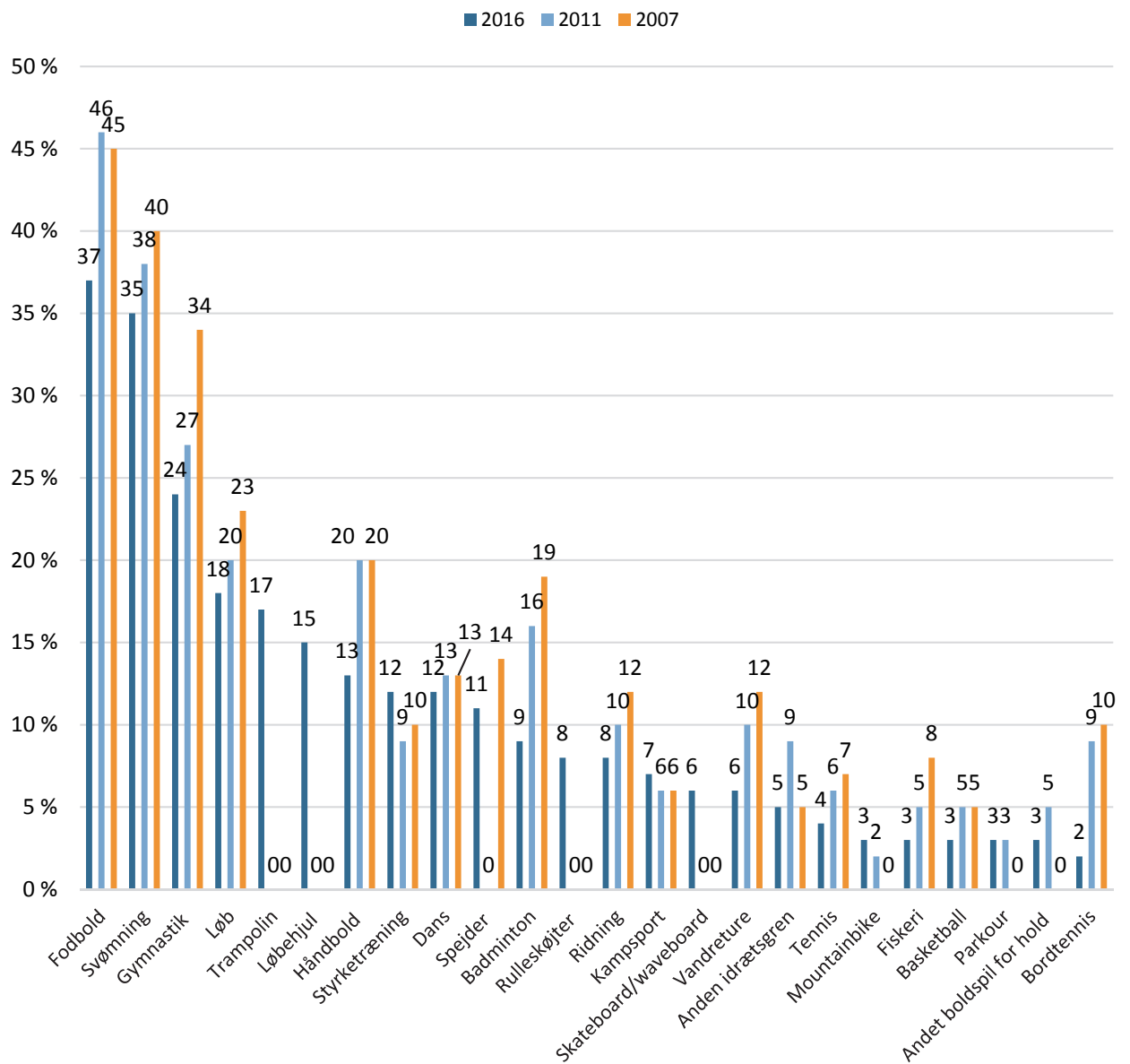
Ser man på den landsdækkende udvikling i en lang række aktiviteter, finder man fortsat stigning i styrketræning, yoga og cykelsport, mens samtlige øvrige aktiviteter i 2016-undersøgelsen havde nået foreløbige mætningspunkter i forhold til idrætsvaneundersøgelserne fra 2007 eller 2011. Det antyder en stigende fordybelse i færre idrætsgrene, lige som voksne danskeres tidsforbrug på idræt og motion var stigende i den seneste undersøgelse fra 2016.

Samtidig kommer der løbende nye aktiviteter til, som ikke tidligere har indgået i idrætsvaneundersøgelser og derfor ikke kan beskrives med udviklingstræk over tid. Der er med andre ord mange nicher eller nye aktiviteter, som ofte har hurtig fremvækst, og som af og til også falmer hurtigt igen. Zumba og stavgang er eksempler på sådanne tendenser fra de senere år.

Den stigende hastighed i aktivitetsudviklingen og et stigende antal 'hybrider' mellem idrætsgrene er i høj grad en tendens, et nyt idrætscenter som Holbæk SportsBy skal forholde sig proaktivt til i såvel arkitektur som organisering.

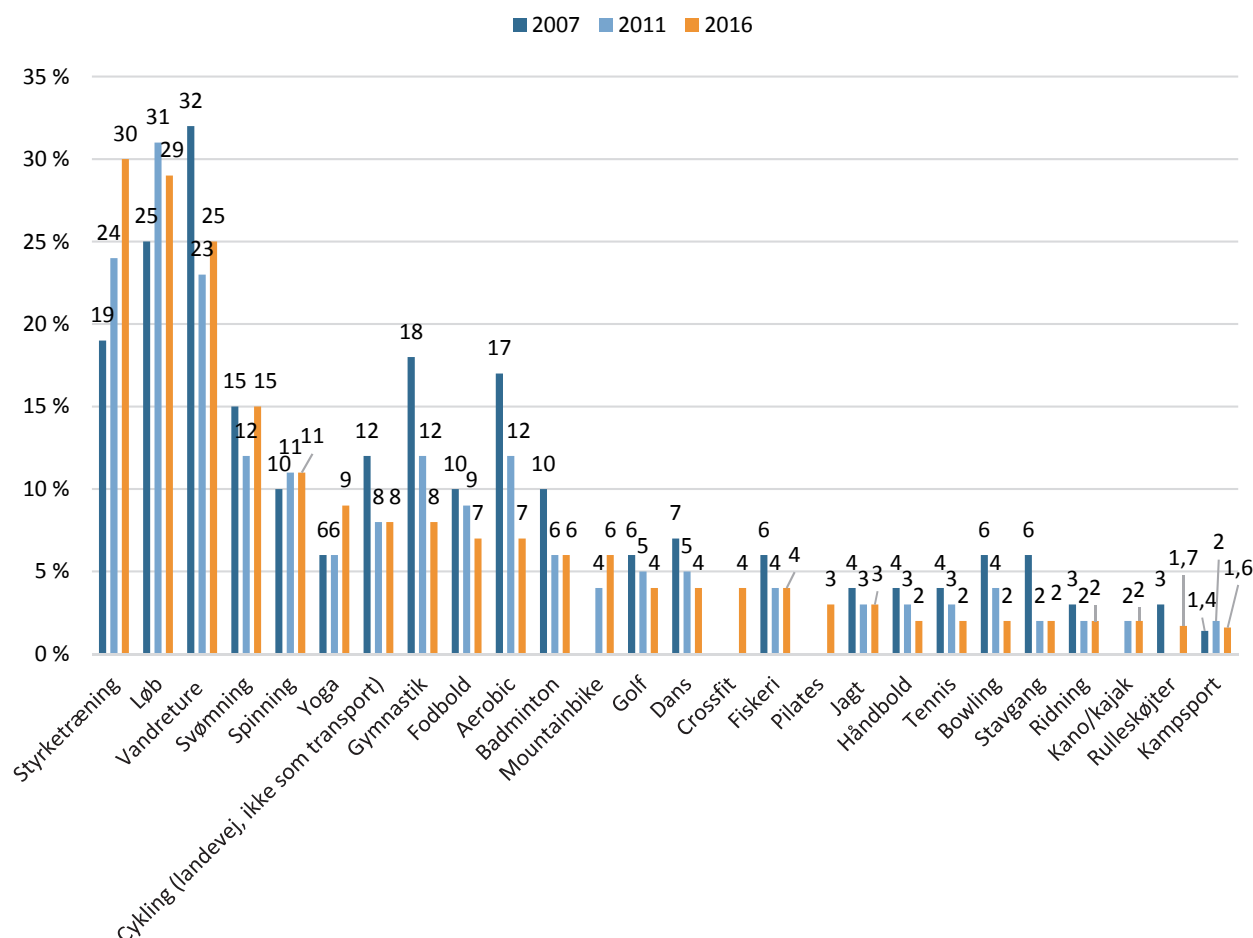
Eksempler på nyere aktiviteter i idrætsvaneundersøgelserne er mountainbike, parkour og triatlon/duatlon, som blev tilføjet idrætsvaneundersøgelsen i 2011, mens crossfit, dykning/undervandsjagt, floorball, open water-svømning/kystlivredning og stand up-paddling er eksempler på nye aktiviteter i undersøgelsen fra 2016. Fælles for mange af de nyere fremkomne aktiviteter er muligheden for at dyrke dem udendørs i naturen.

Figur 4.3: Udviklingen i de mest populære idrætsaktiviteter blandt børn i alderen 7-15 år i 2007, 2011 og 2016 (pct.)

Figuren viser andelen af børn i alderen 7-15 år, der angiver at have dyrket de viste aktiviteter inden for de seneste 12 måneder.
Kilde: Pilgaard & Rask, 2016.

Figur 4.4: Styrketræning, løb og vandreture er de mest populære aktiviteter blandt voksne (+16 år) (pct.)

Figuren viser andelen af voksne i alderen 16+ år, der angiver at have dyrket de viste aktiviteter inden for de seneste 12 måneder.
Kilde: Pilgaard & Rask, 2016.

Kommunale forskelle i idrætsvanerne

Foruden de brede landsdækkende tendenser i idrætsvanerne, finder man i Danmark forskellige lokale trends og tendenser. Analyser på kommuneniveau viser generelt, at den overordnede idrætsdeltagelse knytter sig til befolkningssammensætningen i kommunen.

Kommuner med relativt højt uddannelsesniveau rummer typisk også en befolkning med højt idrætsdeltagelsesniveau. Omvendt ser karakteren af idrætsdeltagelsen ud til at knytte mere an til den kommunale kontekst. Eksempelvis fremstår mountainbike (blandt voksne mænd) og håndbold og gymnastik (blandt piger) som centrale idrætsaktiviteter i en kommune som Varde, hvor der har været en målrettet satsning på at etablere mountainbike-spår i naturen, og hvor der findes relativt mange idrætshaller med håndboldstørrelse og et foreningsliv, som formår at skabe tilslutning til en traditionel aktivitet som gymnastik (Pilgaard, 2015). Omvendt har sådanne aktiviteter trangere kår i kommuner som Ballerup og

Gladsaxe, hvor der er relativt færre halfaciliteter med håndboldstørrelse, og hvor eksempelvis dans og fitness overgår tilslutningen til gymnastik blandt pigerne.

Generelt tegner der sig nogle urbaniseringsmæssige mønstre i idrætsdeltagelsen. Storbykommuner (tæt på København) har et mere 'urbant' aktivitetsmønster end kommuner længere væk fra storbyen.

I det urbane ligger en tendens til kommerciel idræt som alternativ til foreningsbårne aktiviteter, som omvendt (stadig) har bedre fat i idrætsudøverne uden for de store byer. Dans, basketball, yoga, streetaktiviteter og fitness hører også til 'urbane' aktivitetsformer, mens håndbold, gymnastik og til dels ridning fylder mere i kommuner uden for storbyen.

Aktuelle strømninger i idrætsdeltagelsen

I overordnede træk kan man tale om flere strømninger i danskernes idrætsdeltagelsestendenser i disse år. Disse strømninger er interessante at tænke med i et talentudviklingsperspektiv i forlængelse af rapportens fokus på mulighederne for at gøre *"Holbæk SportsBy til et attraktivt sted at udfolde sit idrætsrelaterede talent"*.

Nedenfor nævnes fire aktuelle strømninger i idrætsdeltagelsen, som i høj grad er værd at tage med i de strategiske overvejelser for Holbæk SportsBy:

Strømning 1: Hverdagsmotion kræver sin plads

En strømning går i retning af hverdagsmotion, hvor det primært handler om effektiv træning og vedligeholdelse af kroppen på den mest tilgængelige måde i hverdagslivet. Her er fitnesscentre eller den individuelle løbetur eller vandretur centrale eksempler med 30 pct. af voksne danskere, der styrketræner, 29 pct. der løber og 25 pct., som går vandreture regelmæssigt.

Et fokuspunkt kunne være at gøre hverdagsmotion attraktivt og tilgængeligt for alle borgere i alle dele af kommunen på alle tider af døgnet og året. Samarbejde mellem forskellige private, foreningsbaserede og kommunale aktører kunne løfte området i forhold til at øge tilgængelighed og løfte faciliteter til træning både indendørs og udendørs i by og natur. Eliteidrættens behov for faciliteter til grundlæggende styrke- og konditionstræning og for tidsmæssig fleksibilitet matcher fint med hverdagsmotion.

Det skal bemærkes, at der rundt omkring i Holbæk Kommune allerede er en lang nyere række tiltag, der adresserer mulighederne for fleksibel hverdagsmotion. Kajakfaciliteter, badebroer, MTB-spor, udendørs fitness-redskaber osv. er konkrete eksempler fra forskellige lokaliteter i kommunen.

Strømning 2: Livstilsidrætter skaber nye målgrupper

En anden strømning handler om idrætsrelaterede 'livstilsprojekter', hvor motions- og sportsaktiviteterne blandt mange unge eller voksne uden for den traditionelle eliteidræt får

en central plads gennem eksempelvis mange udgifter til udstyr, rejser, deltagelse i stævner/turneringer, involvering og tidsmæssig investering i træning, aktivitetsfællesskaber mv.

Her er selvorganiserede aktiviteter som mountainbike, cykling, triatlon eller stand up-paddling gode eksempler i disse år. Også yoga-relateret livsstil finder plads her med daglig yogaudøvelse, deltagelse i yoga retreats, yogaevents, mindfulness- og vejtrækningskurser mv.

Den stigende gruppe af engagerede motionister kan betegnes som 'voksentalenter' i den forstand, at mange af udøverne starter på disse aktiviteter relativt sent i livet, arbejder hårdt og systematisk på at opnå personlig forbedring og succes og gerne investerer økonomisk i deres idrætsdeltagelse. Danskernes motions- og sportsvaner 2016 viser eksempelvis, at voksne udøvere over 16 år i gennemsnit har dyrket løb i 5-10 år, at mountainbikeudøvere i gennemsnit har mindre end 5 års erfaring, mens triatleter, surfere/stand-up padlere og yogaudøvere i gennemsnit har mindre end tre års erfaring. Samtidig angiver hele 26 pct. af alle idrætsaktive danskere, at de træner mere end seks timer om ugen.

Det kan være interessant for Holbæk SportsBy at arbejde med rammer og tiltag, som tilgodeser 'voksentalenters' potentialer for udvikling af deres livsstilsidrætter med afsæt i hverdagstræning, events/retreats, bootcamps, videndeling om træning, udstyr mv., som kan bidrage til at realisere livstilsudøvernes mål.

Rent organisatorisk er det værd at bemærke, at mange af livstilsidrætterne ikke kun drives frem af etablerede idrætsorganisationer eller specialforbund, men i høj grad også af nye strukturer som eksempelvis Den Nationale Platform for Gadeidræt, Dansk Surf & Rafting Forbund (vandsport), private instruktører og konsulentvirksomheder, private yogaskoler, fitnessudbydere, cykel- og løbetrænere osv. Der er et meget bredt felt at udbydere at interagere med, hvis man gerne vil tiltrække målgruppen af livstilsudøvere til Holbæk SportsBy

Strømning 3: Mange foreninger er parate til at tilpasse deres udbud

En tredje strømning i idrætsvanerne handler om foreningsidrættens og mange af de centrale idrætsorganisationer og forbunds stigende fokus på at tilpasse sig forældregenerationens (voksenmotionisternes) efterspørgsel på motion i disse år – til en hvis grad på grund af tab af markedsandele til den kommercielle sektor.

Klassiske eksempler er den succesfulde etablering af foreningsfitness i mange idrætsanlæg i de senere år, men også forskellige 'omskrivninger' af klassiske idrætter til nye målgrupper som eksempelvis fodboldfitness, håndboldfitness, oplevelsesløb, biathlon (løb og skydning) eller en ny satsning på motions-floorball osv. vinder indpas i foreningslivet.

Her ser man eksempler på tidligere udøvere, som finder rum til at vende tilbage til idrætten, men også helt nye udøvere får en chance for at stifte bekendtskab med aktiviteter, hvor 'løbet ellers var kørt' allerede i ungdomsårene. Her kan man tale om 'senstartere' i meget bred forstand, hvor foreningsidræt sammen med relevante andre aktører kan arbejde med

fokus på at gøre traditionelle idrætter så tilgængelige og relevante som muligt for høj og lav i alle aldersgrupper.

Idrættens hovedorganisationer, DIF og DGI, har i deres fælles vision 'Bevæg Dig for Livet'¹⁷ særlig fokus på gruppen af voksne motionister i foreningslivet. Det er dog værd at bemærke, at de klassiske idrætsorganisationer ikke er alene på markedet som udbydere af nye koncepter og konsulenttydelser til foreningslivet. Et aktuelt eksempel kan være Center for Holdspil og Sundhed ved Københavns Universitet, der i 2017 har fået en egen 'implementeringsenhed'¹⁸, der skal hjælpe kommuner og foreninger med at introducere nye boldspilsformer med et sundhedsmæssigt sigte.

Strømning 4: Mange målgrupper ønsker fleksible idrætsmiljøer

En fjerde strømning – eller modstrømning til idrætten, om man vil – handler om teenageres tendens til at holde pause fra sport og motion. I teenagealderen sker en stigende polarisering mellem unge, som melder om øget fordybelse og tidsforbrug på sport og motion, mens en stigende andel – især piger – holder pause eller helt stopper med sport eller motion. Mange skifter også foreningsidrætten ud med kommerciel fitness eller selvorganiserede aktiviteter i de unge år.

Mange sportsgrenes fokus på talentudvikling sker således i praksis som et 'udskilningsløb', som i de seneste mange år har resulteret i en debat om behovet for styrket fastholdelse af teenagere og unge voksne i idrætten.

Det er i relation til Holbæk SportsBy særdeles relevant at se på mulighed for fastholdelse i et bredt perspektiv ved at skabe gode sociale og fysiske aktivitetsmiljøer som en overordnet ramme, inden for hvilken de unge kan udleve deres behov for fleksibilitet og omskiftelighed i en livsfase, hvor hverdagslivet generelt er i opbrydning.

Populært sagt skal et udviklingsorienteret idrætsmiljø i Holbæk SportsBy både kunne rumme mulighed for fordybelse i eliteidrætten for et relativt mindretal af udøvere samt mulighed for at gå i den modsatte vej retning og skabe 'seriøse tilbud' til de 'useriøse' unge på tværs af køn, aldersgrupper og aktiviteter.

Tendenser i brugen af faciliteter

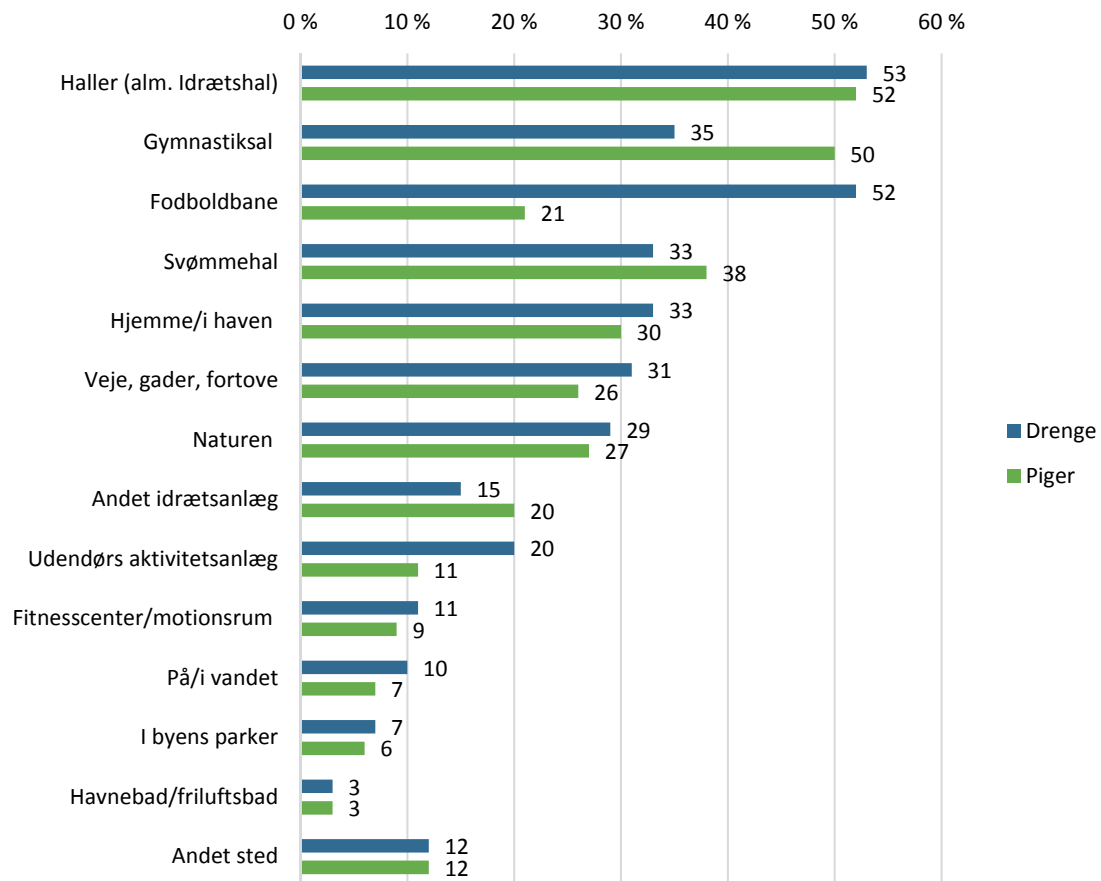
Såvel lokalplanen som grundprincipperne og det arkitektoniske oplæg for Holbæk SportsBy er opmærksom på tendenserne i danskernes motions- og sportsvaner og det deraf følgende behov for at tænke idrætsfaciliteter bredere end klassiske idrætsfaciliteter. Et sådant fokus er helt nødvendigt, idet de generelle tendenser i idrætsdeltagelsen i disse år udfordrer mange klassiske idrætsfaciliteter.

¹⁷ Temaside for Bevæg Dig for Livet: <https://www.bevaegdigforlivet.dk/>

¹⁸ Hjemmeside for Center for Holdspil og Sundhed ved Københavns Universitet: <http://www.holdspil.ku.dk/>

Behovet for de 'klassiske' idrætsfaciliteter er fortsat stort, især for børn og unge, der såvel i skoletiden som i fritidslivet i høj grad dyrker de klassiske idrætsgrene. I Danskernes motions- og sportsvaner 2016 blev børn og unge (7-15 år) bedt om at angive, hvilke faciliteter, de benyttede til deres idræt. Bemærk i figuren neden for de klare kønsforskelle i forhold til fodboldbaner (primært drenge) og gymnastiksale/andre idrætsanlæg (klart flertal af piger).

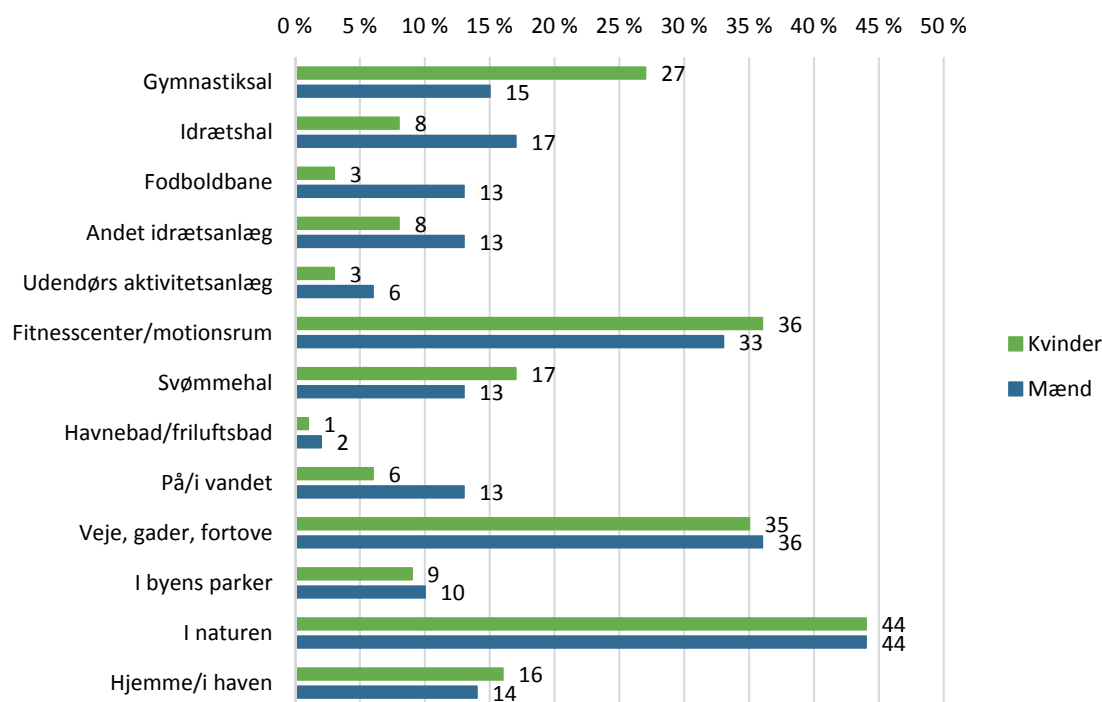
Figur 4.5: Drenge og piger bruger i høj grad de klassiske facilitetstyper

Figuren viser andelen af alle børn, der dyrker sport eller motion i forskellige aktiviteter. Fordelt på køn (n=3.221). Kilde: Pilgaard & Rask, 2016.

'Vanskeligheden' for en moderne idrætsfacilitet som Holbæk SportsBy med fokus på at udvikle gode rammer for alle aldersgrupper og målgrupper er at kombinere de traditionelle idrætsfaciliteter med de tendenser i særligt voksnes idrætsvaner, som i udpræget grad peger mod øget selvorganisering og brug af udendørs rammer til idræt. Det er dog værd at bemærke, at voksnes relativt beskedne brug af de klassiske faciliteter kan være påvirket af, at foreningsaktiviteter for børn og unge typisk prioriteres først i anvisningen ingen af lokaler efter folkeoplysningsloven i kommunerne.

Figur 4.6: Voksnes brug af faciliteter til sport og motion.

Figuren viser andelen af voksne, der dyrker deres aktiviteter i en række faciliteter fordelt på køn (n=3.914). Kilde: Pilgaard & Rask, 2016.

Som det fremgår, er voksne mest tilbøjelige til at dyrke sport eller motion udendørs i naturen og på veje, gader og fortove, mens fitnesscenter/ motionsrum er voksnes mest benyttede indendørs facilitet. Også hos voksne er der visse kønsforskelle med mændene som de hyppigste brugere af haller, fodboldbaner og andre idrætsanlæg, mens kvinderne er de flittigste brugere af gymnastiksale.

Tendensen til at benytte udendørs faciliteter og dyrke selvorganiserede aktiviteter, betyder ikke, at Holbæk SportsBy som facilitet ikke kan spille en væsentlig rolle som serviceudbyder for voksne. Dels kombineres udendørs løb/vandreture ofte med eksempelvis styrketræning eller fitness, dels kan gode faciliteter som omklædningsrum, caféområde, depotplads/mødesteder, behandlingsfaciliteter og adgang til instruktion etc. være med at gøre Holbæk SportsBy til en attraktiv 'hub' også for udendørs aktiviteter – eksempelvis mens børnene dyrker mere klassisk foreningsidræt.

Sæsonudsving i faciliteterne

En anden meget væsentlig faktor på facilitetsområdet for miljøet og udnyttelsen af Holbæk SportsBy er de ofte ganske store sæsonudsving i foreningernes og de forskellige idrætsaktiviteters rytme.

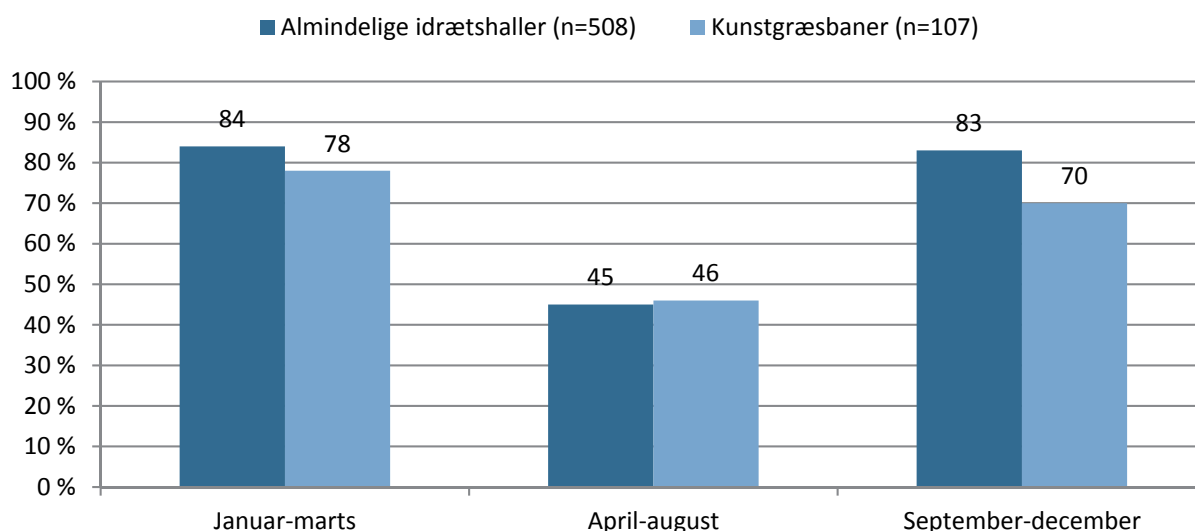
Selv om mange foreninger ofte oplever flaskehalsproblemer i forhold til adgang til sports-haller, fodboldbaner eller svømmefaciliteter i prime time (hverdage kl. 17-20) i højsæsonen, viser en lang række lokale undersøgelser af kapacitetsudnyttelse på offentlige idrætsanlæg

i kommunerne (Idan, 2017a), at foreningerne i mange tilfælde kun efterspørger eksempelvis haltider i tidsrummet 16-22 i ca. halvdelen af året, hvis man ser efterspørgslen over et helt år. Resten af tiden er ledig eller - om man vil - et mulighedsrum for at skabe andre typer af aktivitet i faciliteterne. Foreningerne efterspørger typisk tider i efterårs-, vinter- og forårsperioden, mens foreningernes behov er mindre i de varmere sommermåneder og typisk også i ferieperioder på andre tider af året.

Sæsonudsvingene på de gængse idrætsfaciliteter fremgår meget tydeligt af Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (SDU) og Idans fælles forsknings- og formidlingsprojekt 'Fremtidens idrætsfaciliteter' (Idan & CISC, 2017), hvor ledere fra 508 anlæg med en eller flere haller og ledere fra 107 anlæg med en eller flere kunstgræsbaner fra 50 kommuner har vurderet belægningen (bookinger) af deres faciliteter hen over året.

Når det kommer til almindelige idrætshaller og kunstgræsbaner, er booking højest i perioderne fra januar til marts og fra september til december, mens den er betydelige lavere i den mellemliggende periode fra april til marts.

Figur 4.7: Stor variation i booking af faciliteter på tværs af året (pct.)

Figuren viser ledere af idrætsanlægs vurdering af den procentuelle booking af de almindelige idrætshaller og kunstgræsbaner i deres anlæg på tværs af året. Kun ledere med de pågældende faciliteter i deres anlæg har svaret. Kilde: Idan & CISC (2017): Fremtidens idrætsfaciliteter – organisering, ledelse og styring.

Hvis Holbæk SportsBy skal kunne fungere som idrætscenter med fuld service og 'miljø' for talentudvikling/eliteidræt og samtidig kunne bidrage til sundhed og motion for alle borgergrupper over hele året, er det nødvendigt at skabe en ledelsesmæssig fokus på den varierende belastning over dag, uge og måned.

Stort opland

For et idrætscenter som Holbæk SportsBy med regionale ambitioner er det i den sammenhæng værd at forholde sig til idrættens vilkår og struktur i det regionale opland.

Den kommende landsdækkende Facilitetsdatabase fra Lokale og Anlægsfonden og Idan (Idan, 2017) vil synliggøre, at Holbæk har en relativt god facilitetsdækning i forhold til især hovedstadsområdet. Især er dækningen med klassiske faciliteter som fodboldbaner, spring-sale og håndboldhaller lavere i mange af hovedstadsområdets kommuner, hvor der til gengæld typisk er en høj koncentration af private fitnesscentre. Heri ligger et vist potentiale for Holbæk SportsBy som multicenter med mange idrætsfaciliteter på ét sted for at markere sig som et tilgængeligt og attraktivt sted for træningsleje, camps, 'akademier', stævner osv. i et regionalt perspektiv.

Sociale udfordringer i idrætten

Endnu en meget væsentlig tendens, som vil påvirke Holbæk SportsBy, er idrættens 'glidning' fra i høj grad at være vokset 'fra neden' som en lystbetonet aktivitet i civilsamfundet til i dag også at være et etableret kommunalt velfærdsområde på linje med daginstitutioner, skoler og ældrepleje.

Glidningen er sket over de seneste årtier via lovgivninger på foreningsområdet som fritidsloven (1969) og senere folkeoplysningsloven (1991), som indeholder bestemmelser vedrørende faciliteter og økonomisk støtte til foreningslivet.

De seneste årtier har ydermere budt på en øget videnskabelig dokumentation for og øget politisk fokus på idræt og fysisk aktivitet som en væsentlig faktor i forhold til eksempelvis mental sundhed eller forebyggelse eller helbredelse af livstilssygdomme.

Strukturreformen i 2007 med større kommunale forvaltninger og nye opgaver på det borgernære sundhedsområde til følge for kommunerne har yderligere forstærket tendensen til ikke blot at se idrætten og foreningerne som en del af et aktivt fritids- og kulturliv, men til også at indeholde ønsker om at benytte idrætten som 'instrument' i forhold til løsning af samfundsmæssige opgaver som sundhed og forebyggelse, integration og social inklusion samt i mindre grad i forhold til vækst og erhvervsfremme (Ibsen, 2010).

Senest har skolereformen understreget samspillet mellem motorik/fysisk aktivitet og indlæring og øget kravene til omfanget af idræt og fysisk aktivitet i skolerne samt forventningerne til et øget samspil mellem skolerne og foreningslivet og andre dele af det omgivende samfund om at aktivere børnene med fritidsinteresser som idræt.

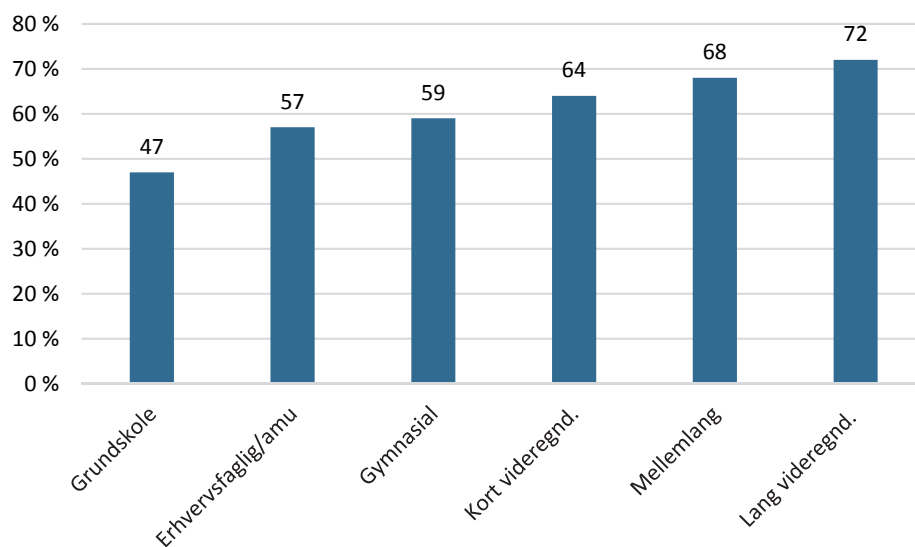
Det vil gå for vidt at gå i detaljer med tendensen til at instrumentalisere idrætten i denne rapport. De overordnede udviklingstræk er velbeskrevne i eksempelvis Breddeidrætsudvalgets rapport 'Idræt for alle' fra 2009 (Idræt for alle, 2009).

Tendensen til at inddrage idrætten i forskellige former for samfundsrelaterede opgaver skinner også igennem i planerne for Holbæk SportsBy, der forventes at indgå i løsning af overordnede velfærdsopgaver og samfundsmæssige formål. Dette fremgår af lokalplanen for området og de konkrete visioner og byggeplaner for Holbæk SportsBy. Helt håndgribeligt indgår et Sundhedshus som en del af planerne for byggeriet.

Den tiltagende interesse fra såvel stat, kommuner og i nogen grad også idrætsorganisationer og civilsamfund for i højere grad at benytte idrætten som 'instrument' i forhold til løsning af velfærdsopgaver udfordrer idrættens og dermed også idrætsfaciliteternes traditionelle organisering og rolle.

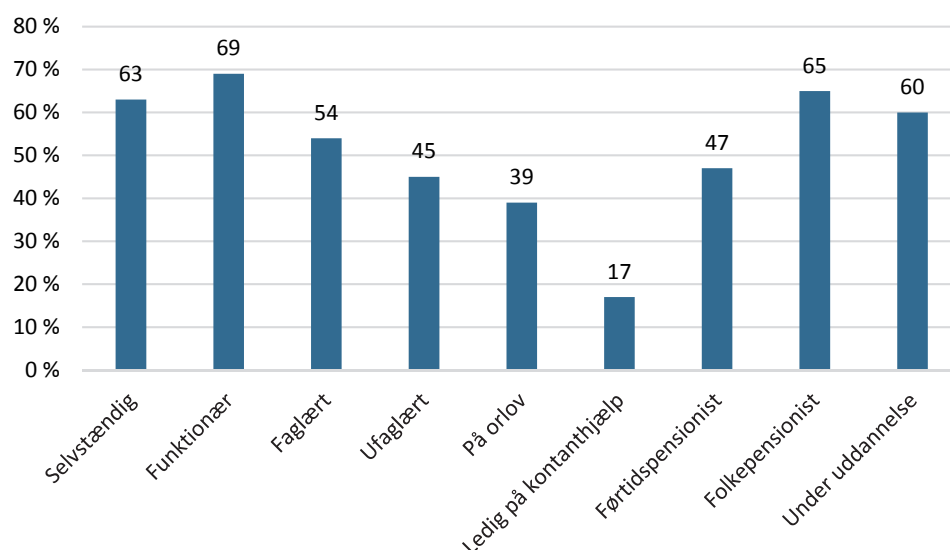
Status er aktuelt, at idrætsdeltagelsen i Danmark har ganske store sociale slagsider. I forhold til den voksne del af befolkningen viser tallene fra Danskernes motions- og sportsvaner 2016, at de består en ganske stor skævhed i befolkningens deltagelse i sport eller motion efter uddannelsesniveau eller beskæftigelsesniveau trods flere årtiers fokus på tendensen:

Figur 4.8: Voksnes deltagelse i sport eller motion varierer med uddannelseslængde (pct.)

Figuren viser andelen, der svarer 'Ja' på spørgsmålet 'Dyrker du normalt sport/motion?' fordelt på uddannelseslængde (n=3.914).
Kilde: Pilgaard & Rask, 2016.

Figur 4.9: Voksnes deltagelse i sport eller motion varierer efter hovedbeskæftigelse (pct.)

Figuren viser andelen, der svarer 'Ja' på spørgsmålet 'Dyrker du normalt sport/motion?' fordelt på hovedbeskæftigelse (n=3.914). Kilde: Pilgaard & Rask, 2016.

Den sociale slagside i idrætsdeltagelsen gør sig ligeledes gældende i forhold til børn og unge. Eksempelvis har forældrenes egen aktivitet stor betydning for børnenes deltagelse i sport eller motion i fritiden, lige som forældrenes etnicitet har vist sig at være en indikator for børnenes – især pigernes – tilbøjelighed til deltagelse i idræt, herunder foreningsidræt (Pilgaard & Rask, 2016).

For Holbæk SportsBys vedkommende betyder den stigende fokus på idræt og fysisk aktivitet som velfærdsinstrument, at faciliteten ideelt skal kunne rumme såvel de ekstremt dedikerede og krævende talenter og idrætsudøvere i den ene ende, og de 'umotiverede' og 'idrætsuvante' borgere i den anden ende.

Heri ligger på den ene side store fælles potentialer i forhold til eksempelvis adgangen til behandling og sundhedsydelser, adgangen til kost og ernæring, adgangen til visse træningsfaciliteter osv., men på den anden side også potentielle konflikter i forhold til prioritering af ressourcer, i forhold til faglige kompetencer og i forhold til, hvem der har 'serveretten' i forhold til beslutninger og tiltag i forhold til forskellige målgrupper.

Innovatørerne kommer – en idrætssektor i hastig forandring

En sidste overordnet tendens, som hører hjemme i scenarierne for idrætssektorens udvikling og den virkelighed, Holbæk SportsBy skal fungere i, er den stadig hastigere teknologiske udvikling, professionalisering og medialisering, som præger såvel idrætssektoren som mange andre områder af samfundet.

Idan har over de seneste år valgt at følge og analysere udviklingen i det permanente analyseprojekt 'Idrættens innovatører', hvor instituttet løbende er i dialog med idrætsrelaterede start ups, iværksættervirksomheder, socioøkonomiske virksomheder, eventudbydere og

arrangører samt mere traditionelle foreninger og idrætsorganisationer, der forsøger at gennemføre forandringsprocesser (Idan, 2017b).

Udviklingen er blandt andet drevet af den generelle teknologiske udvikling og digitalisering i samfundet, som gør det muligt at organisere idrætten eller udbyde idrætsrelaterede serviceydelser på nye måder.

Medieforskere taler om en 'medialisering' af samfundet, hvor især de digitale medier og tjenester former vores liv og samfund i stadig højere grad, og hvor et stigende antal digitale tjenester med den øgede udbredelse af internet og smartphones forsøger at overføre tankegangen eller serviceydelserne bag nyere digitale mastodonter som Facebook, Uber eller Airbnb til idrætsrelaterede serviceydelser.

Udviklingen forstærkes i den danske idrætssektor yderligere af et idrætsrelateret uddannelsesmarked i hastig vækst. De traditionelle kurser i idrætsorganisationer og specialforbund med fokus på at opkvalificere frivillige ledere og trænere til foreningsidrætten får i stigende grad følgeskab af det formelle uddannelsessystem, hvor idrætsuddannelser på universiteterne, linjefag på pædagog- og lærerseminarierne, nye professionsuddannelser i event- eller sports management eller erhvervsuddannelser med fokus på teknik- eller facilitetsdrift løbende har øget optag deres optag af studerende.

Mange af de formelle uddannelser har i de senere år tillige haft et forøget fokus på innovation og entreprenørskab som en del af uddannelserne med henblik på, at de studerende bedre skal kunne se mulighederne og have kapacitet til at skabe deres egne jobs og virksomheder.

Udviklingen er eskaleret siden 2000 med nye uddannelser, linjer og idrætsrelaterede 'toninger' af eksisterende uddannelser. Idan opgjorde i 2011 antallet af fuldtidsstuderende på idrætsrelaterede uddannelser til 15.387 (Bjerrum, 2011). Et tal, der næppe er mindre i 2017. Det idrætsrelaterede uddannelsesmarked er således i sig selv en sektor i vækst. Tilmed har idrætsorganisationernes kursusvirksomhed og det formelle uddannelsessystem i stigende grad fået følgeskab af en næsten uoverskuelig underskov af private (kommercielle) kortere eller længere uddannelser inden for eksempelvis fitness og yoga.

Samlet set betyder udviklingen internationalt og i Danmark, at der i disse år opstår et stigende antal idrætsrelaterede virksomheder og serviceydelser, der alle leder efter fodfæste i idrætssektoren.

Idan udgav i maj 2016 analysen 'Idrættens innovatører' (Hedal, 2016), som byggede på interview med 25 forskellige virksomheder/organisationer, som på forskellig vis forsøgte at vinde fodfæste på markedet med idrætsrelaterede ydelser. Selv om innovatørerne var vidt forskellige, havde de som fællestræk, at de på forskellig vis gennem ny teknologi eller nye serviceydelser forsøgte at øge tilgængeligheden til idrættens ressourcer på en bred palet af områder, der i rapporten blev rubriceret under følgende samlende overskrifter:

- Faciliteter
- Træningspartnere
- Udstyr
- Regler og discipliner
- Frivillighed
- Administration og koordinering
- Events og kalendere
- Træningsdata
- Bruger/medlemsdata
- Fællesskaber
- Instruktører/coaches/trænere
- Sponsorer/investorer
- Medier

For Holbæk SportsBy betyder udviklingen, at gæsterne og foreningernes forventninger til tilgængelighed til faciliteter og udstyr, kommunikation, adgang til digitale tjenester, inddragelse af teknologi, aktivitetsudvikling, faglighed hos personalet osv. må forventes at stige voldsomt i de kommende år.

Samtidig vil gæsterne og brugerne i kraft af medialiseringen potentielt selv være stærke ressourcer i aktivering og markedsføringen af Holbæk SportsBy.

I sammenlignelige lande som Holland (se eksempelvis innovationsmiljøet i SX-bygningen i Eindhoven¹⁹) og Storbritannien (se eksempelvis London Sports lancering af en 'Sport Technology Incubator'²⁰) arbejder kommuner, idrætsorganisationer og virksomheder strategisk med at skabe gode miljøer og innovation og teknologisk udvikling af idrætten.

Herhjemme har man i den senere tid set lignende tendenser med blandt andet Danmarks Idrætsforbunds lancering af Idrættens Innovationslab i samarbejde med Industriens Fond²¹ og DGI's forventede snarlige lancering af et DGI Entrepreneurship Miljø.

Holbæk SportsBy har både i de fysiske rammer og i den teknologiske infrastruktur mulighed for at starte 'på en frisk' og for at positionere sig i forhold til idrætsrelateret innovation. Man kan i den proces og som led i et bredere syn på talentudvikling i idrætten overveje at gøre huset til et 'eksperimentarium' eller 'udviklingslaboratorium', hvor innovative virksomheder og organisationer tilbydes et udviklingsorienteret miljø til at teste eller lancere nye digitale tjenesteydelser, nye services, nye aktivitetsformer eller events osv. i dialog med Holbæk Kommune, Holbæk SportsBy og husets forskellige brugere.

¹⁹ Link til hjemmeside for SX-Eindhoven: <http://www.sx-eindhoven.nl/>

²⁰ Link til nyhed om London Sports 'sport technology incubator': <http://www.londonandpartners.com/media-centre/press-releases/2016/20161115-londons-sports-tech-industry-boosted-by-announcement-of-new-sport-technology-incubator>

²¹ Se pressemeddelelse om Idrættens Innovationslab: http://www.dif.dk/da/Nyt/DIF-nyheder/2017/Februar/20170214_innovationslab

En mulig udviklings-konfiguration for Holbæk SportsBy

Sammenfattende er Holbæk SportsBy i gang med at opføre et af Danmarks mest ambitiøse idrætsbyggerier i mange år på et tidspunkt, hvor idrætssektoren generelt er i ganske voldsom forandring.

På den side har man som hovedformål at skabe et optimalt niveau for den traditionelle talentudvikling og eliteidrætten samt at imødekomme idrætsforeningernes behov og ønsker for bedre rammer og mere kapacitet.

På den anden side har man et klart ønske om at favne aktuelle tendenser i idrætsdeltagelsen, nye organiseringsformer og aktiviteter, lige som man ønsker at skabe en Holbæk SportsBy i tæt samspil og dialog med lokalområdets skoler, institutioner, virksomheder og borgere.

Man ønsker ligeledes at skabe en Holbæk SportsBy med en attraktionskraft, der rækker ud over det nære lokalområde, men som også kan spille ind i den kulturelle eller turistmæssige profilering og udvikling af Holbæk by og Holbæk Kommune.

Endelig ønsker man at gøre Holbæk SportsBy til et aktiv i forhold til sundheds- og velfærdspolitikken, hvilket rent idrætsfagligt betyder, at man skal skabe en Holbæk SportsBy, som ikke kun er attraktiv for de idrætsaktive, men også for de inaktive og idrætsuvante.

Holbæk SportsBy skal altså kunne indfri mange forventninger og i praksis formå at kombinere ved første øjekast modsatrettede behov som fællesskab, fleksibilitet, individualisering og rutine.

Er disse modsatrettede behov og forudsætninger hinandens modsætninger – eller kan de tværtimod være inspiration for en fremtidsrettet organisation og struktur af Holbæk SportsBy, der tilgodeser alle behov?

I det nedenstående vil Idan på baggrund af et spørgsmålsbatteri fra Danskernes motions- og sportsvaner 2011' (Asserhøj, 2011) forsøge at operationalisere behovene i en samlet model for Holbæk SportsBy.

Det er en udbredt opfattelse, at nyere individuelle motionsformer som løb og fitness, der har vundet kraftigt frem, står i modsætning til de sociale fællesskaber, der traditionelt har præget den danske foreningsidræt. Betyder udviklingen, at sport og motion er ved at miste sin rolle som en væsentlig bidrager af social kapital?

Svaret er nej, hvis man spørger de idrætsaktive selv. Når voksenbefolkningen (16 år+) bliver spurgt om dens holdning til at dyrke idræt alene eller i fællesskab, erklærer et stort flertal sig enig i, at venskaber/social kontakt betyder meget i forbindelse med deltagelse i sport eller motion. Faktisk er det kun ønsket om stor fleksibilitet i tilrettelæggelsen af træningen, der overstiger behovet for sociale relationer, hvilket i sig selv er interessant.

Frihed til fleksible træningstider kan umiddelbart lyde som en udfordring at få til at spille sammen med ønsket om at indgå i sociale fællesskaber. Frihed og fællesskab er to facetter, som i nogle sammenhænge har været opfattet som uforenelige størrelser, men ikke desto mindre er det en kombination, som bliver interessant at udforske nærmere i forbindelse med fremtidens organisering af sport og motion i fritiden, fordi den er så efterspurgt.

Spørgsmålet er selvfølgelig, hvilke idrætsudbydere der formår at skabe de bedste tilbud, som tillader at kombinere disse to aspekter?

Figur 4.10: Befolkningen værdsætter både stor fleksibilitet og sociale relationer i organiseringen af sport og motion.

Figuren viser gennemsnitlig placering på en skala fra 1 til 7, hvor 1 = Helt uenig og 7 = Helt enig. Fordelt på køn. Kilde: Asserhøj, 2011.

Er mænd mere sociale end kvinder?

Kønssforskelle præger kun billedet i mindre omfang, men det viser alligevel nogle interessante tendenser. Mænd er lidt mere orienteret mod sociale fællesskaber end kvinder. Dels betyder sociale fællesskaber mere for dem, når de dyrker sport eller motion, dels har de i større omfang end kvinder valgt en særlig sport eller motionsform på grund af de sociale kontakter, som de får herved. Samtidig betyder det mere for mænd end kvinder, at de kender de personer, som de dyrker sport eller motion sammen med.

Kønsforskellene kan dog forklares med forskellige måder at dyrke sport eller motion på. Mænd er generelt mere tilknyttet holdsportsgrene og deltager i turneringer, hvor det betyder mere, at det er de samme personer, som indgår i holdfællesskaberne. Kønsforskellene forsvinder således, når man kontrollerer for aktiviteternes karakter.

Selvom kvinder er mere til 'individuelle' aktivitetsformer, kan kvinder ikke ligefrem betegnes som 'individuelle' i deres tilgang til at dyrke sport eller motion. Flertallet mener stadig, at sociale fællesskaber betyder meget for dem, når de dyrker sport eller motion.

Kvinder er også lidt mere optaget af, at det er rart, når de ikke selv skal tænke på at organisere træningen og oplever, at det er lettere at komme afsted, når træningen ligger på faste tidspunkter.

Den 'individuelle livsfase'

De unge og de ældre befolkningsgrupper orienterer sig mere mod fællesskaber og rutine i deres holdninger til sport og motion end de midaldrende, som i større grad fokuserer på fleksibilitet og er mindre optaget af, hvorvidt aktiviteterne foregår i sociale sammenhænge, selv om det stadig er op mod halvdelen af befolkningen mellem 30 og 60 år, som værdsætter sociale fællesskaber.

Men generelt tyder den øgede tilslutning til fællesskabet blandt de unge og de ældre på, at værdierne omkring sociale fællesskaber spiller sammen med livsfase snarere end at være et uddøende karaktertræk hos de ældre generationer.

De midaldrende, som dyrker mere sport og motion i dag, end de samme aldersgrupper tidligere har gjort, har formentlig en mere 'nyttebetonet' tilgang til sport og motion end andre befolkningsgrupper, hvor det mere handler om at få trænet kroppen og holde sig selv sund på effektiv vis i en travl hverdag. Både unge og ældre mennesker har muligvis (også) andre intentioner med sporten/motionen, hvor fællesskaberne stadig spiller en betydelig rolle.

Dette bidrager til at aflive – eller i det mindste at opbløde og nuancere – myten om, at de yngre generationer i stigende grad sylter fællesskaberne til fordel for at 'dyrke sig selv'.

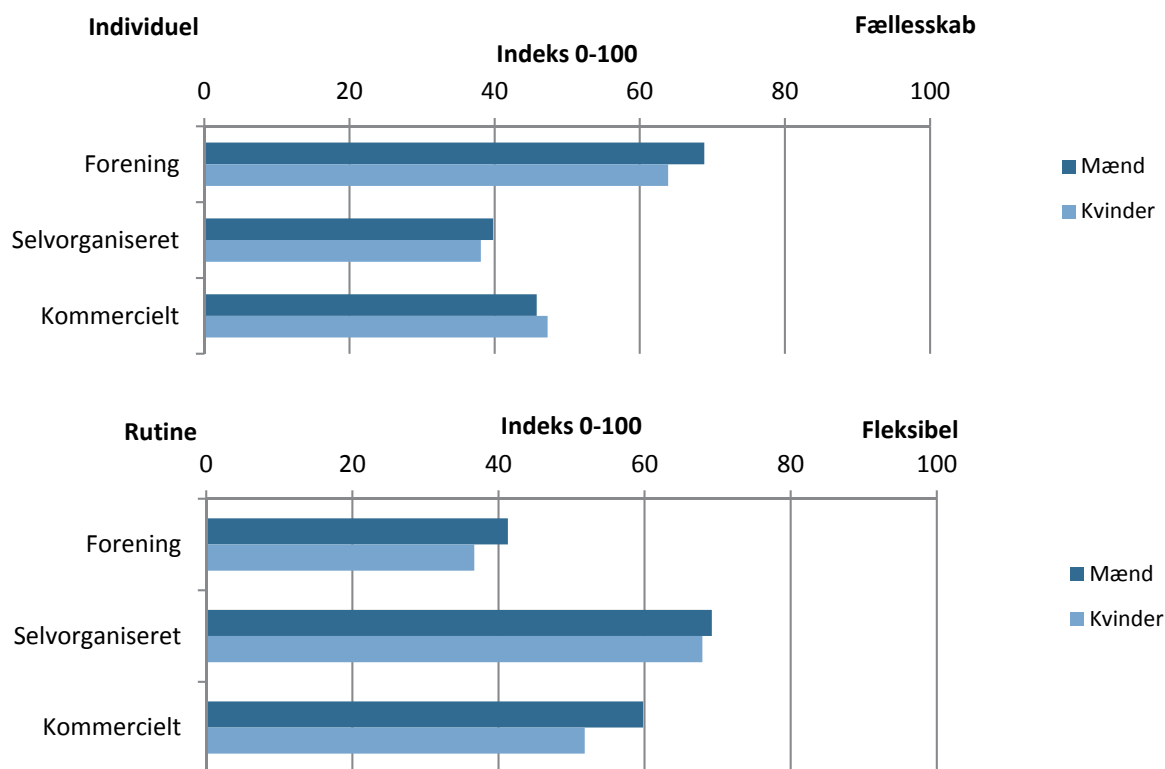
Organiseringsform afgør interessen for fællesskab

Holdninger til sociale fællesskaber og rutinepræget versus fleksibel organisering af sport og motion spiller tæt sammen med karakteren af de aktiviteter, man dyrker. Som allerede nævnt deltager mænd oftere end kvinder i holdsportsgrene, som er med til at forklare det større fokus på sociale relationer.

Ser man helt overordnet på holdningsforskelle på tværs af organiseringsform, finder man, at foreningsaktive orienterer sig mere mod sociale fællesskaber og fokuserer mindre på fleksibilitet end andre motions- og sportsudøvere (analysen ser her på 'rene organiseringsformer', dvs. personer, som udelukkende dyrker sport eller motion i ét regi).

Man finder det omvendte billede blandt selvorganiserede udøvere, mens personer i kommercielle centre er mere splittede, som det fremgår af figur 2. Figuren viser samtidig forskelle på mænd og kvinder. Mænd er generelt mere orienteret mod fællesskaber og fleksible træningsmuligheder end kvinder uafhængig af organiseringsform.

Figur 4.11: Foreningsudøvere er mere orienteret mod fællesskaber og rutine end selvorganiserede og udøvere i kommercielle centre.

I figurerne er svarene på spørgsmålene lagt sammen til to indeks, der udtrykker 0 = individuel orientering over for 100 = fællesskabsfokus på det ene indeks og 0 = ønsker om rutinepræget træning over for 100 = ønsker fleksibilitet på det andet indeks. Figurerne angiver gennemsnitlig placering på de to indeks fordelt på køn. Kilde: Asserhøj, 2011.

Ud fra disse analyser ser man altså nogle indikationer på, at gængse forestillinger om kommercielle centre som grobund for individualisme og ønsket om udelukkende at varetage egne hensyn er mere nuanceret end som så.

Selvom foreningsaktive er mere orienteret mod fællesskab og rutine end andre aktive, finder man ikke en entydig holdning til individuel contra fleksibel træning blandt medlemmer i kommercielt regi. Snarere kan man tale om en meget sammensat deltagergruppe med gennemsnit lige omkring 50 på de to indeks. Umiddelbart ser det ud til, at kommercielle organiseringsformer tiltrækker personer, som kombinerer sociale og fleksible træningsmuligheder. De mest individuelle og fleksible befolkningsgrupper finder man blandt selvorganiserede udøvere.

De oversete segmenter?

Samler man befolkningens svar på de to dimensioner, fællesskab og fleksibilitet, i ét diagram finder man, at den største del af befolkningen foretrækker kombinationen af overvejende individuel træning under fleksible forhold (eksempelvis selvorganiseret løb), efterfulgt af overvejende rutinepræget træning kombineret med sociale fællesskaber (traditionel foreningsidræt).

Figuren herunder (Figur 4.12) viser andelen af respondenter, som placerer sig i de fire kombinationsformer i de fire hjørner. Der er størst tradition for at organisere den idrætslige praksis i de to områder, hvor man enten dyrker individuel og fleksibel træning eller har fællesskabsorienteret og rutinepræget træning. Det er også de to områder, hvor flest personer generelt hører hjemme.

Men figuren viser også, at der stadig er små 20 pct. og 15 pct., der henholdsvis efterlyser 'fleksible fællesskaber' og 'individuel rutine'. Det er derfor interessant at overveje potentialerne for en fremtidig vækst i disse to lidt oversete felter.

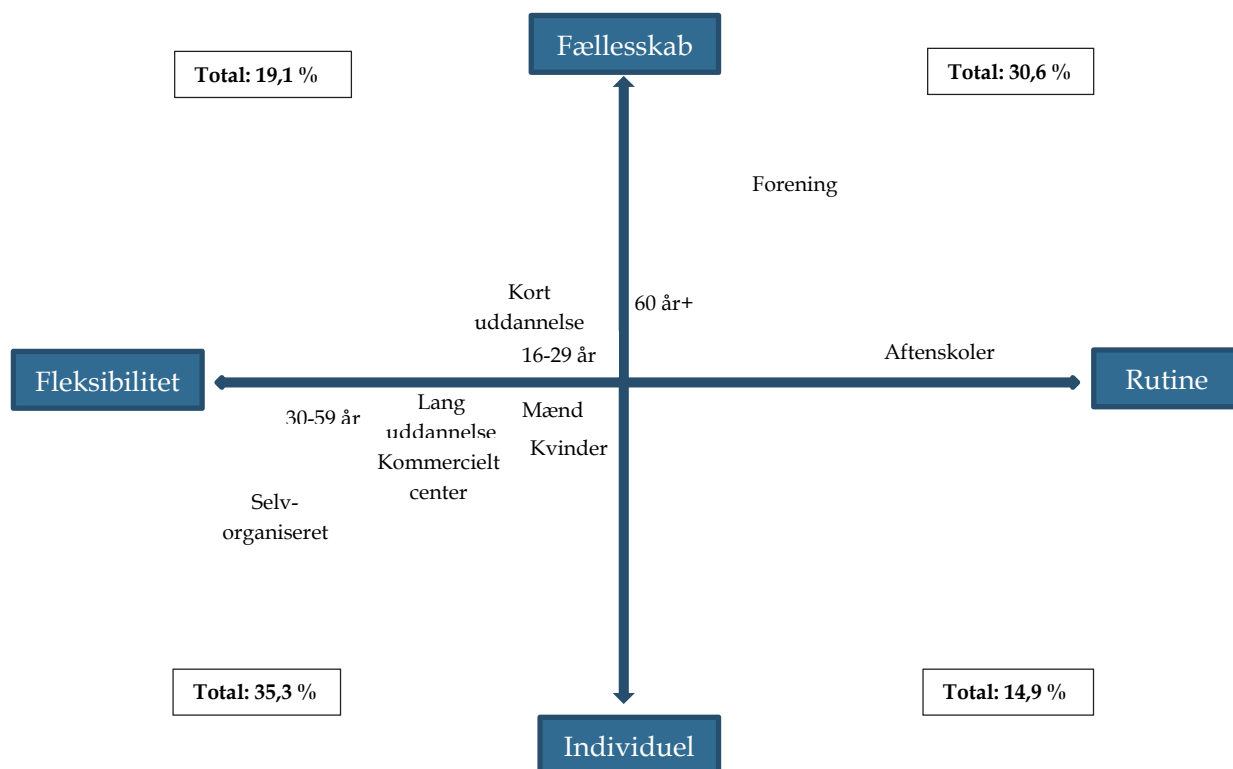
I det øverste venstre hjørne, hvor der er et ønske om fleksible fællesskaber, finder man ikke mindst de unge mellem 16 og 29 år sammen med de dele af befolkningen, der har korte uddannelser. Altså to målgrupper, som det ofte er en stor udfordring at skabe attraktive tilbud til, der kan fastholde dem i regelmæssig sport og motion. Det kunne give grobund for nogle interessante idrætspolitiske overvejelser over nye fremtidige måder at organisere sport og motion på.

Den mindst efterspurgte kombination er individuel træning organiseret i et rutinepræget/fastlagt skema. Personlig træning, hvor en træner 'hjælper' til med at lægge den individuelle træning ind i et fast skema, kan være et af flere svar på dette behov. Kvinderne ligger samlet set tæt på dette felt. Det samme gør personer, der går i aftenskole. En gruppe, der også har en overvægt af (ældre) kvinder.

Aktører supplerer hinanden

De forskellige organiseringsformer er placeret i forskellige områder af figuren, hvilket er med til at understrege, at idrætsaktørerne ofte supplerer hinanden frem for at ligge i direkte konkurrence. De udspringer af nogle forskellige traditioner og rammer derfor også nogle forskellige målgrupper, som ikke alle har de samme ønsker, intentioner og behov med den idrætslige praksis.

Figur 4.12: Overblik over forskellige befolkningsgruppers placering på de to dimensioner

Figuren viser, hvordan andele af den voksne befolkning placerer sig på fire akser: Fleksibilitet, Rutine, Individuel, Fællesskab. Baseret på besvarelser af spørgsmål om motivation og behov i Danskernes motions- og sportsvaner 2011. Kilde: Asserhøj, 2011.

Holbæk SportsBy og fire hovedsegmenter

Nedenfor følger en række eksempler på, hvordan Holbæk SportsBy kan bidrage til at opfylde behovene på de beskrevne dimensioner ovenfor. Listen er langt fra komplet, men blot pejlemærker til inspiration. Bemærk, at modellen viser voksne +16 år. Mange børn og unge vil i høj grad befinde sig i akse fællesskab og rutine gennem skoleidræt og foreningsidræt. Det er ligeledes værd at fastholde, at for individet udelukker den ene organiseringsform ikke den anden.

Man kan sagtens gå til 'klippe-kort-træning' i svømning eller badminton om mandagen, deltage på sit faste volleyball eller gymnastikhold hver onsdag klokken 17 og måske møde op i en uformel cykeltræningsgruppe eller 'Facebook-løbegruppe' lørdag formiddag. For Holbæk SportsBy handler det om at kunne tilbyde en samlet palet af aktiviteter med høj tilgængelighed og lav adgangsbarriere.

Fællesskab og rutine (andel af idrætsaktive 30,6 %):

I denne akse ligger typisk foreningernes 'forpligtende' fællesskaber med relativt faste træningstider. Talentudvikling og eliteidræt ligger i høj grad i denne akse.

Der er mange muligheder for Holbæk SportsBy i at understøtte foreningerne i at udvikle nye tilbud med appel til nye målgrupper, for at forbedre eksisterende tilbud og evt. reducere frafald eller rekruttere nye aktive.

Kapacitet og fysiske rammer til eksisterende og nye aktiviteter i Holbæk SportsBy er naturligvis væsentlige faktorer.

Selve aktivitetsindholdet og kvaliteten i afviklingen af aktiviteterne er andre vigtige faktorer, hvilket forudsætter velfungerende foreninger. Holbæk SportsBy giver mulighed for at understøtte foreningerne med eksempelvis foreningsudvikling, administration samt uddannelse af ledere og trænere og med servicefunktioner som behandlingstilbud, ernæring/kost, lokaler og deleudstyr, overnatningskapacitet, bofunktioner osv.

Endelig sker en væsentlig del af udviklingen på foreningsområdet gennem dannelse af nye foreninger med nye aktiviteter på programmet eller andre værdier og målgrupper end eksisterende foreninger. I 2015 var 13 pct. af idrætsforeningerne i Danmark eksempelvis under 10 år gamle og yderligere 20 pct. af foreningerne var under 25 år gamle (Elmose-Østerlund et al., 2017).

Holbæk SportsBy kan fungere som en slags 'inkubator' for nye aktiviteter. Eksempelvis ved at eksperimentere med nye tilbud og evt. overdrage dem til foreninger, hvis de er bæredygtige, eller ved at sørge for fleksibilitet i sæsonplaner og administration af faciliteterne, så der er plads til at afprøve og igangsætte nye aktiviteter og foreninger.

Fleksibilitet og individuel (andel af idrætsaktive 35,3 pct.):

Dette segment er det største blandt de aktive voksne idrætsudøvere. Selvorganiserede løbere, vandrere og cyklister ligger i høj grad i dette segment, lige som eksempelvis fitnesscentrenes succes i de senere år høj grad afspejles med dette segments behov for eksempelvis at kunne træne styrketræning eller konditionstræning på fleksible vilkår.

Planerne for Holbæk SportsBy tager i høj grad højde for dette segment gennem planlægningen af attraktive udeområder med eksempelvis løberuter, mtb-spor og træningsstationer, lige som indendørs faciliteter som sundhedshus/fitnessfaciliteter, vandfaciliteter, ketsjersale ligeledes alt efter den valgte strategi for drift af centret kan appellere til dette segment.

Fleksibilitet og fællesskab (andel af idrætsaktive 19,1 pct.):

Et af de store potentialer ved Holbæk SportsBy med mange funktioner på ét sted er at skabe et lokalt/regionalt mødested for meget brede brugergrupper. Måske går de yngste børn til foreningsidræt, mens teenagere, forældre eller ældre borgere har mulighed for at deltage i mere fleksible træningsformer med holdtræninger, uformelle vandre-, løbe- eller cykelgrupper, kortvarige undervisnings- eller turneringsforløb, enkeltstående motions-events med fortræningsforløb, løbeskoler, svømmeskoler osv.

Sociale medier, apps, events, små iværksættervirksomheder osv. kan i høj grad spille en rolle i at aktivere ledig kapacitet i centret på nye måder og skabe fællesskaber, som placerer sig et sted mellem den individuelle træning og foreningsidrætten.

Individuel og rutine (andel af idrætsaktive 14,9 %):

I dette segment finder man en del af befolkningen, som måske har behov for særlige hensyn for at dyrke idræt, eksempelvis som led i rehabilitering eller behandling/forebyggelse af livstilssygdomme. Der kan være tale om borgere, som ikke har dyrket sport eller motion i mange år, eller som af psykiske eller fysiske årsager ikke føler sig hjemme i foreningsfællesskaber, men som har brug for faglig bistand og trygge omgivelser for at træne. Et andet segment kan være borgere med ønske om personlig træning for at nå særlige sportslige mål eller ønsker om vægttab osv.

Segmentet er det mindste af de fire segmenter blandt idrætsaktive, men ser man på potentialerne i forhold til at aktivere inaktive borgere med idræt og fysisk aktivitet – eventuelt med mulighed for, at de senere glider over i mere holdprægede, selvorganiserede eller foreningsbaserede aktiviteter, er der oplagt synergi mellem idrætsfaciliteterne, idrætsfagligheden og det planlagte Sundhedshus i Holbæk SportsBy.

Store krav til ledelse og struktur

Denne undersøgelse har ikke til opdrag at gå i dybden med drift, ledelse og struktur af den kommende Holbæk SportsBy.

Ikke desto mindre bør dette udblik til tendenser i idrætssektoren synliggøre, at ambitionerne om at styrke talentudvikling og eliteidræt i Holbæk samt ambitionerne om at opføre et nyskabende idrætsmiljø i og omkring Holbæk SportsBy kommer til at kræve, at Holbæk Kommune og Fonden Holbæk SportsBy forbereder sig på at træde nye veje i selve forvaltningen og ledelsen af idrætten og Holbæk SportsBy i særdeleshed.

Hvis Holbæk SportsBy skal fungere som idrætscenter med fuld service og 'miljø' for talentudvikling/eliteidræt og samtidig kunne bidrage til ambitionerne for Holbæk SportsBy om sundhed og motion og attraktive idræts- og kulturarrangementer for alle borgergrupper over hele året, er det nødvendigt at skabe en ledelsesmæssig model og et aktivitetsmæssigt 'årshjul', der tilgodeser den varierende belastning over året samt så vidt muligt tilgodeser og proaktivt imødekommer de mange forskellige brugergruppers behov.

Holbæk SportsBy kommer til at skulle orientere sig mod vidt forskellige udbydere og arrangører hen over forskellige tidspunkter på dagen (hvor de tidlige eftermiddagstimer typisk har lav belastning), ugedage (hvor eksempelvis fredage typisk har lav belastning), måneder (hvor eksempelvis hallerne typisk har lav udnyttelse fra maj-oktober).

Det bliver en hovedopgave for en dynamisk ledelse af Holbæk SportsBy at udvikle et fleksibelt 'årshjul', der på den ene side giver talentudvikling/eliteidræt og foreningsidrætten

optimale rammer, og på den anden side proaktivt formår at skabe den optimale trafik i idrætscentret i forhold til andre brugergrupper.

Listen over udbydere og potentielle arrangører og skabere af aktivitet i Holbæk SportsBy bliver meget lang: Talentråd/eliteidræt, foreninger (eksisterende og nye), skoler/uddannelsesinstitutioner, institutioner, arbejdspladser, aftenskoler, SFO/ungdomsklubber, kulturelle foreninger/udbydere, underholdningsaktører, eventarrangører, kursusudbydere, sportsakademier, idrætsorganisationer/forbund, camps/lejligheder, private instruktører og sundhedsudbydere, selvorganiserede/individuelle grupper, 'lette fællesskaber' organiseret gennem apps og sociale medier, møde/messearrangører, konferencearrangører, turistorganisationer, festarrangører osv. osv.

Indbygget i denne opgave ligger nogle afgørende valg i forhold til de fremtidige driftsmæssige spor for Holbæk SportsBy.

Man skal populært sagt afklare, om Holbæk SportsBy primært skal forstås som nogle attraktive fysiske rammer for en palet af aktører, der i høj grad selv skaber og udvikler faciliteter, *eller* om Holbæk SportsBy skal spille en mere proaktiv og koordinerende rolle i udviklingen af idrætten og aktiveringen af Holbæk SportsBy:

- Hvem hverver og udbyder aktiviteter (eksempelvis foreningerne, Holbæk SportsBy eller andre udbydere)? Hvor går grænsen mellem foreningernes aktiviteter og Holbæk SportsBy, kommunen eller andre aktørers muligheder for at udvikle og udbyde aktiviteter?
- Hvem servicerer aktiviteter (eksempelvis foreningerne selv eller Holbæk SportsBy)?
- Hvem prioriterer adgangen til faciliteter i forholdet mellem daglige brugere og arrangementer osv. (eksempelvis Holbæk Kommune, Holbæk SportsBy, Holbæk Talentråd/eliteidrætten, foreningerne osv.)?
- Hvem bærer den økonomiske gevinst/risiko eller tabet ved at prioritere mindre indtægtsgivende aktiviteter frem for andre? Et eksempel på en økonomisk mindre attraktiv aktivitet set fra Holbæk SportsBys synsvinkel vil i mange tilfælde netop være talentudvikling/eliteidræt, der jo kræver tid og plads og aktiverer relativt få mennesker.
- Hvilke interessenter skal inddrages i udviklingen af Holbæk SportsBys strategiske retning – og hvordan? Holbæk SportsBy er i høj grad udviklet som foreningernes sted, men som det fremgår af denne rapport, vil en lang række andre interessenter få afgørende betydning for Holbæk SportsBys aktivitetsindhold og udvikling i fremtiden.

- Hvad er reelt succeskriterierne for Holbæk SportsBy og prioriteringen af dem: Eksempelvis: Flere unge talenter? Flere medaljer? Flere aktive? Flere foreningsmedlemmer? Flere foreninger? Flere idrætsgrene? Bedre folkesundhed? Højere belægning? Aktivisering af nye målgrupper? Flere gæster? Flere kulturelle arrangementer? Styrket bosætning? Styrket image for Holbæk Kommune? Brugertilfredshed? Økonomisk gevinst? osv.

Ligeledes skal Holbæk Kommune og interessenterne i idrætten afklare relationerne mellem Holbæk SportsBy og andre dele af kommunes idræts- og fritidspolitik, herunder graden af centralisering og graden af samarbejde mellem interesserne i hele kommunen.

Beslutninger på andre forvaltningsområder vil ligeledes spille ind på Holbæk SportsBys fremtidige vilkår, eksempelvis i spørgsmål om graden af fremtidig fortætning af funktioner og aktiviteter omkring Holbæk SportsBy, sundhed, skoleområdet, boliger, andre kulturelle formål osv.

Endelig vil ambitionen om at udvikle Holbæk SportsBy til et unikt sted for eliteidræt og idræt bredt formentlig forudsætte tilvejebringelsen af en vis grad af 'risikovillig kapital' til for eksempel eliteidræt/talentudvikling, hvervning/afvikling af arrangementer samt udvikling af nye aktiviteter eller afprøvning af nye aktivitetsformer, der ikke nødvendigvis er økonomisk bæredygtige på kort sigt, men som samlet kan bidrage til den optimale udnyttelse af Holbæk SportsBy over hele året.

I forhold til eliteidræt og fastholdelse af talenter skal man i øvrigt ikke undervurdere, at en Holbæk SportsBy, der formår at tiltrække de mange målgrupper og segmenter, som er beskrevet ovenfor, også vil kunne rumme mulighed for en vis grad af beskæftigelse for eller fastholdelse af talenter og eliteidrætsudøvere med kompetencer til at fungere som instruktør eller motivator for andre.

Idrætscentre under omstilling

Det er ganske omfattende 'spor', der skal lægges for Holbæk SportsBy. Mange eksisterende multifunktionelle idrætscentre i Danmark befinder sig i disse år i en tilsvarende strategisk omstillingsfase med mange ledelsesmæssige udfordringer som beskrevet i det igangværende forskningsprojekt om Fremtidens idrætsfaciliteter ved Center for forskning i idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved SDU og Idan. Projektet belyser forskellige i styreformer og ledelsesformer og deres indflydelse på idrætsfaciliteters 'performance'.

Blandt de første resultater er en tydeliggørelse af, at forventningerne til fagligheden hos ledere af idrætsfaciliteter i mange tilfælde er mindre klart definerede end eksempelvis forventningerne til ledere af skoler, daginstitutioner eller plejehjem. Det giver sig blandt andet udtryk i en markant lavere tradition for uddannelse og efteruddannelse for ledere af idrætsfaciliteter end for sammenlignelige faggrupper, lige som det også er tydeligt, at fokus for mange facilitetsledere i høj grad er på daglige ledelsesopgaver i forhold til personale, økonomistyring og service af foreninger og brugere, mens mere udadvendte opgaver

som eksempelvis kommunikationsopgaver og udvikling af events og aktiviteter rangerer langt lavere på opgavebeskrivelserne²².

Ledelsesopgaven i Holbæk SportsBy må forventes at blive bred og kompleks i forhold til ledelse af mere traditionelle idrætsanlæg. Det kan derfor anbefales, at projektgruppen/driftsgruppen bag Holbæk Sports orienterer sig mod tilsvarende idrætscentre i forhold til erfaringsudveksling og gensidig inspiration.

²² Foreløbige resultater fra en spørgeskemaundersøgelse blandt 50 kommuner og ansvarlige for i alt 1039 idrætsfaciliteter er afleveret i det kommende notat 'Organisering, styring og ledelse af idrætsanlæg i Danmark' af Forsberg, Iversen & Højer-Kruuse (2017).

Kapitel 5: Samlet tværgående opsamling, perspektivering og anbefalinger

Dette afsluttende kapitel opsummerer kort resultaterne af de foregående tre delanalyser og sammenfatter og drøfter på baggrund heraf perspektiver, ideer, potentialer og barrierer for udvikling af fremtidens elite- og talentmiljøer i Holbæk Kommune.

Hvad ved vi om Holbæk Kommune?

På baggrund af rapportens første delanalyse i Kapitel 2 tegnes et billede af Holbæk som en gennemsnitskommune, der ikke skiller sig væsentligt ud på en række overordnede indikatorer som befolkningstæthed, uddannelsesniveau, aldersfordeling, befolkningssammensætning og socioøkonomisk status.

Kommunen er kendetegnet ved befolkningstilvækst, og med idrætsbriller har kommunen en generelt god facilitetsdækning og en foreningsprocent omkring det forventede for en sjællandsk kommune.

Samtidig står kommunen over for nogle urbaniseringstendenser, der blandt andet betyder, at andelen af borgere fra ca. 20-årsalderen er underrepræsenteret i forhold til landstallene, mens antallet af ældre borgere forventes at stige.

Først omkring alderstrinnet 35 år begynder andelen af borgere at 'rette sig igen'. Det indikerer, at det er en udfordring at fastholde borgere, når de fx skal have en videregående uddannelse. Det forhold har særligt betydning for mulighederne for at drive eliteidræt i regionen.

Hvad ved vi om talent og elite i Holbæk Kommune?

I et talent- og eliteidrætsperspektiv har kommunen en række potentialer, men også udfordringer.

De nuværende økonomiske rammer er umiddelbart dækkende for det nuværende niveau af talent og elite. De foreninger, der fokuserer på talent og elite, klarer sig generelt bedre end resten af kommunens foreninger, men forventer i fremtiden at blive mere afhængig af økonomisk støtte. Det synes også klart, at skal det nuværende sportslige niveau hæves, kræver det flere ressourcer.

I forhold til de ni søjler, der udgør undersøgelsens analytiske ramme for eliteidrættens struktur og rammer, er det en gennemgående tendens, at foreningerne, der i større eller mindre grad fokuserer på talent og elite, klarer sig bedre end de resterende foreninger i kommunen. Eliteidrætsforeningerne har flere medlemmer, flere frivillige og lønnede medarbejdere og ser generelt mere positivt på fremtiden. Til gengæld dækker de nuværende faciliteter i mindre grad disse foreningers behov, hvor især faciliteternes stand har brug for forbedring.

I forhold til talent og elite har Holbæk Kommune nogle særligt gode muligheder for at tilbyde en stærk dual-career-pakke, med mulighed for at kombinere uddannelse og eliteidræt. Det er dog kendetegnende, at det helt overvejende gælder på ungdomsuddannelsesniveau.

Hvad kan man gøre på den baggrund?

Analysen af Holbæk Kommunes talent- og elitemiljøer udstikker nogle potentielle veje, der kan følges afhængigt af strategiske overvejelser og ønsker.

Denne del af kapitlet opstiller en række scenarier og vurderer effekterne af hver enkelt tilgang til talent- og eliteudvikling i kommunen. Herefter anbefales på baggrund af rapportens analyser en overordnet retning og nogle konkrete tiltag, der også indbefatter nødvendige overvejelser, der bør afklares og arbejdes videre med, fx i Talentrådet.

Tre scenarier

Analysen viser overordnet, at der er potentiale for yderligere at arbejde med talent- og elite. Det er imidlertid også klart, at skal arbejdet styrkes, så skal der foretages nogle strategiske overvejelser og beslutninger.

I grove træk kan man tænke sig tre scenarier som Holbæk kan følge: 1) En klar strategisk satsning på talent- og elitemiljøer; 2) En indifferent tilgang, hvor talent- og elite selv må finde sit leje uden yderligere strategier på området eller 3): Et balanceret sted midt imellem.

Nedenfor gennemgås de tre scenarier kort, og Idans anbefalinger vedr. den fremtidige vej diskuteres.

1) Klar strategisk satsning på elitesport

Elitesport kan medvirke til at sætte en by på landkortet, og giver identitet til en kommune eller et lokalområde. Der ingen tvivl om, at den identitet en succesfuld elitesportsklub, fx en fodbold- eller håndboldklub giver, kan være af stor betydning for den by eller det område den er beliggende i. I den forstand kan en strategisk satsning på talent og elite på højeste nationale niveau give noget positivt til kommunen.

Det er imidlertid primært den interne betydning, identiteten, der reelt betyder noget i den sammenhæng. De argumenter, der typisk bruges når der argumenteres for, at man fx skal bygge et nyt opvisningsstadion (fx til fodbold) eller sponsorer eller kommuner skal støtte den lokale sportsklub – om, at klubben skaber økonomisk vækst eller øger tilflytningen – har svag rod i virkeligheden.

De amerikanske, europæiske og skandinaviske studier, der foreligger af spørgsmålet om, hvad professionelle sportshold har af konkrete effekter på lokalområdet viser, at sådanne 'hårde' effekter typisk er fraværende, negative eller meget marginale (se fx: Storm, Thomsen, & Jakobsen, 2016; Värja, 2016).

Man skal derfor være meget påpasselig med at bruge den slags argumenter for en strategisk satsning på fx elitesport. Heller ikke afsmitningen af gode sportslige resultater på breddedeltagelsen har som regel nogen automatik indbygget (Storm & Asserhøj, 2015).

Derimod kan man formentlig godt tale om en vis 'feel good-effekt' når det lokale elitesportsflagskib klarer sig godt, og det er nok her man skal se den primære gevinst. Effekten er dog ofte kortvarig, og selvom den ikke skal negligeres, så er det en mere en 'blød' effekt end så meget andet.

På den baggrund bør man nok se udviklingen af talent- og elitemiljøer som en del af større palette af forhold, man lokalt kan sætte i spil for at gøre en kommune, en region eller et lokalområde til et godt sted at bo og udvikle sig.

Skulle Holbæk vælge at satse strategisk på at skabe resultater på højeste niveau med elitesport, så vil det under alle omstændigheder indbefatte en prioritering af sportsgrene.

Kravene til mange elitesportsgrene – selv på nationalt plan – er relativt høje. Der kan naturligvis peges på discipliner, der er mindre krævende med mindre krav til faciliteter, udstyr mv. men inden for de fleste af de sportsgrene, skal der i varierende udstrækning tilføres mange ressourcer for at løfte indsatsen til allerhøjeste nationale niveau.

Hvis det fx gælder fodbold, den mest medieeksponerede sportsgren med stor opmærksomhed herhjemme, omsætter en gennemsnitlig klub i Superligaen i dag for ca. 105 mio. kr.²³ mens en 1. divisionsklub gennemsnitligt omsætter for ca. 22 mio. kroner. Selv i 1. division er det store beløb, og hertil kommer store (kommunale) udgifter til anlæg og drift af stadion, der kan rumme minimum 4.000 (1. division) og 10.000 tilskuere (superligaen), i henhold til stadionkravene fra DBU.

For Holbæk er der lang vej op til dette niveau, og det vil være forbundet med en betydelig kraftanstrengelse og risiko og formentlig også prioritering af ressourcerne at gå den vej. Tænker man en fodboldsatsning bredere, fx for hele Vestsjælland er perspektivet bedre, men alligevel er det en meget stor udfordring, der vil kræve dedikeret tilslutning fra områdets store virksomheder og kommuner i mange år frem.

Det er meget sandsynligt, at ressourcer anvendt på denne måde ville kunne være brugt bedre. Det er ganske vist ikke en del af denne undersøgelses opdrag at undersøge spørgsmålet nærmere, men baseret på erfaringer fra andre dele af landet, er det langt fra givet, at de midler en sådan satsning ville kræve, ville høste rimelige resultater.

Hvad angår håndbold, der anlægsmæssigt er langt mindre omkostningstung, vil sponsorudfordringen være stor. Denne undersøgelse har ganske vist ikke vurderet sponsorpotentialet i Holbæk nærmere, men det er velkendt, at det er svært at drive håndboldklubber på

²³ Tallet er uden PARKEN Sport og Entertainment A/S, der er koncernen bag FC København og har en langt højere omsætning end de øvrige klubber. Hvis selskabet bag FC København regnes med, er den gennemsnitlige omsætning på 225 mio. kr.

Sjælland og i Københavnsområdet. Det kan lade sig gøre, men kræver langsigtede investeringer af velvillige aktører. En gennemsnitlig håndboldklub i den bedste række omsætter i dag for ca. 10 mio. kroner og er stærkt afhængig af vedholdende sportslig succes og spon-sormidler for at opretholde sine indtægter.

Selvom ovenstående ikke i sig selv er et argument for *ikke* at have ambitioner for at løfte nogle af de nationalt set mest professionaliserede sportsgrene i Holbæk, skal man blot grundigt overveje perspektiverne. Andre sportsgrene med konkurrenceevne på nationalt niveau kan godt indeholdes i en mere balanceret tilgang til udviklingen af talent- og elite-miljøer, fx inden for basketball, badminton og svømning, og det vender vi tilbage til neden-for. Holbæks bedste klubber har et rimeligt niveau i en række af disse mindre professiona-liserede sportsgrene, hvor man altså kan være med på et godt niveau.

Det vil være naturligt at fortsætte ad den vej uden at fortabe sig i urealistiske satsninger med et uforholdsmæssigt stort forbrug på professionelle sportsgrene, der kræver store in-vesteringer for at nå op i nationalt niveau.

Inden for disse sportsgrene vil det nok være mest hensigtsmæssigt og realistisk at have et lavere ambitionsniveau end at konkurrere i de allerhøjeste rækker, hvilket i sig selv stadig kan være på et højt talentudviklings- eller eliteniveau.

2) Den indifferente approach

På den anden side af en skala gående fra en dedikeret strategisk satsning til den anden yderpol, finder vi det, vi kan kalde "Den indifferente approach". Denne tilgang til udvikling af talent- og elitemiljøer er som navnet indikerer en tilgang, lader det stå, der kan. Her lades det op til kommunens klub- og foreningsliv og eventuelt øvrigt interesserede aktører at løfte talent- og elitearbejdet. Kommunens indsats begrænser sig i dette scenarie til det helt almindelige vedr. faciliteter og lokale- og aktivitetstilskud samt eventuelle mindre stra-tegiske satsninger.

Dette er mulig en vej at gå, men det er samtidig også klart at fraværd af strategisk satsning vil gøre det vanskeligt at (videre-)udvikle talent og elitemiljøer i Holbæk. Det kan tænkes, at det også vil være problematisk af hensyn til kommunens generelle udviklingsstrategier, hvor i en talent- og elitesatsningsstrategi godt kan indtænkes som et medspil til andre om-råder.

Der er meget, der tyder på, at det engagement og de ideer, der er fremkommet i forbindelse med gennemførslen af denne undersøgelse, samt de projekter, der allerede er sat i gang, kan danne et godt potentiale for området – og byen som hele – og det vil i en vis udstræk-ning være i modstrid med dette at skifte spor til en indifferent approach.

3) Et balanceret sted midt i mellem

På denne baggrund er det mere rimeligt, at Holbæk Kommune lægger sig et balanceret sted mellem de to yderpunkter. Kommunens objektive baggrundsforhold – der ganske vist

er vanskelige at ændre, men som det på den anden side vil være rimeligt at reagere på eller spille bold op ad – tilsiger overordnet, at dette er en farbar vej at gå.

Holbæk Kommune ligner på mange måder en gennemsnitskommune, om end lidt svagere økonomisk, og selvom det sætter nogle begrænsninger, indbefatter det også en række potentialer man bør gribe og videreudvikle.

Et af formålene med denne undersøgelse har været at identificere de potentialer, kommunen har for at udvikle gode talent- og elitemiljøer, der i anden omgang kan medvirke til at gøre kommunen til et mere interessant sted at bo og leve.

Set i forhold til Holbæks baggrundsforhold, Talentrådets ønsker om at få vurderet potentialerne og om at tage passende tiltag på den baggrund, viser denne undersøgelse, at der er potentialer, engagement og fremdrift til at gøre noget for at fremme talent- og elitemiljøer i kommunen. Man kan diskutere det præcise niveau for de enkelte miljøer og hvor langt de kan og skal højnes - og det er vigtigt at have en vis form for realisme for øje i den henseende - men på mange måder synes en balanceret strategisk tilgang en hensigtsmæssig vej at gå.

Talentstrategiens fokus: Snævert eller bredt?

Et centralt element i at finde et balanceret sted mellem de to yderpoler er at fastlægge et fokus i kommunens talentudviklingsstrategi. Vil man fokusere talentsatsningen snævert inden for nogle få lokaliteter eller sportsgrene, hvor man kan udvikle et begrænset antal stærke miljøer og stærke foreninger, der har gode muligheder for at være vedvarende?

Eller vil man styrke talentudviklingen bredt ved at udvikle på et talent-setup, hvor talenter på tværs af idrætsgrene kan træde ind i et talentudviklingsprogram, der i mindre grad er specifikt fokuseret, men giver gode generelle rammer i forhold til at kombinere uddannelse, job og eliteidræt?

Den ene mulighed giver en lidt snævrere fokusering på enkelte stærke talentmiljøer, der kontinuerligt får mulighed for at fremavle talenter. I forbindelse med den kvalitative del af undersøgelsen blev denne tilgang fremhævet:

”Det er kun interessant at tale om miljøer, der gentagne gange kan få nogle (talenter red.) frem, fordi de har en stor bredde og fylder noget i området”.

En snæver tilgang til udviklingen af talentmiljøer vil gennem et fokus på nogle enkelte sportsgrene, hvor Holbæk har en stærk tradition, eller hvor konkurrenceniveauet er højt, fokusere på at styrke forholdene for nogle få stærke foreninger eller miljøer. På den måde optimeres mulighederne for, at foreningerne i fokus kan rekruttere gode trænere, ansætte lønnede medarbejdere osv., og derigennem skabe de bedste muligheder for at miljøerne er vedvarende og regelmæssigt producerer talenter, der har muligheden for at nå eliteniveau.

I Holbæk kunne det implementeres omkring foreninger som det kommende europæiske badmintoncenter, Holbæk Svømmeklub, Holbæk B&I og de collegediscipliner, hvor Stenhus Gymnasium og HF markerer sig stærkest. Eventuelt kunne mindre foreninger som Holbæk Trial Klub inddrages og fungere som en mulighed for at specialisere kommunen inden for en mindre nichesport og blive blandt landets førende.

En snæver satsning på talentmiljøer må nødvendigvis også følge en videregående elitesatsning i de udvalgte miljøer, hvis talenterne skal bidrage til et højere niveau i Holbæks lokale foreninger.

Ser man eksempelvis på Stenhus Basketball College, er der stor tilstrømning af talenter fra andre dele af landet, der skaber et højt niveau i de pågældende årgange. Skal effekten af et stærkt basketballmiljø udnyttes lokalt skal foreningen i Holbæk have et højt konkurrence-niveau, så det er attraktivt for talenterne at blive i kommunen. På den måde vil det lokale miljø i højere grad kunne drage fordel af det høje talentudviklingsniveau på Stenhus Basketball College.

Vælger man *omvendt* at fokusere på elite- og talentudvikling som et bredere tilbud til unge i Holbæk Kommune anskues selve talentbegrebet bredere end udelukkende at være sammenhængende med eliteidræt i klassisk forstand.

Tilgangen bygger på, at talent og elite i en national skala ikke inddrages på kommunalt niveau, hvor meget få eksempelvis bruger samme træningstid som talenter på eliteniveau. I stedet kan talentudvikling og talentmiljøer tænkes ind i en bredere kontekst i breddeidrætten.

Fokusset fra kommunal side er her at støtte idrætten bredt og i stedet for at støtte enkelte miljøer eller foreninger støtte breddeidrætten, der skal være med til at skabe baggrunden for gode talenter og specifikke talentmiljøer.

Strategien er således at støtte idrætten gennem foreningsudvikling og kompetenceudvikling, der kan skabe en større og bredere idrætsdeltagelse og derigennem få flere ind i idrætten. En deltager i fokusgruppeinterviewene beskrev, hvordan en styrkelse af breddeidrætten kan forbedre talentarbejdet:

”Jeg hørte, at Richard Møller Nielsen engang sagde, at ”man bygger ikke et fodboldhold fra taget” og det tror jeg nok er det samme her. Hvis vi skal bygge en talentudviklingskultur i Holbæk, så skal vi nok ikke starte med taget. Så skal vi starte med den brede masse og få styr på den. Så kan dem, der er gode nok til at bryde ud af den blive prioriteret derfra”.

Analogien tegner et billede af, at kommunen gennem en stærkere breddeidræt kan skabe rammerne for de talenter, der vokser ud af breddeidrætten. Opgaven er herefter at skabe mulighederne for at talenterne kan drive deres talent så langt som muligt gennem generelle talenttilbud. Talentudvikling bygges således på tilbud om uddannelse, arbejdspladser, gode faciliteter og bomuligheder i kombination med eliteidræt.

Med denne tilgang sikrer man, at talenter – uanset sportsgren – har nogle overordnede muligheder for at dyrke deres sport, uden at man er nødt til at flytte fra kommunen i jagten efter et specifikt talentmiljø.

Ligesom i scenarierne ovenfor peger denne rapport dog mere i retningen af en kombination af de to tilgange. Holbæk Kommune har således nogle stærke eksisterende miljøer, der med fordel kan videreudvikles og være grundlag for en stabilitet og vedvarende stærke talenter.

Til gengæld ligger der naturligvis et stort potentiale i den kommende Holbæk SportsBy, hvor der er en særlig mulighed for at udvikle et talent- og elitemiljø for en stor del af kommunens talenter – uanset sportsgren. Her kan talenter fra mindre sportsgrene uden en stærk lokal tradition i fællesskab med andre være en del af et miljø uanset sportsgrenens størrelse og talentmasse. Samarbejde omkring sundhedshusets tilbud og foreningerne i fællesskab kan sikre muligheder for ydelser, der ellers ikke er mulige på kommunalt niveau.

Her er altså en særlig mulighed for at skabe nogle stærke forhold for talenter på tværs af idrætsgrene i gennem et set-up, der er forankret i gode faciliteter frem for stærke miljøer inden for en specifik sportsgren. Holbæk kan dermed promoveres på talentudvikling på baggrund af gode generelle forhold med tilbud inden for uddannelse, arbejde, faciliteter, bomuligheder og fysiologiske ydelser.

I et sådan setup vil man kunne skabe en form for kontinuitet i talentarbejdet, der kan støtte de atleter, der kommer fra sportsgrene, der ikke umiddelbart har et elite set-up omkring sig. Holbæk Kommune har således nogle stærke talenter og atleter inden for mindre sportsgrene som cykeltrial, budo, racketlon og lignende, der kan have problemer med at producere stærke talenter over en længere årrække, men som omvendt har nogle enkelte stærke talenter, der skal støttes netop nu.

Et generelt talent- og eliteapparat vil kunne skabe rammerne for netop disse talenter, hvor foreningerne ikke nødvendigvis har mulighed for at hjælpe deres bedste atleter.

I kombination med en generel styrkelse af forholdene for talenter i kommunen kan man støtte nogle enkelte stærke miljøer, der har opbygget et talentmiljø over tid og hjælpe med at sikre en kontinuitet i talentudviklingen.

Konkrete tiltag

Nærmere bestemt bør det først og fremmest overvejes, hvordan man fastholder og tiltrækker unge borgere på de alderstrin, der er underrepræsenteret i kommunen. Det er fremgået af analyserne, at andelen af unge begynder at falde under landstallene allerede omkring det 19. år for først at være på niveau omkring det 40. år. Det vil være fordelagtigt at søge at ændre alderssammensætningen i byen, så flere personer i dette aldersspænd fastholdes eller tiltrækkes til byen.

Alderssammensætningen udgør i sig selv en hindring for at skabe sammenhængende talent- og elitemiljøer, men på den anden side kunne de måske bidrage til at ændre den alderssammensætning, der i sig selv udgør en problematik.

Stimulering af talent- og elitemiljøer gør selvsagt ikke en forskel alene, men i en bred vifte af strategiske tiltag kan tænkes at bidrage, og det bør overvejes hvilke ting der kan i værksættes for at fastholde talent- og elite i byen - også efter ungdomsårene, hvor der er mere begrænset grobund for at fastholde unge i kommunen.

Her peger nogle af de interviewede respondenter fx på, at hjælp til mere fleksible transportmuligheder og samarbejde med nærliggende uddannelsesinstitutioner er en farbar vej at gå. Det er oplagt at søge at skabe muligheder for, at talent- og elitemiljøerne i Holbæk får gode muligheder for at tage en uddannelse på videregående niveau, og hvis talentrådet og Holbæk Kommune kan være medspiller i skabe aftaler med nærliggende uddannelsesinstitutioner og sikre fx bilordninger til talenterne, så vil det øge sandsynligheden for, at man kan fastholde og tiltrække talenter til byens idrætsmiljøer.

Hvad angår jobmuligheder er nogle af de interviewede foreningsrepræsentanter inde på, at det er vigtigt at søge at udvikle jobmuligheder for de unge talenter. Set i lyset af, at erhvervsuddannelsesområdet i et eliteidrætsperspektiv er det svagest udviklede område herhjemme i forhold til fleksible job-/og uddannelsesmuligheder, så ligger der potentiale i at udvikle en model, der i samarbejde med lokale og eller regionale virksomheder og/eller håndværksmestre søger at tage hånd om problemstillingen.

Det ville være visionært at gøre Holbæk til modelkommune for et sådant tiltag. Selvom det ikke har været en del af denne undersøgelses opdrag at vurdere realismen i dette, så foreslås det, at Talentrådet arbejder videre med ideen med inddragelse af relevante parter. I denne sammenhæng kan Team Danmark formentlig være en yderligere potentiel samarbejdspartner for modeludvikling.

Et tredje vigtigt område er bomuligheder for byens talenter. Denne undersøgelse har ikke afdækket spørgsmålet om behov for boliger nærmere, men det er oplagt, at skal man tiltrække og fastholde talent- og elite, så er en del af et attraktivt miljø at kunne tilbyde gode bomuligheder for personer, der kunne tænke sig at udnytte de muligheder som talent- og elitemiljøerne i Holbæk Kommune tilbyder.

Som tidligere berørt i rapporten, vil de stigende boligpriser- og udgifter til at bo i de større danske byer betyde en større interesse i at finde billigere alternativer. Her kan Holbæk være en sådan mulighed i det omfang, at der kan findes en boligmasse, der gør det muligt. Det foreslås, at denne mulighed overvejes og afsøges nærmere.

Det andet opdrag for denne undersøgelse har været at inddrage potentialerne i den kommende Holbæk SportsBy for talentudvikling og eliteidræt i særdeleshed og en bred tilgang til udviklingen af idrætten i kommunen i almindelighed. Som det fremgår ovenfor, er kom-

munens foreninger med talentarbejde og eliteidræt generelt ressourcestærke og velfungerende foreninger, der i regi af Holbæk SportsBy vil have kapacitet til at bidrage med aktivitet og udvikling af den kommende sportsby.

Der er ikke nødvendigvis altid en direkte sammenhæng mellem talentarbejde og eliteidræt i forhold til andre typer af idræt, men det synes oplagt, at eliteidrættens behov for Holbæk SportsBys kapacitet i forhold til faciliteter, lokaler, bo- og overnatningsfunktioner, møde- og undervisningslokaler, sundheds- og behandlingstilbud m.v. vil have synergi til udviklingen af Holbæk SportsBy generelt.

Som beskrevet i rapportens udblik er en væsentlig tendens i idrætten generelt et behov for at udvikle gode tilbud til mange forskellige segmenter i idrætten, lige som der generelt sker en professionalisering af idrætten bedret i forhold til sundhed, personlig træning, idrætsrelateret innovation etc.

Hvis Holbæk SportsBy kan blive et udviklingsorienteret idrætscenter af lokal, regional og national interesse for idrættens innovatører, arrangører, kursusudbydere etc., vil der opstå muligheder for at skabe arbejdspladser, som måske kan give lokale talenter og eliteidrætsudøvere mulighed for at skabe et idrætsfagligt levebrød, der kan fastholde dem i kommunen.

Udblikket til generelle tendenser på idrætsområdet peger dog også på behovet for at afklare en række strategiske spor i den fremtidige udvikling af Holbæk SportsBy, herunder også eliteidrættens fremtidige placering i driftsmodeller og organisering af Holbæk SportsBy.

Hvor talentudvikling og eliteidræt kan fylde meget i lokalområdets og foreningslivets selvforståelse, er det ikke nødvendigvis økonomisk og praktisk en forudsætning eller økonomisk gevinst for en kommende Holbæk SportsBy, der har fokus på langt bredere målgrupper. Derfor er det vigtigt at forventningsafstemme eliteidrætsforeningernes og talentudviklingens behov og roller i den kommende Holbæk SportsBy.

Udblikket i Kapitel 4 ridser behovet for denne afklaring op på følgende vis:

Hvis Holbæk SportsBy skal fungere som idrætscenter med fuld service og 'miljø' for talentudvikling/eliteidræt og samtidig kunne bidrage til ambitionerne for Holbæk SportsBy om sundhed og motion og attraktive idræts- og kulturarrangementer for alle borgergrupper over hele året, er det nødvendigt at skabe en ledelsesmæssig model og et aktivitetsmæssigt 'årshjul', der tilgodeser den varierende belastning over året samt så vidt muligt tilgodeser og proaktivt imødekommer de mange forskellige brugergruppers behov.

Holbæk SportsBy kommer til at skulle orientere sig mod vidt forskellige udbydere og arrangører hen over forskellige tidspunkter på dagen (hvor de tidlige eftermiddagstimer typisk har lav belastning), ugedage (hvor eksempelvis fredage typisk har lav belastning), måneder (hvor eksempelvis hallerne typisk har lav udnyttelse fra maj-oktober).

Det bliver en hovedopgave for en dynamisk ledelse af Holbæk SportsBy at udvikle et fleksibelt 'årshjul', der på den ene side giver talentudvikling/eliteidræt og foreningsidrætten optimale rammer, og på den anden side proaktivt formår at skabe den optimale trafik i idrætscentret i forhold til andre brugergrupper.

Listen over udbydere og potentielle arrangører og skabere af aktivitet i Holbæk SportsBy bliver meget lang: Talentråd/eliteidræt, foreninger (eksisterende og nye), skoler/uddannelsesinstitutioner, institutioner, arbejdspladser, aftenskoler, SFO/ungdomsklubber, kulturelle foreninger/udbydere, underholdningsaktører, eventarrangører, kursusudbydere, sportsakademier, idrætsorganisationer/forbund, camps/leje, private instruktører og sundhedsudbydere, selvorganiserede/individuelle grupper, 'lette fællesskaber' organiseret gennem apps og sociale medier, møde/messearrangører, konferencearrangører, turistorganisationer, festarrangører osv. osv.

Indbygget i denne opgave ligger nogle afgørende valg i forhold til de fremtidige driftsmæssige spor for Holbæk SportsBy.

Man skal populært sagt afklare, om Holbæk SportsBy primært skal forstås som nogle attraktive fysiske rammer for en palet af aktører, der i høj grad selv skaber og udvikler faciliteter, eller om Holbæk SportsBy skal spille en mere proaktiv og koordinerende rolle i udviklingen af idrætten og aktiveringen af Holbæk SportsBy:

- Hvem hverver og udbyder aktiviteter (eksempelvis foreningerne, Holbæk SportsBy eller andre udbydere)? Hvor går grænsen mellem foreningernes aktiviteter og Holbæk SportsBy, kommunen eller andre aktørers muligheder for at udvikle og udbyde aktiviteter?
- Hvem servicerer aktiviteter (eksempelvis foreningerne selv eller Holbæk SportsBy)?
- Hvem prioriterer adgangen til faciliteter i forholdet mellem daglige brugere og arrangementer osv. (eksempelvis Holbæk Kommune, Holbæk SportsBy, Holbæk Talentråd/eliteidrætten, foreningerne osv.)?
- Hvem bærer den økonomiske gevinst/risiko eller tabet ved at prioritere mindre indtægtsgivende aktiviteter frem for andre? Et eksempel på en økonomisk mindre attraktiv aktivitet set fra Holbæk SportsBys synsvinkel vil i mange tilfælde netop være talentudvikling/eliteidræt, der jo kræver tid og plads og aktiverer relativt få mennesker.
- Hvilke interessenter skal inddrages i udviklingen af Holbæk SportsBys strategiske retning – og hvordan? Holbæk SportsBy er i høj grad udviklet som foreningernes sted, men som det fremgår af denne rapport, vil en lang række andre interessenter få afgørende betydning for Holbæk SportsBys aktivitetsindhold og udvikling i fremtiden.
- Hvad er reelt succeskriterierne for Holbæk SportsBy og prioriteringen af dem: Eksempelvis: Flere unge talenter? Flere medaljer? Flere aktive? Flere foreningsmedlemmer? Flere foreninger? Flere idrætsgrene? Bedre folkesundhed? Højere belægning? Aktivering af nye målgrupper? Flere gæster? Flere kulturelle arrangementer?

Styrket bosætning? Styrket image for Holbæk Kommune? Brugertilfredshed? Økonomisk gevinst? osv.

Ligeledes skal Holbæk Kommune og interessenterne i idrætten afklare relationerne mellem Holbæk SportsBy og andre dele af kommunes idræts- og fritidspolitik, herunder graden af centralisering og graden af samarbejde mellem interesserne i hele kommunen.

Beslutninger på andre forvaltningsområder vil ligeledes spille ind på Holbæk SportsBys fremtidige vilkår, eksempelvis i spørgsmål om graden af fremtidig fortætning af funktioner og aktiviteter omkring Holbæk SportsBy, sundhed, skoleområdet, boliger, andre kulturelle formål osv.

Endelig vil ambitionen om at udvikle Holbæk SportsBy til et unikt sted for eliteidræt og idræt bredt formentlig forudsætte tilvejebringelsen af en vis grad af 'risikovillig kapital' til for eksempelvis eliteidræt/talentudvikling, hvervning/afvikling af arrangementer samt udvikling af nye aktiviteter eller afprøvning af nye aktivitetsformer, der ikke nødvendigvis er økonomisk bæredygtige på kort sigt, men som samlet kan bidrage til den optimale udnyttelse af Holbæk SportsBy over hele året.

Referencer

- Asserhøj, T. L. (2013): *'Danskernes motions- og sportsvaner 2011'*. Idrættens Analyseinstitut. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/danskernes-motions-og-sportsvaner-2011/0b91ce84-00fd-44f9-aa61-a163010efb94>
- Asserhøj, T. L. & van Bedaf, A. (2016): *'Fremtidens idrætsfaciliteter i Holstebro Kommune'*. Holmen: Idrættens Analyseinstitut. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/fremtidens-idraetsfaciliteter-i-holstebro-kommune/5fb769da-be62-425e-aa04-a6b100bfe29c>
- Bjerrum, H. (2011): *'Fremtidens uddannelser og kurser i idrætten. Perspektiver og anbefalinger'*. Idrættens Analyseinstitut. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/fremtidens-uddannelser-og-kurser-i-idraetten-perspektiver-og-anbefalinger/28efe667-ffb9-45b1-8242-9fb000e35f5b>
- Danmarks Statistik (2016a): *'ARE207 - Areal efter område'*. Tilgængelig på: <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1920>
- Danmarks Statistik (2016b): *'FOLK1 - Folketal den 1. i kvartalet efter kommune, køn, alder, civilstand, herkomst, oprindelsesland og statsborgerskab'*. Tilgængelig på: <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1920>
- Danmarks Statistik (2015): *'HFUDD10 - Befolkningens højeste fuldførte uddannelse (15-69 år) efter bopælsområde, herkomst, højeste fuldførte uddannelse, alder og køn'*. Tilgængelig på: <http://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1920>
- De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., & Shibli, S. (2006). *'A Conceptual Framework for Analysing Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success'*. European Sport Management Quarterly, 6(2), 185–215. Tilgængelig på: <http://doi.org/10.1080/16184740600955087>
- De Bosscher, V. (2007). *'Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success: Dissertation presented in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor in Physical Education'*. VUBPRESS, Brussels.
- De Bosscher, V., Bingham, J., Shibli, S., Von Bottenburg, M., & De Knop, P. (2008). *'The Global Sporting Arms Race: An International Comparative Study on Sports Policy Factors Leading to International Sporting Success'*. Oxford: Meyer & Meyer Verlag.
- De Bosscher, V., Shibli, S., van Bottenburg, M., De Knop, P., & Truyens, J. (2010). *'Developing a method for comparing the elite sport systems and policies of nations: a mixed research methods approach'*. Journal of Sport Management, 24(5), 567–600. Tilgængelig på: <http://doi.org/10.1123/jsm.24.5.567>

Elmose-Østerlund, K., Pedersen, M. R. L. og Ibsen, B. (2017): '*Foreningsidrætten anno 2015 – status og udviklingstenenser*'. SIVSCE Rapport, Center for forskning I Idræt, Sundhed og Civilsamfund, SDU. Tilgængelig på: http://findresearcher.sdu.dk/portal/files/124733697/Foreningsidraetten_anno_2015.pdf

Foreløbige data fra Facilitetsdatabasen (Idan, 2017).

Forsberg, P., Asserhøj, T.L., Nielsen, C.G., Murray, M., Høyer-Kruse, J. & van Bedaf, A. (2016a): '*Fremtidens idrætsfaciliteter i Haderslev Kommune. Facilitetsanalyse og udviklingsperspektiver*'. Holmen: Idrættens Analyseinstitut. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/fremtidens-idraetsfaciliteter-i-haderslev-kommune-facilitetsanalyse-og-udviklingsperspektiver-baggrundsanalyser/1b996266-5794-444d-a922-a61a00d961a5>

Forsberg, P., Asserhøj, T.L., Nielsen, C.G., Murray, M., Høyer-Kruse, J. & van Bedaf, A. (2016b): '*Fremtidens idrætsfaciliteter i Ringsted Kommune*'. Holmen: Idrættens Analyseinstitut. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/fremtidens-idraetsfaciliteter-i-ringsted-kommune-rapport/997f856b-2133-45c6-82a3-a609008ae299>

Green, M., & Oakley, B. (2001). '*Elite Sport Development Systems and Playing to Win: Uniformity and Diversity in International Approaches*'. *Leisure Studies*, 20, 247–267. Tilgængelig på: <http://doi.org/10.1080/02614360110103598>

Hedal, M. (2016): '*Idrættens Innovatører – analyse og scenarier*'. Idrættens Analyseinstitut. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/idraettens-innovatoerer-analyse-og-scenarier/216e88af-06ce-4df2-9a62-a60c00d1fdc1>

Holbæk Kommune (2012a): '*Holbæk Kommunes Børne- og ungepolitik*'. Tilgængelig på: <http://holbaek.dk/politik/politikker-og-strategier/politikker/boerne-og-ungepolitik/>

Holbæk Kommune (2012b): '*Holbæk Kommunes Folkeoplysningspolitik*'. Tilgængelig på: <http://holbaek.dk/politik/politikker-og-strategier/politikker/folkeoplysningspolitik/>

Holbæk Kommune (2014): '*Talentstrategi i Holbæk Kommune – lang udgave, 7. november 2014*'. Tilgængelig på: <http://holbaek.dk/oplevel-holbaek/foreninger/talentudvikling/>

Holbæk Kommune (2016a): '*Befolkningsprognose for Holbæk Kommune*'. Tilgængelig på: <http://holbaek.dk/media/18618023/befolkningsprognose-for-holbaek-kommune.pdf>

Holbæk Kommune (2016b): '*Folkeoplysningsudvalget – Strategi- og handlingsplan 2017-2018*'.
Holbæk Kommune (2017): '*Kultur og fritid i fællesskab – Holbæk Kommunes kultur- og fritidspolitik 2017*'. Tilgængelig på: <http://holbaek.dk/politik/politikker-og-strategier/politikker/kultur-og-fritidspolitik/>

Ibsen, B., Vennekilde, E., Walmar Hansen, A.M. (2010): '*Ændringer i kommunal idrætspolitik efter kommunalreformen*', Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk

Universitet. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/aendringer-i-kommunal-idraetspolitik-efter-kommunalreformen/ead53d53-8716-42d8-b687-9e3f00a5d5a5>

Idræt for alle (2009): *'Idræt for alle – baggrund og analyse'*. Kulturministeriet. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/idraet-for-alle-baggrund-og-analyse/ff921779-910d-4d01-a830-9bca01178703>

Idrættens Analyseinstitut (2017a): *'Idræt og faciliteter i kommunen'*. Læs mere her: <http://www.idan.dk/idan-undersoeger/idraet-og-faciliteter-i-kommunen>

Idrættens Analyseinstitut (2017b): *'Idrættens Innovatører'*. Læs mere her: <http://www.idan.dk/idan-undersoeger/idraettens-innovatoerer/>

Idrættens Analyseinstitut (Idan) & af Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) (2017): *'Fremtidens idrætsfaciliteter – drift, ledelse og organisering'*. Læs mere her: <http://www.idan.dk/idan-undersoeger/fremtidens-idraetsfaciliteter>

Malmgren, M., Vogt-Nielsen, K., Hansen, H. & Børgesen, C (2012a): *Unge og fritidsaktiviteter*. CASA

Ibsen, B., Vennekilde, E., Walmar Hansen, A.M. (2010): *'Ændringer i kommunal idrætspolitik efter kommunalreformen'*, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/aendringer-i-kommunal-idraetspolitik-efter-kommunalreformen/ead53d53-8716-42d8-b687-9e3f00a5d5a5>

Malmgren, M., Vogt-Nielsen, K., Hansen, H. & Børgesen, C. (2012b): *Unge og fritidsaktiviteter i Holbæk Kommune – deltagelse og barrierer*. Delrapport. CASA

Pilgaard, M og Rask, S.(2016): *'Danskernes motions- og sportsvaner 2016'*, Idrættens Analyseinstitut. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/danskernes-motions-og-sportsvaner-2016/03e7c32f-151c-44d2-a678-a69400850057>

Pilgaard, M., Forsberg, P., Nielsen, C. D., Høyer-Kruse, J. og van Bedaf, A. (2015): *'Facilitetsanalyse i Varde Kommune. Fremtidens behov for idrætshaller og andre idrætsfaciliteter i Varde Kommune'*. Idrættens Analyseinstitut. Tilgængelig på: <http://www.idan.dk/vidensbank/udgivelser/facilitetsanalyse-i-varde-kommune-fremtidens-behov-for-idraetshaller-og-andre-idraetsfaciliteter-i-varde-kommune/d22119ca-f4e3-4529-9dfe-a536009e1418>

Storm, R. K. (2008): *'Team Danmarks støttekoncept: Evaluering af støttekonceptet 2005-2008'*. Copenhagen: Idrættens Analyseinstitut.

Storm, R. K., & Asserhøj, T. L. (2015): *'The Question of the trickle-down effect in Danish Sport: Can a relationship between elite sport succes and mass participation be identified?'* In R. Bailey & M. Talbot (Eds.), *Elite Sport and Sport-for-All* (pp. 41–56). London: Routledge.

Storm, R. K., & Nielsen, K. (2015): *'Danske eliteresultater 2014: Danmark fastholder historisk høj konkurrenceevne i international elitesport'*. Idrættens Analyseinstitut. Tilgængelig på: http://www.idan.dk/media/3505439/Danmark-fastholder-historisk-hoej-konkurrence-evne-i-international-elitesport_2015.pdf

Storm, R. K., Thomsen, F., & Jakobsen, T. G. (2016): *'Do they make a difference? Professional team sports clubs' effects on migration and local growth: Evidence from Denmark'*. *Sport Management Review*. Tilgængelig på: <http://doi.org/10.1016/j.smr.2016.09.003>

Värja, E. (2016): *'Sports and Local Growth in Sweden: Is a Successful Sports Team Good for Local Economic Growth?'*. *International Journal of Sport Finance*, 11, 269–287.

Økonomi- og indenrigsministeriet (2017): *'ØIM's kommunale nøgletal'*. Tilgængelig på: <http://www.noegletal.dk/>

Bilag 1: Metode til udregning af kommunale driftsudgifter til idrætsområdet

Der er i sammenligning mellem kommuner og landsplan anvendt samme metode som i Breddeidrætsudvalgets rapport 'Idræt for alle' (Kulturministeriet, 2009). Metoden er i rapporten (s. 57f) beskrevet således:

"Kommunernes driftsudgifter til idræt fordeler sig overvejende på tre hovedgrupper, nemlig drift af idrætsfaciliteter, tilskud til drift og lokaleleje til aftenskoler og foreninger efter forpligtelserne i folkeoplysningsloven samt øvrige udgifter til idrætsrelaterede formål. Endelig har kommunerne en betydelig anlægsvirksomhed på idrætsområdet.

Det er vanskeligt at isolere de idrætsrelaterede udgifter præcist i forhold til andre udgifter på de forskellige konti, men i den efterfølgende fremstilling af kommunernes udgifter til idrætsrelaterede formål er følgende udgangspunkt benyttet:

- *Kommunernes Landsforening operer med en skønsmæssig opgørelse, der siger, at stort set samtlige udgifter til drift og anlæg på kontoen for 'fritidsfaciliteter' relaterer sig til idrætsanlæg, såvel til foreningsidræt som øvrige idrætsformål (eksempelvis friluftsbade osv.).*
- *For aftenskolernes vedkommende relaterer ca. 35 procent af udgifterne sig efter Dansk Folkeoplysnings Samråds skøn sig til idræts- og sundhedsrelateret undervisning.*
- *Kommunernes Landsforening skønner, at 75 procent af udgifterne på kontiene 'fælles formål', 'frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde', 'lokaletilskud' samt 'fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven' går til idrætsrelaterede udgifter. Disse skønsmæssige opgørelser er anvendt i den samlede opgørelse nedenfor af kommunernes idrætsrelaterede udgifter i 2008."*

Med baggrund heri er anvendt følgende beregningsmetode:

- 'Idrætsfaciliteter' består af følgende konti: 100 pct. af driftsudgifterne til: 0.32.31 'Stadion og idrætsanlæg', 3.22.18 'Idrætsfaciliteter for børn og unge' og 0.32.35 'Andre fritidsfaciliteter'.
- 'Folkeoplysning og fritidsaktiviteter' består af følgende konti: 35 pct. af driftsudgifterne til 3.38.72 'Folkeoplysende voksenundervisning', 75 pct. af driftsudgifterne til: 3.38.73 'frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde', 3.38.74 'lokaletilskud' og 3.38.70 'Fælles formål (folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.)'.
- 'Aktiviteter uden for folkeoplysningsloven' består af 75 pct. af driftsudgifterne til: 3.38.75 'fritidsaktiviteter uden for folkeoplysningsloven'

Udgifterne (2007-2015) på de enkelte konti (dranst 1 og 2) er trukket via Danmarks Statistik.

